

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

DIDAKTIKA UČENJA NA PROSTEM

Uporaba didaktičnega pristopa »skrivnostnost« za učinkovito učenje na prostem

ZBORNİK PRISPEVKOV

SEMINAR 6. IN 13. 4. 2019

Usposabljanje poteka v okviru projekta Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda v obdobju od 2016 do 2018.

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

**ZBORNİK PRISPEVKOV UDELEŽENCEV
TRIDNEVNEGA SEMINARJA
DIDAKTIKA UČENJA NA PROSTEM**
**Uporaba didaktičnega pristopa skrivnostnost za učinkovito učenje
na prostem**

Rakov Škocjan, 6. in 13. april 2019
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI, DOM RAK, Rakov Škocjan 2, Cerknica

Organizacijski odbor:
Mag. Ida Kavčič, Darja Sever, Dejan Putrle, Samo Razdrih, Mira Korošec, Jasmina Rus, Violeta Lovko

Izdajatelj in založnik
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI, LJUBLJANA, SLOVENIJA

Odgovorna oseba
BRANKO KUMER, MSc

Naklada:
e-zbornik, objavljen na spletni strani CŠOD: www.csod.si

Uredništvo
IDA KAVČIČ

Naslov izdajatelja:
CENTER ŠOLSKIH IN OBŠOLSKIH DEJAVNOSTI
Frankopanska ulica 9
1000 Ljubljana
www.csod.si

Jezikovni pregled: avtorji prispevkov
Fotografije: prispevki avtorjev

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID=302895616
ISBN 978-961-94888-0-5 (pdf)

KAZALO

1	PREDSTAVITEV DIDAKTIČNEGA PRISTOPA SKRIVNOSTNOST	6
2	POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA VRTEC, 1., 2. in 3. RAZRED	7
2.1	"SAPRA-miška"	8
2.2	RAZNOLIKA NARAVA.....	10
2.3	PO STOPINJAH ŠKRATA MIRKA DO MEJNIH KAMNOV	12
2.5	SKRIVNOSTNE POTI PRINCESE ANE	14
2.6	SKRIVNOSTNO POVABILO.....	15
2.7	PIKNIK NA JASI	16
2.8	S. E. BURG: BRAVO, PUTKA!	18
2.9	FUN EGG HUNT.....	20
2.10	ISKANJE SKRITEGA ZAKLADA	21
2.11	KAJ, ČE ŠKRATI DOMUJEJO V TRETJEM RAZREDU?	23
3	POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA 4., 5. IN 6. RAZRED	25
3.1	WHO STOLE MY BANANAS?	26
3.2	SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO	29
3.3	KAKO JE SVETLOBA SREČALA ČEVELJ?	32
3.4	NAJ BO KOŠARKAR ALI UČITELJ?	34
3.5	GOZDNI INTERNET oz. GOZDNI SVET POD NAŠIM NOGAMI	40
3.6	RAZSTAVA V GOZDU	41
3.7	TIHOTAPČEV ČAROBNI NAPOJ.....	43
3.8	RAZBOJNIŠKA PUSTOLOVŠČINA	45
3.9	MALI MILIJON CEVI.....	47
3.10	S ČASOVNIM STROJEM V PRAZGODOVINO.....	48
3.11	VLADARJEV ZAKLAD.....	49
3.12	LESNATE RASTLINE	53
3.13	LES JE ČUDO NARAVE	55
3.14	SKRIVNOSTNE SLEDI ZNAMENITIH ROJAKOV POLJANSKE DOLINE.....	57
3.15	KAKO JE SVETLOBA SREČALA ČEVELJ? (2)	59
3.16	V KRALJESTVU RASTLIN IN ŽIVALI.....	65
3.17	MERJENJE DOLŽINE IN ČASA	66
3.18	POHOD NA Blegoš	68
3.19	OGRAJICA ALI POLAGANJE KOŠČKOV TRAVICE	70
3.20	KDO JE OBISKAL MENIŠIJO?.....	72

3.21	ZMEDENČEK POSTANE POZNAVALČEK.....	75
3.22	PO JANKOVIH SLEDEH	77
3.23	REGRAT – SKRIVNOSTNA RASTLINA	78
3.24	NE VIDIM, NISEM SLEP (I CAN'T SEE, I'M NOT BLIND).....	84
3.25	LASTNOSTI SNOVI	89
3.26	SKRIVNOST MUMIJE	91
4	POVZETKI UČNIH ENOT ZA 7., 8. IN 9. RAZRED	92
4.1	»KLINCFABRIKA«.....	93
4.2	SPREHOD MED ZVEZDAMI.....	94
4.3	PAVEL GOLIA: GRAJSKI VRTNAR	95
4.4	ANTON AŠKERC: ČAŠA NESMRTNOSTI	97
4.5	MI GREMO PA NA TRIGLAV	99
4.6	PALICA ME POIŠČE.....	101

SPREMNA BESEDA

Pedagoški poklic se dandanes sooča s hitro spreminjajočimi se potrebami družbe, ki od posameznika zahtevajo nov niz kompetenc. Vloga strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju se skladno s tem spreminja na vseh področjih, ob tem da se večja potreba strokovnih delavcev po novem znanju. Z namenom obogatitve načinov učenja v vrtcih in šolah je CŠOD vpeljal več novosti v didaktiki poučevanja in učenja na prostem, med njimi tudi pedagoški pristop skrivnostnost.

V zborniku smo zbrali 43 novosti - povzetkov učnih enot, narejenih po principu pristopa skrivnostnost, ki je novost v didaktiki. Avtorji so izkušeni strokovni delavci vrtcev in osnovnih šol, ki iščejo nove poti, s katerimi bo njihovo učiteljevanje postajalo še bolj kakovostno.

Novosti so pripravili v sklopu strokovnega izobraževanja - tridnevnega seminarja Uporaba didaktičnega pristopa skrivnostnost za učinkovito učenje na prostem, katerega teoretični in praktični del je potekal v CŠOD Rak, Rakov Škocjan. Na državni konferenci Didaktika učenja na prostem, ki jo je organiziral CŠOD dne 12. oktobra 2019, pa je velika večina udeležencev seminarja svoje izvirne ideje in prakso uporabe tega novega pristopa predstavila v obliki referata oziroma plakata.

Ta zbornik je drugi po vrsti. Prvi zbornik s primeri dobre prakse, ki temeljijo na pristopu skrivnostnost, je izšel leta 2018 in je objavljen na spletni strani CŠOD www.csod.si. V obeh zbornikih lahko bralec odkriva enkratne domislice, rešitve in prakso za učenje na prostem in tudi v učilnici z uporabo pristopa skrivnostnost.

Povzetke primerov dobre prakse smo razvrstili glede na stopnje težavnosti v tri skupine:

- učne enote, primerne za vrtec, 1., 2. in 3. razred osnovne šole,
- učne enote, primerne za 4., 5. in 6. razred,
- učne enote, primerne za več razredov skupaj ali primerne za 7., 8. in 9. razred.

Vsem izvajalcem seminarja Pristop skrivnostnost, ki so s svojimi navdušujočimi delavnicami na terenu zelo nazorno predstavili uporabo pristopa skrivnostnost, predvsem pa avtorjem novih ali posodobljenih učnih enot, ki med učence prinašajo vedrino in navdušenje nad učenjem, se iskreno zahvaljujemo za prispevek k znanju o didaktiki učenja na prostem skozi sodobne pristope.

Mag. Ida Kavčič,

koordinatorka seminarja

1 PREDSTAVITEV DIDAKTIČNEGA PRISTOPA SKRIVNOSTNOST

Mag. IDA KAVČIČ

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je razlaga pridevnika **skrivnosten** naslednja: *skrivnosten* skrivnósten -tna -o prid., skrivnóstnejši (ò) 1. ki se ne da razumeti, dojeti, pojasniti.

Učitelji si prizadevamo, da učencu neznano ali malo poznano spreminjamo v znano. Skušamo ustvariti jasne podobe in razširjati učenčeva spoznanja. Vneto pojasnjujemo. Razlagamo skrivnostni svet okoli njih skozi vsebine in dejavnosti, ki jih predpisujejo učni načrti predmetnika. Uporabljamo najrazličnejše pedagoške pristope, svoje bogato znanje iz metodike, psihologije, stroke ... vse z namenom, da izobrazimo otroke in učence za uspešno in polno življenje.

Prav vsak izmed njih, pa tudi nas, odraslih, nosi v sebi radovednost in dar raziskovanja, ki sta temelja pedagoškega pristopa skrivnostnost.

Pristop skrivnostnost je skupek metod, tehnik, oblik dela in drugih elementov didaktike. Ta pedagoški pristop, katerega nekatere posamezne elemente učitelji in vzgojitelji že poznajo, je zaradi široke uporabnosti, uspešnosti in učinkovitosti vredno čim bolj spoznati.

S svojimi zakonitostmi zgodbe in elementi skrivnostnosti predstavlja enostavno ogrodje za hitro, kakovostno nadgradnjo obstoječih učnih enot ali za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo novih vsebin. Pristop skrivnostnost temelji na zgodbah, ki so vpete v otroško in učenčevo območje domišljije in jih zato takoj ponotranjijo. V otroku in učencu zaradi pridiha skrivnostnosti nastane močna notranja motivacija in stopnjevanje radovednosti, kar je ključ kakovostnega procesa učenja.

V učni enoti, zgrajeni po pristopu skrivnostnost, so v ospredju dejavnosti, v ozadju pa učni cilji oz. dosežki iz kurikuluma. Ali drugače povedano: zunanje ogrodje učne enote učitelj oblikuje na osnovi učnih ciljev iz učnega načrta, čvrsto, notranje ogrodje učne enote pa predstavlja pedagoški pristop skrivnostnost.

Temelj novosti v vsaki učni enoti je zgodba. V njej se prepletajo elementi skrivnostnosti. Zgodbe se dogajajo v naravi. Pri tem so kot zelo uporaben vir znanja vključene številne naravne in družbene danosti. V zgodbe se zaradi izjemne privlačnosti učenec popolno vživi, učitelj pa kot scenarist in režiser zgodbe doseže načrtovane učne cilje. Vsak učenec je uspešen pri reševanju učnih nalog, ki so niz čarobnih dejavnosti.

Učitelj je scenarist: klasično učno enoto spremeni v zgodbo. Učna enota je celovita zgodba, polna praktičnih in miselnih nalog, prežetih s skrivnostmi od začetka do konca. Učenec je v zgodbo in naloge povsem vključen. Neposredni stik z resničnim svetom je zagotovljen, saj je učno okolje učilnica v naravi. Učitelj je v zgodbi vpet kot režiser dogajanja. Učenca usmerja in poskrbi za nagrajevanje ob dosežkih, kar dodatno deluje na učenca močno spodbujevalno.

Dejavnosti so tiste, ki učijo, ne učitelj: učenec pridobiva, spopolnjuje, nadgrajuje znanje in spretnosti z delom v skrbno načrtovanih, čarobnih dejavnostih. Dejavnosti učenca navdušujejo, privabljajo, obljublajo odkritja in pustolovščine. Čarobne dejavnosti so ključni element učnega procesa. Vsebujejo elemente skrivnostnosti, s katerimi dosežemo aktivacijo domišljije, ponotranjenje, vpetost in stopnjevanje radovednosti. Dejavnosti so skrbno izbrane in oblikovane tako, da so osredotočene, zaporedne ter med seboj povezane. Osredotočene so na vzbujanje prijetnih občutkov. Začnejo se na učencu ustrezni miselni ravni. Zaključijo se z njihovim novim razumevanjem.n

2 POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA VRTEC, 1., 2. in 3. RAZRED

2.1 "SAPRA-miška"

BARBARA ZUPANČIČ
VRTEC JARŠE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Starost otrok: 2 in 3 leta

Učno okolje: okolica vrtca (učenje na prostem)

Načrtovani učni dosežki:

- aktivno vključiti vsakega otroka v proces in ohranjati njegovo radovednost, pričakovanje;
- ustvariti čuječo, napeto, skrivnostno in enkratno izkušnjo posameznika, vzbuditi empatijo in spoštljiv odnos do narave;
- doživeti literarno vsebino v realnem okolju (vključiti vsa čutila ;vid, sluh, otip, vonj in okus);

Didaktični pripomočki: slikanica "Sapramiška" (S. Makarovič), napis "Sapra-miška" in "Dr. Detel", vrata iz lepenke, platnena vrečka, seno, jabolka, korenje, zeleno lakirani ploščati kamni, zaklad 1 (fotografije živali ki jih otroci lahko prepoznajo in poimenujejo-1.starostno obdobje), zaklad 2 (simbol skupine, sporočilo, leskove paličice, lešniki in lupine lešnikov)

Vsebina: Zapustimo vrtec in odidemo vzdolž sprehajalne poti.. Pozornost otrok usmerim k najdbi napisa obešenega ob koreninah grma; "Je mogoče, da tu stanuje "Sapra-miška?" Zgodbo pripovedujem ob ilustracijah, otroke povabim k raziskovanju.

Pregledamo okolico grma in ob tem spoštljivo upogibamo veje. Iz platnene vrečke vsakemu otroku ponudim pest sena; tipamo ga, mečkamo, vonjamo. Vsak otrok sam pripravi, oblikuje posteljo iz pesti sena, izbere prostor za posteljo miški.

"Sapra, mala miška, je od sestrične v dar dobila tri lešnike. Ko je hotela prvega pojesti, si je zlomila zob. Jooj, kako jo je bolelo, kako je bila lačna, kako je bila žalostna... A Sapra je bila pogumna miška. Odločila se je, da bo odšla poiskat pomoč."

Le kam je odšla? Jo bomo našli? (ob pripovedovanju zgodbe se pomikam po drevoredu naprej)

V živi meji presenečeno odkrijemo mala vrata. Vsak otrok "potrka". Za vrati najdemo zaklad- skrinjico s fotografijami različnih živali. Otroci jemljejo fotografije iz skrinjice in poimenujejo živali- ali živijo v grmovju, v krošnji drevesa? Za nagrado vsak otrok obdrži "svojo" fotografijo iz skrinjice. .

"Najprej je srečala zajca, ki se ni zmenil zanjo." ... tudi njega je bolel zob ... Ugotovimo, da je verjetno tudi zajec, kot miška Sapra, lačen.

Ker smo lačni tudi mi si privoščimo sadno malico in korenje. Nekaj koščkov pustimo - morda pride zajec...tudi mravlje, kos, jež ...

(Ob pripovedovanju zgodbe in se pomikam po drevoredu naprej.)

Ob drevesu najdemo darilo z oznako naše skupine in sporočilo, da je za vsakogar pripravljen par leskovih paličic za igro in glasbeno spremljavo. Prisluhujemo glasbeni uganki; predvajam instrumental pesmice "Veverica". Za nagrado paličice odnesemo s seboj.

V škatli najdemo tudi nekaj nenavadnega...le kaj je to? (celi lešniki in lupine strtih lešnikov)

"Prišla je do veverice, ki ji je lešnik raje pojedla kot strtega vrnila miški. "Je bila veverica res Saprina prijateljica?

(Ob pripovedovanju zgodbe in se pomikam po drevoredu naprej.)

V tleh ob živi meji, najdemo "mlako"- lužo. Opazujemo vodne bolhe, s prstki se dotikamo vodne gladine, ob drgnjenju s kamni ustvarjamo zvočno sliko "reganja", v lužo lahko vržejo male kamenčke in opazujejo kako potonejo, nas poškropijo, zmočijo..

"Pricapljala je do [žabice](#), ki ji je želela pomagati, a je nehote vrgla lešnik neznano kam."

Lahko poiščemo izgubljeni lešnik? Trudimo se, vendar najdemo le nekaj ploščatih, zeleno obarvanih kamenčkov. Kot nagrado za trud vsak otrok prejme dva, s katerima bo tudi v vrtcu lahko "zaigral" reganje ali oblikoval žabico.

(Ob pripovedovanju zgodbe in se pomikam naprej)

"Tako je miška ostala brez dveh lešnikov. Žabica je miško prepričala, da gre k [zobozdravniku](#), ki ji bo popravil zlomljen zob."

(Ob pripovedovanju zgodbe in se pomikam naprej)

Približamo se zdravstvenemu domu, kamor otroci pogosto zahajajo in ustanovo poznajo. Na drevesu v bližini najdemo oznako "Dr. Detel". Tudi ob deblu tega drevesa je vsepovsod po tleh nekaj neznanega (lupine strtih lešnikov).

(Zgodbo pripovedujem ob ilustraciji- slikanici.)

"Zobozdravnik [detel](#) je zob hitro popravil in Sapramiška je veselo odkorakala domov.

Doma je Sapro, mala miška, končno ugriznila v tretji lešnik, a na največjo žalost je bil -prazen. Miška je bila strašansko razočarana. Jokala je celo noč, slišal jo je mišji strahec in ker se mu je zasmilila, je odpeljal Sapro do čarobnega grma z lešniki.

(Ob pripovedovanju zgodbe se vrnemo do vrtca .. in zaključimo zgodbo:)

Zastanemo ob vhodu...v našem čarobnem grmu najdemo lešnike za vse otroke. Otroci jih "nabirajo", tipajo in spoznajo kako čvrsta je lupina. Ko vsakemu otroku stremo lešnik za pokušino, razkrijemo skrivnost – vse neznano in nenavadno so bile – lupine strtih lešnikov.

"Sapramiška je nabrala toliko lešnikov, kolikor jih je lahko nesla in jih doma veselo pojedla. Na vrata je napisala: Sapramiška, najsrečnejša miš na svetu.

Na vrata naše igralnice tudi mi obesimo napis..."Najsrečnejši otroci na svetu".

Elementi skrivnostnosti:

napis "Sapra-miška" in "Dr. Detel", vrata iz lepenke zaklad- skrinjica (s fotografijami različnih živali),glasbena uganka (predvajanje iz "darila" s pomočjo mobilnega telefona), darilni paket (leskove paličice in nekaj nenavadnega v njem) in vsepovsod, kjer iščemo miško Sapro. Otroci so doživeli literarno vsebino v realnem svetu in z realnimi izkušnjami, vendar so se prepustili domišljjskemu svetu in v njem uživali ter razvijali sposobnost empatije-izražanja čutov in občutkov.

2.2 RAZNOLIKA NARAVA

KATJA JERIČ DIPL.VZG.
VRTEC PRI OSNOVNI ŠOLI PREDOSLJE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Globalni cilji:

- Doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti, povezanosti, stalnem spreminjanju in estetskih razsežnosti.
- Razvijanje naklonjenega, spoštljivega in odgovornega odnosa do žive in nežive narave.
- Spodbujanje različnih pristopov k spoznavanju narave.

Cilji:

- Otrok spozna in primerja živo in neživo naravo.
- Otrok spozna različnost v naravi.
- Otrok raziskuje, primerja in razvršča stvari v naravi, glede na njihove lastnosti.

Ciljna skupina: 4 in 5 let stari otroci

Kratka vsebina:

V naši skupini imajo otroci zelo velik interes reševati uganke.

V igralnici bi na vidno mesto postavila kuverto z uganko. Otroke bi vprašala, če so videli koga, ki bi prinesel to kuverto v našo skupino. V kuverti bi bila prva uganka, katere rešitev bi nas peljala v garderobo, tam bi poiskali drugo kuverto z uganko in rešitev bi nas peljala na igrišče, kjer bi našli tretjo kuverto z uganko, katere rešitev bi nas peljala na travnik in še ena kuverta, ki bi nas pripeljala do gozda.

V gozdu pa bi nas čakala kuverta v kateri pa nebi bila uganka, ampak naloge:

Trije barvni listi A3. Na prvem (zelenem) bi pisalo: MEHKO, na drugem (rjavem) TRDO in na tretjem (modrem) PUHASTO (ali mokro, odvisno, kdaj bomo dejavnost izpeljali).

1. Naloga: poišči na travniku ali v gozdu eno mehko stvar in jo odloži na zelen list.
2. Naloga: poišči na travniku ali v gozdu eno trdo stvar in jo položi na rjav list.
3. Naloga: poišči na travniku ali v gozdu eno puhasto stvar in jo položi na moder list.

Po opravljenih nalogah bomo naredili krog okoli nabranega materiala in povedali, kaj smo našli v naravi trdega, mehkega in puhastega. Ugotavljali bomo tudi, česa je več.

Otroke vprašam, če so morda našli še kakšno sporočilo. V gozdu jih bo spet čakala kuverta s pohvalo in nagrado (čokolade) in vzpodbuda naj se večkrat pridejo igrat v gozd, saj jih pri igri zelo rad opazuje gozdi škrat.

Elementi skrivnostnosti: uganke, navodila v kuverti, skrivnostno sporočilo.

Način/i nagrajevanja učenca: otroci bodo dobili kartončke in za vsako opravljeno nalogo jim bova na kartončke nalepili motiv sonca (skupina Sončki).

Po končanih vseh treh nalogah – sladka nagrada.

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

- Otrok posluša, razmišlja in rešuje uganke.
- Otrok aktivno išče naslednje sporočilo.
- Otrok išče, prijema, utrga, se dotika, razvršča, primerja stvari, ki jih je našel na travniku in v gozdu.
- Otrok se pogovarja, sodeluje z ostalimi otroki in odraslimi.

Organiziranost:

Dejavnost bomo začeli v naši igralnici in jo speljali na sprehod do gozda.

S sodelavko bova poskrbeli za predhodno pripravljene kuverte, ki bodo nameščene po različnih predelih poti. Ravno tako bova predhodno pripravili ves potreben material, ki ga potrebujeva v gozdu za izvedbo dejavnosti.

2.3 PO STOPINJAH ŠKRATA MIRKA DO MEJNIH KAMNOV

GAŠPER VEHOVEC
CŠOD AJDA, LIBELIČE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Otrok:

spozna naravo z vsemi čutili

spozna orientacijo

spozna, kako izdelati kompas s pomočjo igle, vode in lista

spozna gibanje nebesnih teles

spozna naravne pojave s katerimi se lahko orientiramo

spozna, da se v sosednji državi Avstriji sporazumevajo v drugem jeziku

spozna nekaj tujih izrazov za orientacijo v naravi

spozna, da nekatere rastline za rast potrebujejo različna hranila in vlažnost

Ciljna skupina: otroci 5 – 7 let

Kratka vsebina :

Otroci spoznajo, kako se orientirati v naravi: po navodilih (pisma), s pomočjo kompasa, naprav, ki jih izdelajo sami in drugih naravnih znamenjih. Preko skritih pisem, ki jih iščejo po predhodnih navodilih sledijo poti, ki nas vodi do državne meje z Avstrijo. Medtem preko čutil in opazovanja spoznavajo nekatere naravne zakonitosti, ki nas pripeljejo do cilja. Do tega pridejo pri reševanju nalog, ki jih je pripravil škrat Mirko. Cilj je sestaviti besedo (naslov) škratovega doma.

Navodila za izvedbo učne vsebine:

1. Škrat Mirko živi tik ob meji z Avstrijo. Nekje v gozdu je izgubil kompas. Želi si, da ga obišejo otroci in mu prinesejo kompas, da se ne bi tako pogosto izgubil. Otrokom je na mizi pustil skrinjico in pismo, v katerem je navodilo kako najti ključ, ki odpira skrivnostno skrinjico.

Pismo: Pozdravljeni otroci, lepo pozdravljeni. Ker ste tako pridni imam za vas posebno nalogo. Bi jo opravili zame? Se sprašujete kako me boste našli? Če boste opravili naloge, ki sem jih pripravil me boste srečali. Za vsako opravljeno nalogo boste dobili črko ali številko. Iz teh črk boste sestavili besedo in tako dobili moj naslov, kjer stanujem. Da bi me našli poiščite ključ, ki sem ga dobro skrival v okolici doma. Naj vam namignem. Ključ se skriva pri drevesu, na katerem rastejo iglice in je močno poraščeno z mahom. Našli boste tudi dve palici in vrvico. Poiščite prostor, kjer ni dreves. Daljšo zapičite navpično na tla. Krajšo, kjer se konča senca. Ko se boste vračali, preverite kaj se je zgodilo.

2. Po opravljeni nalogi otroci odklenejo skrinjico, kjer najdejo zemljevid, kjer so vidne sledi škrata Mirka. Na zemljevidu je vidno tudi navodilo, kako najti mejne kamne.

Navodilo:

- Pojdite po cesti navzgor mimo kmetije. Sledite cesti do prvega križišča, kjer boste našli kompas. Držite ga vodoravno in izberite cesto kamor kaže magnetna igla. Ko opravite nalogo iščite moje sledi pri kmetiji in pri potoku, kjer sem skrival škatlo tik ob podrtem drevesu. Sledite cesti navzgor mimo kapelice do vrha, kjer boste ob gozdnem robu poiskali številko, ki vam manjka. Pojdite naprej po gozdni poti do velikih belih kamnov, ki gledajo iz zemlje. Kamnov je veliko. Iz črk sestavite moj naslov in me najдите. Čakam vas.

3. V škatli, ki jo najdejo ob podrtem drevesu otroci najdejo pripomočke za izdelavo kompasa (vedro, list in šivanko). Ko otroci opravijo nalogo izberejo pot kamor kaže igla.

Elementi skrivnostnosti:

Pisma, ključ, kompas, mejni kamen, Avstrija, zemljevid, palici, vrvica, skrinjica

Način/i nagrajevanja učenca:

po opravljeni nalogi dobijo črko ali številko. Ko opravijo z več nalogami iz posameznih črk sestavijo besedo.

Po končani nalogi dobijo navodila za nadaljevanje poti.

Dejavnost/i učenca:

- sodeluje v pogovoru o tem, kaj že zna ali zmore
- opazuje, pripoveduje, prikazuje, razlaga
- orientira se s pomočjo navodil in glede na druga naravna znamenja
- išče in poimenuje rastline, ki pomagajo pri orientaciji
- uporabi kompas
- samostojno izdelava kompasa in ga uporabi
- opazuje premikanje sence
- iz črk sestavi besedo

Organiziranost:

- Trajanje: 120 min
- Število udeležencev: 10 – 20
- Mesto raziskovanja: okolje v bližini doma Ajda
- Število učiteljev: 2
- Oblike dela: individualna, skupinska
- Metode dela: razlaga, pogovor, metoda opazovanja, zaznavanja in občutenja
- Pripomočki: kompas, igla, list, voda, pisma, ura, palici, vrvica, škatle,
- Varnost: poskrbimo, da otroci upoštevajo varnostna navodila

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

- preverjajo se sproti skozi dejavnost
- pogovor o tem, zakaj se magnetna igla obrne proti severu
- pogovor o tem, zakaj sosednja države uporabljajo druge simbole in govorijo drug jezik
- pogovor o tem, zakaj se senca premika
- pogovor o tem, kaj potrebujejo rastline za rast

2.5 SKRIVNOSTNE POTI PRINCESE ANE

NATAŠA VESEL PLOS

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU, PŠ IGA VAS

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 1. razreda OŠ

Načrtovani učni dosežki:

- raziskovanje v naravi po pristopu skrivnostnosti
- razvijanje pozitivnega odnosa do okolja
- razvijanje ustvarjalnosti in domišljjskega sveta

Elementi skrivnostnosti: pristop skrivnostnosti, skrivnostna skrinja, skrivnostna lokacija, skrivnostni zemljevid

Način/i nagrajevanja učenca: grajske potičke s presenečenjem; grajska soba

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje:

- raziskovanje narave
- orientiranje
- prepoznavanje skrivnostnih poti princese Ane
- čutno dožemanje okolja

Organiziranost:

Trajanje: 4 ure

- pravljíčna pot, rastline, živali in ostali predmeti iz narave
- učiteljica 1. razreda, druga strokovna delavka, učenci 1. razreda
- pravljíčni rekviziti, delovni material

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učenci s pomočjo navodil in učiteljevega usmerjanja samostojno preverjajo svojo uspešnost.

Kratka vsebina:

Živimo v naravi, v osrčju snežniških gozdov, ki s svojim raznolikim rastlinskim in živalskim svetom daje ogromno možnosti za učenje in raziskovanje. Skriti kotički dajejo pridih skrivnostnosti in burijo otrokovo domišljijo.

Pogosto hodimo po naravi z »zaprtimi« oči. Z vodenim raziskovanjem sem poskušala pri otrocih vzpodbuditi pristen stik z naravo. Grad Snežnik, postavljen v objem gozdov, grajskega parka in potoka Obrh, je naš prostor raziskovanja. Otroci imajo radi pravljíčne poti, skrite in napete izzive.

Skrivnostne sledi, skrinja s skrivnostnim zemljevidom je vzbudila radovednost in skrivnostno pričakovanje. Predmeti princese Ane so nas vodili skozi grajski drevored, po sprehajalnih poteh in grajskih vrtovih do skritega zaklada. Ob skrivnostih, ki so jih vodile pri odkrivanju življenja v gradu, prepoznavanju rastlin, živali, zvokov iz okolja, so začutili pomen narave za naše življenje.

Pravljíčno dopoldne je bilo organizirano tako, da so se med seboj povezovali predmeti prvega razreda. Učenci so med seboj sodelovali, dejavnosti so jih zblíževale in jih bogatile, predvsem pa razburjale njihovo domišljijo.

2.6 SKRIVNOSTNO POVABILO

KRISTINA ŠKULJ

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 1. razreda OŠ

Čas: 4 šolske ure

Načrtovani učni cilji:

- Raziskovanje v naravi po pristopu skrivnostnosti
- Razvijanje pozitivnega odnosa do okolja
- Spoznajo različna življenjska okolja
- Zavedajo se medsebojne povezanosti med živimi bitji

Elementi skrivnostnosti: pristop skrivnostnosti, skrivnostno povabilo, skrivnostna fotografija, skrivnostna lokacija, skrivnostna pot

Način nagrajevanja učenca: za vsako rešeno nalogo dobijo kartonček s črko, črke sestavijo v končno rešitev (MEDVED) – geslo nas v resnici pripelje do gradu Snežnik, kjer si ogledamo nagačenega medveda

Dejavnosti učenca:

- Pozorno poslušanje
- Raziskovanje narave
- Orientiranje
- Čutno dožemanje okolja
- Rokovanje z naravnimi materiali

Način preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učenci sestavijo pravilno, smiselno geslo in poiščejo rešitev v njihovi bližini.

Kratka vsebina:

Kot izziv sem si zastavila nalogo, da poskušam pouk izvesti v naravi. Skrivnostnež (njegova skrivnostna fotografija) nas bo za cel dan popeljal v bližnji gozd. Skrivnostna pot, polna namigov in ugank nas pripelje do jase, kjer izvedemo pouk glasbe (izdelujejo glasbila iz naravnih materialov), matematike (nabran naravni material razvrščajo, preštevajo, naredijo stolpični diagram), likovne umetnosti (iz naravnih materialov po skupinah izdelajo mozaik v obliki mandale) in spoznavanje okolja (z vsemi čutili začutijo letni čas, v bližnjem potočku preverijo kaj plava in kaj ne, poimenujejo rastline in živali, ki jih srečajo).

Za rešene naloge dobijo kartonček s črko, s katerimi na koncu sestavijo skrivnostno geslo. Spoznajo, kdo je bil skrivnostnež in si ga od blizu ogledajo v gradu Snežnik (medved).

2.7 PIKNIK NA JASI

BREDA GRUDEN

OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS – PŠ LUČINE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: doseči zbranost otrok, razvijati pozornosti, ohranjati njihovo radovednost, preko reševanja nalog učence aktivno vključiti v proces, ohranjati skrivnostnost končne nagrade, utemeljujejo opažanja, ponavljanje pojmov SPO (gozd, narava), utrdijo ekološka spoznanja.

Ciljna skupina: 1. in 2. razred

Kratka vsebina:

- Učence na koncu šolskega leta ob lepem vremenu nagradimo z izletom v bližnji gozd. Izleta ne napovemo vnaprej, zgodi se nepričakovano, tako da učence še bolj pritegne. Zaključijo se z nenapovedanim piknikom na jasi.

- Poleti odmora preživimo na šolskem dvorišču. Naenkrat na tleh najdemo skrivnostno pismo in zastavico s črko P. Nihče ne ve kdo ju je izgubil, zato nas vse prevzame. Preberemo naslov in ugotovimo, da je pismo naslovljeno prav na 1. in 2. razred. Preberemo ga. Pomagajo učenci, ki že znajo brati. Pismo vabi otroke na pustolovski sprehod v gozd, kjer si bodo z opravljanjem petih nalog pridobili še pet zastavic. Pot je otrokom znana, saj tja večkrat zahajamo. V pismu je zastavljena že prva naloga.

- **PRVA NALOGA TIHA POT:** Prvo nalogo bomo opravili, če se do gozda sprehodimo v tišini. Zagnemo zaveso« in se napotimo proti gozdu. S seboj vzamemo tudi pismo in zastavico. V gozdu »odgrnemo zaveso« in se pogovorimo o opažanjih na poti, o občutkih. Na videnem mestu ob smreki otroci najdejo novo zastavico. Na njej je črka I.

Predlagamo, da se sprehodimo naprej. Naenkrat med dvema drevesoma zagledamo zaveso (napeta vrv in blago). Pred zaveso je na tleh skrivnostna vrečka. Na njej je novo pismo v njej pa spalna očala za vse učence. Preberemo pismo. V njem so navodila za naslednjo nalogo.

- **DRUGA NALOGA SLEPA STEZA:** Otroci bodo morali pot med dvema zavesama prehoditi sami in z zakritimi očmi. Na poti jih bo usmerjala napeljana vrv, ki se je bodo držali. Ko bodo nalogo vsi opravili bodo dobili novo zastavico. Zavesa zakriva vnaprej napeljana vrv, zato je vse skupaj še bolj skrivnostno. Vsak otrok dobi spalna očala, mi pa ga pospremimo skozi zaveso in poskrbimo, da se primejo vrvi. Na drugi strani jih pričaka druga učiteljica, ki jih pospremi skozi drugo zaveso, kjer snamejo očala in počakajo na ostale. Ko vsi končajo pot, se pogovorimo o vtisih. Za zaveso najdejo tudi drugo zastavico s črko K.

Gremo po gozdu naprej. Otroci iščejo vrečko z navodili ali kakšne druge znake. Ko jo najdejo, je na njej spet pismo z navodili za tretjo nalogo, v njej pa flomastri (za belo tablo) in plastificirane podlage z nalogami za vse učence.

- **TRETJA DEJAVNOST GLEDAM IN OPAZIM:** Otroci pri tej dejavnosti delajo sami in v tišini. Na kontrolni seznam beležijo, kar opazijo v gozdu. Ničesar ne smejo prijati. Dobijo pa navodilo, da se lahko oddaljijo le toliko, da nas še vidijo. Dejavnost zaključimo, ko prvi najde vse ali pa omejimo čas iskanja. Pogovorimo se o vtisih. Nagrada je nova zastavica s črko N.

Nadaljujemo pot. Nedaleč stran spet zagledamo zaveso, pred njo čevlje in večjo vrečo iz blaga. Tokrat je vreča prazna. Kako skrivnostno. Opazimo, da je v čevlju novo pismo, ki daje navodila za četrto dejavnost.

- **ČETRTA DEJAVNOST BOSIH NOG NAOBKROG:** Vsi se morajo sezuti, čevlje pospraviti v vrečko in pot za zaveso nadaljevati bosí. Otroci se pripravijo, mi pa jih pospremimo do zaves, od tam pot nadaljujejo po vnaprej pripravljenem delu poti, ki vključuje zemljo, suho listje, veje in vejice, kamenčke, travo, suho travo. Pot lahko zopet končamo z zaveso, kjer jih pričaka druga učiteljica, ki tja odnese vrečo s čevlji. Očistijo si noge ter se ponovno obujujejo. Ko vsi končajo, se pogovorimo o občutkih, o tem kakšna je bila hoja, ali je bosa hoja zdrava, na kaj morajo paziti pri bosí hoji. Sedaj otroci že vedo, da jih v bližini čaka zastavica z novo črko. Na njej je **črka I**. Nadaljujemo pot. Nedaleč stran najdejo novo pismo in vrečo. V njej so vnaprej pripravljene škatle (jajčne) s slikovnimi nalogami. V pismu so navodila za peto dejavnost.

- **PETA DEJAVNOST DETEKTIVI:** Otroci delajo v manjših skupinah. Vsaka skupina dobi škatlo s slikovnimi nalogami. Stvari lahko primejo in dajo v škatlo, vendar le po en primer. V škatli je namenoma en prostorček prazen. V ta prostor skupina lahko da nekaj po lastni izbiri. Čas iskanja jim omejimo po lastni presoji. Na koncu se pogovorimo o vtisih, skupine nam predstavijo kaj so dale v prazen prostor in zakaj. Otroci najdene stvari vrnejo v gozd. Dobijo še zadnjo zastavico na kateri je **črka K**.

- Ugotovijo, da so zbrali vse zastavice. Ali jim te zastavice kaj povedo? Poskušajo rešiti uganko. Rešitev je PIKNIK. Ampak kje? Vse smo prehodili in na poti nismo videli ničesar. Otroci bodo verjetno malce razočarani. Ne vedo pa, da jih na poti nazaj čaka vnaprej pripravljeno presenečenje - piknik na jasi. Vse pospravimo in se pričnemo vračati v šolo.

- **ZAKLJUČEK PIKNIK NA JASI:** Takoj, ko pridemo iz gozda, otroci zagledajo tablo na kateri piše **PIKNIK NA JASI**. Zagledamo odeje, na njej košare, pokrite s prtički. Najdemo tudi pismo. V njem je zapisano, da je nagrada za vse opravljene naloge piknik - gozdna pojedina. V košarah najdemo: gozdni med, čemažev namaz, čaj iz gozdnih jagod in borovnic, sirup iz smrekovih vršičkov, bezgov sok, kruh. Pustolovski sprehod v gozd tako zaključimo z dobrotami, ki so povezane z gozdom. Pogovorimo se o njih, učenci pripovedujejo o svojih izkušnjah. Zaključimo z ljudsko pravljico Gozdna pojedina.

Elementi skrivnostnosti: skrivnostna pisma, zastavice s črkami, ki sestavijo sporočilo, nepričakovani predmeti v gozdu (zaves, čevlji, vrečke, spalna očala).

Način/i nagrajevanja učenca: pisma, zastavice s črkami za vsako opravljeno nalogo (črke na zastavicah lahko pomešamo ali pa jih dobivajo po vrsti P I K N I K), napredovanje v nalogah, skupinska nagrada – piknik na jasi.

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje: sprehod v gozdu, zaznavanje s čutili, ponavljanje učne snovi, iskanje materialov pri opravljanju nalog, medsebojno sodelovanje in komuniciranje, navajanje na delo v skupini, stik z naravo.

Organiziranost: trajanje 4 PU, razred, narava – gozd v bližini šole, 10 - 15 učencev, 2 učitelja,

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: sprotno, besedno, reševanje nalog in nagrada za vsako nalogo, plastificiran kontrolni list, kontrolne škatle (jajčne škatle) s slikovnimi navodili, sestavljanje besede povezane s skupinsko nagrado

2.8 S. E. BURG: BRAVO, PUTKA!

TAMARA KOGEJ

OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- Razvijajo sposobnost poslušanja umetnostnega besedila.
- Razmišljajo o značajskih lastnostih posameznih živali.
- Razvijajo sposobnost domišljjskega sodelovanja v pravljичnem svetu.
- Razvijajo sposobnost poustvarjanja besedila – dramatizirajo pravljico.

Ciljna skupina: Učenci 2.r

Kratka vsebina:

- 1. ura

Učencem najprej pripovedujem pravljico Bravo, putka. Pri tem pritegnem njihovo pozornost z ilustracijami iz knjige. Konca pravljice jim še ne izdam.

Sledi dejavnost iskanja plastičnih jajčk, v katerih se skrivajo naloge povezane s poslušano pravljico.

Jajčka so skrita na ograjenem manjšem šolskem igrišču. Na vsaki postaji, jim dam namig, kje se skriva naslednje jajce.

Poiščite jajce št.1, ki je skrito za prvim drevesom na igrišču.

1. JAJCE

Naloga: V katerem letnem času se dogaja pravljica, ki vam jo je prebrala učiteljica?

Naštejte dve značilnosti tega letnega časa.

Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo tri črke K (če pravilno odgovorijo na vprašanja).

Namig: Jajce št.2 se skriva 10 korakov od drevesa proti ograji ob pločniku.

2. JAJCE

Naloga: Kdo je putko prosil za pomoč?

Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo črko Š (če pravilno odgovorijo na vprašanje).

Namig: Jajce št.3 se skriva pri toboganu.

3. JAJCE

Naloga: Koliko malih pujskov je imela mama pujska?

Prikažite število na dva načina (s telesom, z naravnimi materiali...).

Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo dve črki O (če pravilno odgovorijo na vprašanja).

Namig: Jajce št.4 se skriva pod eno izmed klopnic na igrišču.

4. JAJCE

Naloga: Ali lahko krava pomaga zajčku? Razloži.

Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo črko N (če pravilno odgovorijo na vprašanje).

Namig: Jajce št.5 se skriva pri gugalnicah.

5. JAJCE

Naloga: Katere živali nastopajo v pravljici?

Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo črko J (če pravilno odgovorijo na vprašanje).

Namig: Jajce št.6 poiščite nekje na igrišču.

6. JAJCE

Naloga: Na tej postaji si učenci iz jajčka vzamejo črko A. Iz vseh črk sestavijo besedo. Ta beseda jim pove, kam sta stekla putka in zajček, ko ju je prestrašil volk. (Rešitev: KOKOŠNJAK)

Rešena naloga in navodila v jajčkih vodijo učence od postaje do postaje.

Po poročanju učencev na zadnji postaji, pa jim razkrijem skrivnost o tem, kaj se zgodi s putko na koncu pravljice (Putka gre v kokošnjak, kjer ji ostale putke rečejo, da je že dovolj velika, da lahko jajce znese sama. In, ko to poskusi, ji zares uspe.)

Sledi poustvarjanje na temo, zakaj zajček potrebuje kokošje jajce (zapis ali risba).

Elementi skrivnostnosti:

- naloge skrite v plastičnih jajčkih na različnih mestih na šolskem prostoru (travniki ob igrišču, igrišče, ob drevesu, pod toboganom...)
- razkritje konca pravljice
- razmišljanje učencev o tem, zakaj zajec potrebuje kokošje jajce (pravljico povežejo z znanjem o praznikih – velika noč)

Način/i nagrajevanja učenca:

- Učenci se vrnejo v učilnico, kjer jih čaka pokrita košarica in zraven sporočilo.
»Pozdravljeni otroci, ker ste mi z reševanjem nalog pomagali, da sem dobil jajce, sem vam pustil v košari majhno presenečenje. »Velikonočni zajček«

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

- Učenci si pridobivajo izkušnje s sodelovanjem v manjši skupini in skupnim reševanjem nalog na posamezni postaji ter razumevanju poslušane pravljice.

Organiziranost:

- Učenci so organizirani v manjše skupine.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

- Sprotno na vsaki postaji

2.9 FUN EGG HUNT

ANA TUŠEK
OŠ POLJANE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: Ponovitev in utrjevanje krajevnih predlogov (kje se kaj nahaja) in besedišča, povezanega z naravo.

Ciljna skupina: Učenci 2. ali 3. razreda (angleščina).

Kratka vsebina: Zajček lutka prosi učence, naj mu pomagajo poiskati šest velikonočnih jajc, ki jih je izgubil v okolici šole. Vsak učenec dobi učni list s šestimi praznimi prostorčki, v katere nariše prostor, kjer je našel jajce (nariše npr. jajce v travi). Vsak učenec dobi tudi zemljevid, na katerem so označena približna mesta, kjer se nahajajo jajca, in napisani predlogi, ki so jim pri iskanju v pomoč (in, on, under, next to, behind, between). Ko učenec najde jajce, drugim ne izda njegovega mesta. Ko najde vseh šest jajc, list odnese učiteljici, ki preveri pravilnost narisane. Učenec ob posamezno sličico napiše še ustrezen predlog (npr. k sličici jajca v travi napiše IN). Učenec, ki je nalogo uspešno opravil, za nagrado dobi jajce presenečenja, v katerem je razrezana sestavljanica živali. Dejavnost služi kot izhodišče za obravnavo novega sklopa snovi: živali.

Elementi skrivnostnosti: Zajčkovo sporočilo, jajca, sestavljanica.

Načini nagrajevanja učenca: Sestavljanica.

Dejavnost učenca: Utrjevanje in ponavljanje učne snovi, iskanje predmetov, risanje, sestavljanje sestavljanice.

Organiziranost: Lokacija: prostor okrog šole oziroma učilnica ali telovadnica v primeru slabega vremena; trajanje: 20-30 minut; mentor: učitelj angleščine; število učencev: poljubno.

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: Učenci dobijo nagrado, če ustrezno prerišejo mesta, kjer se nahajajo jajca, in zraven izberejo ustrezen predlog s seznama.

2.10 ISKANJE SKRITEGA ZAKLADA

FABIJANA ŠTIH
OŠ LOG-DRAGOMER

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- spozna del preteklosti na Ljubljanskem barju in upošteva nauke prednikov,
- ve, da je človek odvisen od narave,
- razume pretok energije, kroženje v naravi,
- se nauči prepoznati drevesne vrste s pomočjo lubja in drevesnih listov,
- ve, da imajo drevesa različne lastnosti,
- prevzame odgovornost za boljši svet s spoštovanjem narave, skrbjo za živali, naredi majhna dejanja, ki povzročijo velike spremembe,
- se nauči sodelovanja v skupini in izkusi, da so vsi člani skupine pomembni,
- razvija vedoželjnost,
- se uči opazovati naravo z različnimi čutili in vključi glavo, srce, roko.

Ciljna skupina: 3. razred

Kratka vsebina in dejavnosti učenca-osebne izkušnje:

Grški trgovec Nikolaos, ki trguje s koliščarji, učence povabi na skrivnostno potovanje po Barju, kjer spoznajo, kako koliščarji živijo v skladu z naravo. Na poti jih čakajo izzivi. Po vsakem so nagrajeni z delčkom gesla, jezerskim biserom in materialom za izdelavo pomembnega koliščarskega izuma. Nagovori jih Sinjeoka, ki verjame v moč zdravilnih rastlin. Smrekove vršičke po plasteh, izmenično s sladkorjem, naložijo v kozarec. Z njimi si bodo lajšali težave s kašljem in vnetim grlom. Naberejo bezeg in koprive, da pripravijo čaj ali koprivino gnojilo za zelenjavo oz. odganjanje uši v šolski gredi. Ostrozobi Bober jih povabi, da se okrepčajo z bukovimi listi ter s pomočjo lubja in drevesnih listov prepoznajo drevesne vrste. Podučijo jih o lastnostih posameznih dreves in za kaj jih uporabljajo. Učenci s pomočjo preglednice zapišejo, kolikšna sta trajnost lesa na zraku in trdota.

Pot jih pripelje do korenin smreke in mehke preproge podrasti. Pomirjujoča Sapica jih povabi, da najdejo miren prostorček. Usedejo se, tipajo z rokami, opazujejo rastje ter živalstvo, poslušajo zvoke (mogoče jih kliče poglavar Senčni sokol), si predstavljajo življenje koliščarjev in narišejo mrežo življenja svojega kotička.

Na lepoto in radodarnost narave jih spomni lončarka Jezerna Roža pri divjem Malem placu (naravni rezervat). Občudujejo rumene vodne perunike in sliko naslikano z zemljeno barvo. Suho zemljo zmešajo z vodo in naslikajo, kar jih je v naravi očaralo. Spoznajo čarobno moč gline.

Sestavijo geslo poglavarja (SPOŠTUJ NARAVO IN JO OHRANI ČISTO!) in se podajo na lov za njegovimi nauki (Pomagaj drugim, Bodi navdušen, Vztrajaj, Razlikuj med koristnim in škodljivim). Zavzeto sodelujejo ter spoznajo pomen bivanja v sožitju z naravo.

Poglavar jih napoti proti polju, kjer se skriva koliščarski izum - kolo z osjo. Iz materiala, ki ga dobijo po opravljenih nalogah in z dodatnima vejicama, sestavijo voz, ki ga uporabljajo koliščarji. Spoznajo, da je kolo izdelano iz žilavega in trdega jesenovega lesa, os pa iz hrastovine.

Poglavar učencem naroči, da v naravo vržejo semenske bombice napolnjene z medovitimi rastlinami. Te čebelam omogočajo, da pridelajo dovolj medu in oprašujejo rastline ter s tem pripomorejo k ohranjanju ravnovesja v naravi in krepijo naše zdravje. Učenci mečejo semenske bombice in se veselijo, da bodo čez nekaj tednov prišli pogledati, kaj je zraslo.

Elementi skrivnostnosti: pismo grškega trgovca, življenje Barjancev, poglavar Senčni sokol, Sinjeoka, Ostrozobi Bober, Pomirjujoča Sapica, Jezerna Roža, gesla, nauki na lesenih deščicah, moč gline, koprive, smrekovih vršičkov, bezga in bukovih listov, nenavadni šumi, koliščarske glinene posodice

Način/i nagrajevanja učenca: gesla na lesenih ploščicah, jezerski biseri, naravni material za izdelavo koliščarskega izuma, kartonček s pobarvanko

Organiziranost: trajanje 4 PU, na Barju, v gozdu pri Malem placu, 19 učencev, 2 učitelja, skupinsko in individualno delo

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učenci opravljajo izzive (nabiranje rastlin, izdelovanje izdelkov, zapisovanje, opazovanje, iskanje) in ko jih opravijo, so nagrajeni z gesli, jezerskimi biseri in naravnim materialom.

2.11 KAJ, ČE ŠKRATI DOMUJEJO V TRETJEM RAZREDU?

NEVENKA DRAŽETIĆ

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA, STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

1. Načrtovani učni dosežki:

Učenci:

- Poznajo svoja čutila.
- Usmerjeno opazujejo, uporabljajo več čutil, opazovano napišejo, uporabljajo štetje, merjenje s standardnimi enotami.
- Razumejo navodila in rešijo nalogo po navodilu.
- Spoznajo pravljici bitja, njihove lastnosti.
- Spoznavajo in opazujejo razlike med svetom, v katerem živijo in domišljjskim svetom v književnem besedilu.
- Upovedujejo čutnodomišljjske predstave književnih oseb.

2. Ciljna skupina: 3. razred

3. Kratka vsebina:

V tretjem razredu že od začetka šolskega leta vzbujam skrivnostnost. Obeleževali smo nacionalnega mesec skupnega branja. V razred je prišla pošiljka, tri velike pisane kuverte s sporočilom, slikanicami in nalogami. Pisana kuverta je odpotovala z učenci domov. V kuverti je bila slikanica z zbirko pesmic. Vsak se je naučil pesmico in si tako prislužil črko, ki je sestavljala skrivno sporočilo. Kako je pošiljka sploh prišla v razred, smo se vsi spraševali. Morali smo potrpežljivo počakati na vse črke skrivnostnega sporočila. Ko smo vsi prejeli kuverta, se naučili pesmico in si prislužili črko, smo končno sestavili skrivno sporočilo in tako dobili odgovor na vprašanje, kdo je poslal skrivno pošiljko. Ko smo črke sestavili, smo ugotovili: PISMO JE POSLAL POSEBEN ŠKRAT.

In od takrat naprej vlada v našem razredu skrivnostnost. Od takrat dalje prejemamo škratja pisma, ki so napisana v škratjem jeziku in ta jezik smo se že dobro naučili razvozlati. Vsakega pisma se razveselimo. Pisali so nam celo, ko smo bili v centru šolskih in obšolskih dejavnosti. Tudi mi smo škratoma pisali. Oni pa so nam pošiljali škratje knjige, slikanice o škratih in zbirke pesmic o škratih. Radi smo jih prebirali. In še jih.

OD POSTAJE OD POSTAJE

Škratki so nam v okolici šole pustili sporočila. Pravzaprav so nam postavili postaje, na katerih smo morali uganjevati, kako škratje živijo. Da je bilo še bolj zanimivo in poučno, smo to ugotavljali z našimi PETIMI ČUTI. Pet čutov smo mi že spoznali pri pouku, in sicer pri spoznavanju okolja. In sedaj nam je to res prav prišlo. Na postajah smo vohali, gledali, poslušali, otipali in okušali. Tako smo rešili vseh pet škratjih ugank. In ko smo obhodili vse postaje, smo ugotovili, da je ravno toliko postaj kot je čutil. In v naravi, v okolici šole nam je bilo zelo všeč, saj smo se učili na prostem in veseli smo bili, da škratje poznajo okolico šole. Največja motivacija pa je bila nagrada, ki nas je čakala po opravljenem delu.

4. Elementi skrivnostnosti:

- Pet postaj – pot čutov
- Čudežna knjiga o škratih
- Čudežni napoj
- Škratja pisma
- Skrinja

5. Načini nagrajevanja učenca:

- Skrinja s skritim darilom
- Darilo za vsakega učenca
- Škratovo pismo – pohvala

6. Dejavnost učenca/osebne izkušnje:

Vsi učenci so hkrati vključeni v dejavnosti. Učenci potujejo po postajah. Pred potovanjem jih čaka škratja knjiga, ki jim je v pomoč. Postaje so razporejene v okolici šole, v skrivnostnih kotičkih. Na vsaki postaji jih v kuverti čaka navodilo, oziroma pojasnilo. Na vsaki postaji so čudežni predmeti, ki opisujejo življenje škratov. Učenci s pomočjo čutil – sluh, voh, otip, vid in okus, spoznajo, kaj škrati jedo, pijejo, koliko so težki, skratka spoznavajo življenje škratov. Učenci rešujejo tudi zastavljene uganke, oziroma rešitve na škratja vprašanja vpišejo na list. Vse rešitve, pravilne, jih popeljejo do cilja, kjer jih čaka skrinja z darilom – nagrado.

7. Organiziranost:

Vključeni so učenci 3. Razred, 24. Učencev z razredničarko Nevenko Dražetić. Dejavnost traja en šolski dan, torej 5 pedagoških ur.

8. Načini preverjanja učnih dosežkov učenca:

Na vsaki postaji so učenci vpisali pravilne rešitve na zastavljena vprašanja. Po končani dejavnosti smo se v razredu pogovorili, kaj smo ugotovili. Ugotovili smo, da spoznavamo svet z našimi petimi čuti. In s temi petimi čuti svet spoznavajo tudi škratje.

Za delo smo bili nagrajeni. Škrati so nam pustili darilo v skrinji.

3 POVZETKI PRIMEROV DOBRE PRAKSE ZA 4., 5. IN 6. RAZRED

3.1 WHO STOLE MY BANANAS?

KATARINA NOGRAŠEK
OŠ GRM NOVO MESTO

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- učenci ponovijo učno snov,
- ponovijo in utrjujejo strukturo How much is it? It is ...,
- ponovijo števila do 100,
- učenci iščejo razlike,
- uporabijo strukturo There is / There are,
- ponovijo in utrjujejo ednino, množino samostalnika,
- si zapomnijo dele povedi in jih zapišejo.

Ciljna skupina: Učenci 4. razreda pri predmetu TJA, medpredmetno povezovanje TJA-MAT.

Kratka vsebina:

Učenci so v učilnici. Povem jim skrivnostno zgodbo, v kateri jim opišem, da sem odšla v trgovino po nakupih. Kupila sem tudi banane, a so le te medtem, ko sem se pogovarjala s sodelavko, skrivnostno izginile. Povem jim, da sem se pogovarjala na šolskem igrišču, zato se z učenci odpravimo tja.

1. naloga: HOW MUCH IS IT?

Na igrišču učenci najdejo vrečko, ki visi na drevesu. V njej je 13 ovojnic. Učenci se razdelijo po parih. V vsaki ovojnici sta dva lista. Vsak učenec v paru vzame svoj list, nato drug drugega sprašujeta po ceni tega predmeta. Ko pravilno vpišeta cene vsem predmetom, prideta do mene in povem jima naslednji namig, geslo, kjer se skriva naslednja naloga – prva črka vsake besede tvori geslo (SEESAW – pri previsni gugalnici je naslednja naloga).

2. naloga: ISKANJE RAZLIK

Pri previsni gugalnici so ovojnice za vsak par. V ovojnici sta 2 sliki, učenci morajo poiskati 4 razlike med slikama in jih napisati na črte. Povedi začenjajo z There is ... / There are ... ali pa samo z besedo (diferenciacija). Ko opravijo nalogo, jim dam znak smeško (☺).

3. naloga: RAZREZANO PISMO

Na različnih koncih šolskega igrišča je prilepljenih 6 listkov z deli pisma. En učenec teče do prvega listka, ga prebere in si zapomni poved (del povedi), teče k sošolcu, s katerim je v paru in mu pove, kaj si je zapomnil. Sošolec to zapiše. Nato spet teče do drugega listka in tako naprej, dokler nimata zapisanih vseh povedi. Dele povedi morata sestaviti v pismo (pravi vrstni red). Ko pismo prebereta, morata ugotoviti rešitev (In the classroom.). Ko vsi pari končajo in ugotovijo rešitev, je ta naloga končana.

Učenci so ugotovili, da se tat banan in banane nahajajo v učilnici. Ko pridemo v njo, na učiteljičinem stolu »sedi« plišasta igrača opica, okoli nje pa so raztresene nalepke »turbo banane«, ki jih učenci poznajo kot nagrade za zelo uspešno opravljeno delo že iz prejšnjih razredov.

Elementi skrivnostnosti: Iskanje nalog, reševanje namigov, nagrade.

Načini nagrajevanja učencev: Namigi za nadaljnje reševanje, znak smeško (☺), nalepke (turbo banane).

Dejavnosti učenca – osebne izkušnje: Išče naloge, rešuje namige, ponavlja učno snov, sprašuje in pove, koliko nekaj stane, medsebojno sodeluje, išče dele pisma, uri spomin (pomnjenje delov povedi), utrjuje zapis, ureja povedi v prav prstni red, ugiba, kje se skrivajo banane.

Organiziranost: 1 pedagoška ura, učilnica in okolica šole, šolsko igrišče, 26 učencev, 1 učiteljica.

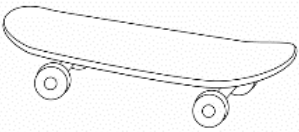

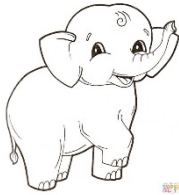
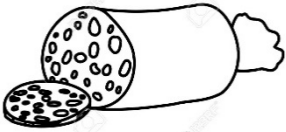
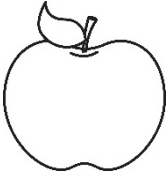
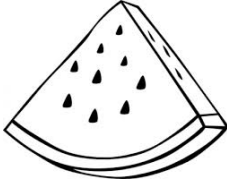
Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: S pravilno rešeno nalogo izvedo, kako nadaljevati delo, moja povratna informacija.

Priloge:

1. naloga: How much is it?

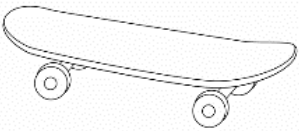
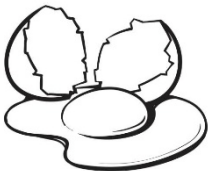
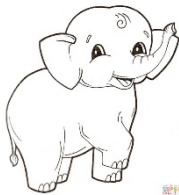
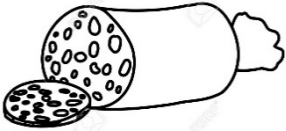
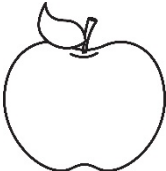
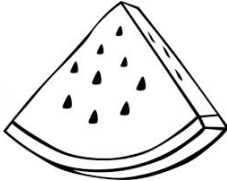
HOW MUCH IS IT?

PUPIL A

		
£12,50		
		
£13,90	£2,70	

HOW MUCH IS IT?

PUPIL B

		
	£1,20	£60,40
		
		£3,15

1. naloga: Iskanje razlik

Name _____

A day in the park

Can you spot the 5 differences between these two pictures?

Vir:

<https://www.allkidsnetwork.com/worksheets/spot-the-difference/find-differences-park.asp>

1. naloga: Razrezano pismo

I'm very
hungry. I'm sitting on your
teacher's chair. There is
a clock. There are
fifteen desks. Guess
where I am.

3.2 SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO

KAJA LENIČ
OŠ LOG-DRAGOMER

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- Učenci poglobljajo nacionalno identiteto prek slovenske ljudske glasbe – domoljubna vzgoja.
- Oblikujejo si pozitiven odnos do nacionalne in svetovne glasbene dediščine.
- Izvajajo ljudske rajalne igre.
- Ob petju, ritmični izreki in/ali poslušanju glasbe se gibajo.
- Učenci sodelujejo pri ustvarjanju in izvedbi ljudskih pesmi in plesov.
- Z inštrumenti (lastnimi, improviziranimi, Orffovimi in ljudskimi) spremljajo PESMI.
- Vrednotijo svoje delo in delo sošolcev.
- Spoznavajo stare predmete preko pristopa SKRIVNOSTNOST.

Ciljna skupina: 4. razred

Kratka vsebina: opis zgodbe (scenarij)

V prispevku predstavljam način, kako sem didaktičen pristop Skrivnostnost vpeljala v izobraževalni proces pri predmetu Glasbena umetnost v 4. razredu. Izbrala sem si učno enoto SLOVENSKO LJUDSKO IZROČILO. Preko številnih dejavnosti sem učencem približala življenje naših prednikov, jih predstavila stare predmete, ki so jih nekoč uporabljali, jih naučila ljudski ples, omogočila spoznati narodno nošo in življenje nekoč. Izziv mi je bil, da pristop Skrivnostnost vpeljem v predmet, kjer se mi je zdelo to najtežje. Moja aktivnost je inovativna, ker je uporabljena pri predmetu Glasbena umetnost. Njena prednost je v tem, ker jo lahko izvajamo v vseh razredih osnovne šole. Učencu resnično približa ljudsko izročilo in krepi zavest, kako je pomembna kulturna dediščina.

Elementi skrivnostnosti: čudežni predmeti, čudežna oblačila, čudežna igra, pismo učitelja

Način/i nagrajevanja učenca: igra BRKLJC

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje:

A) Čudežna skrinja – najdena v zaklonišču naše šole. Kaj dela sredi našega razreda?

B) UČITELJEVO PISMO – pismo učitelja, ki je učil na tej šoli 50 let nazaj. Učitelj je napisal naloge, ki jih moramo rešiti, da dobi nazaj v skrinjo svoje predmete. Noter je samo ogledalo, ki pravi: HOČEŠ VIDETI NEKAJ NAJLEŠEGA NA SVETU?

C) BLIŽNJI GOZDIČEK – zaigramo na ljudska glasbila, ki nas čakajo v gozdu (orehove lupine, koruza, riž – hrana nekoč). Sestavimo iz predmetov v gozdu sami svoj instrument. Dobimo nov predmet iz skrinje.

D) ŠOLSKO IGRIŠČE – ljudski ples se naučimo, dobimo nov predmet iz skrinje.

E) AVLA ŠOLE – KONCERT – otroci se oblečejo v narodne noše in dajo na glavo avbo ali zavijačko. Z ljudsko pesmijo se predstavijo po skupinah. Dobimo nov predmet iz skrinje.

F) UČILNICA NAŠEGA RAZREDA – KONČNA NAGRADA – igra BRKLJC – igra naših prednikov. Nenavaden konec zgodbe, saj pomagamo razvozlati uganko staro več let.

Organiziranost: trajanje 2 PU, šolski prostori, zunaj v okolici šole, število otrok 22, 1 učiteljica

Oblike dela: frontalna, skupinska.

3.3 KAKO JE SVETLOBA SREČALA ČEVELJ?

MARIJA MAJA GRENKO
OŠ FRANA ROŠA, CELJE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

1. Načrtovani učni dosežki:

Učenci spoznajo čevljarsko svetilko. Namen delavnice je tudi, da učenci preko skrivnostnega predmeta spoznajo lom svetlobe in delovanje leč. Poleg učnih dosežkov učenci urijo in razvijajo sistematično opazovanje, poimenovanje, opisovanje predmetov in pojavov, oblikovanje hipotez in ugotavljanje, ali dokazi, zbrani z opazovanji in poskusi, podpirajo njihovo veljavnost.

2. Ciljna skupina: Učenci 4.–7. r

3. Kratka vsebina / potek

Delavnica poteka v obsegu dveh šolskih ur:

1. ura:

UČILNICA NA PROSTEM		
1.	Ključavnica na šifro - odklepanje skrinjice, v kateri je skrivnostni predmet: čevljarska svetilka	<i>NAGRAJEVANJE UČENCEV: zbiranje nalepk na kartončku (1., 2., 3. nalepka)</i>
V UČILNICI (ZATEMNJEN PROSTOR)		
2.	Prikaz delovanja čevljarske svetilke	<i>(4. nalepka)</i>

2. ura:

V UČILNICI (ZATEMNJEN PROSTOR)		
3.	Raziskovanje leč (DL 1)	<i>(5. nalepka)</i>
UČILNICA NA PROSTEM		
4.	Raziskovanje delovanja lupe (DL 2)	<i>(6. nalepka)</i>
5.	Zaključni pogovor	<i>(7. nalepka)</i>

4. Elementi skrivnostnosti:

1. Kako je svetloba srečala čevlj? *Kaj se skriva za tem vprašanjem? Kaj pomeni ta uganka oz. "detektivski" primer?*
2. Škatla, zaklenjena s ključavnico na šifro. *Poiskati in razvozlati šifre ter odkleniti ključavnico.*
3. Ugotoviti, kaj je skrivnostni predmet v škatli. *Neznani predmet.*

5. Načini nagrajevanja učenca:

Za vsako opravljeno nalogo – etapo – prejme učenec nalepko izbranega čevlja. Ob koncu dejavnosti je kartonček z nalepkami poln.

6. Dejavnosti učenca – osebne izkušnje:

Učenci so več čas polno aktivni in v vsakem trenutku pridobivajo osebne izkušnje, ki jih na koncu delijo z ostalimi člani skupine.

7. Organiziranost:

Dejavnost se kot delavnica izvede v dveh šolskih urah, večinoma zunaj, za potrebe eksperimenta pa tudi v zatemnjenem prostoru.

Delavnica je namenjena manjši skupini (do 10 učencev), lahko kot del naravoslovnega dne, naravoslovnega krožka, delavnica za nadarjene ... Manj primerna je za izvedbo v času rednega pouka s celim razredom.

8. Načini preverjanja učnih dosežkov učencev:

- odklenjena skrinjica,
- učenci poimenujejo skrivnostni predmet (s pomočjo vprašanj, ki jih zastavlja učitelj),
- rešen delovni list (DL1, DL2),
- zaključni pogovor z učenci.

Slika 1: Učenci ugotavljajo, kaj je skrivnostni predmet

Slika 2: Raziskovanje delovanja lupe

3.4 NAJ BO KOŠARKAR ALI UČITELJ?

BOŠTJAN HRIBAR
OŠ ŠMIHEL

Povzetek:

Učno enoto smo izvajali po načelu skrivnostnosti. Najprej smo zasnovali zgodbo za skrivnostno uro, ki pa je temeljila na povsem resničnih dogodkih. Učitelj je ideje črpal iz svojih šolskih dni, ko je prav tako kot sedaj učenci, obiskoval to osnovno šolo (ravno v tem razredu), izvajal podobne naloge na istih lokacijah. Skrivnosti je učitelj tudi uporabil iz izkušnje poučevanja na kitajski srednji šoli.

Abstract:

The teaching unit was implemented on the principle of mystery. First, we designed a story for our mysterious class based on completely real events. The teacher took ideas from his school days, when like pupils today, he attended this elementary school (in this exact class) and performed similar tasks at the same locations. Some secrets are used from his teaching experience at the Chinese high school.

Ključne besede: Čudenje, misterioznost učenja, domišljija.

Key words: The wonder, the mysteriousness of learning, the imagination.

Uvod:

Učenci so preko nalog, ki so bile skrite v labirintu šole, igrišča in lokacij poleg šole, reševali skrivnosti, ki so jih vodile do gesla in jih pripeljale do zlate vip vstopnice. Cilji nalog so bili, da se učenci čudijo med reševanjem, spontano izgovorijo: "Ko bi le imeli tako šolo vsak dan.", "UUUUU...", "Waaw", "Sem vedel, da je on ...", na postojankah v okolici začutijo radovednost in navdušenje, pozabijo, da se učijo in da v v času pouka hodijo bos. Motivacija za reševanje in učenje je bila na izredno visokem nivoju, saj so šele pri zadnjem namigu ugotovili, da je iskana oseba, njihov razrednik.

Podrobnejši opis učne enote:

Učenci ste v 4. razredu stari 10 let. Skoraj štirikrat toliko let nazaj, v zgodovino, se je 785 m stran od šole rodil ON. Ampak kdo ON? ON! Oseba, ki obvlada NENAVIDNE REČI. Zna pisati arabske številke, žonglirati s tremi pomarančami naenkrat, zna jahati slona, poljublja delfina, crklja pitone in koale, boža krokodila in nosoroga, se pogovarja s pingvini, hrani žirafa, počiva v senčki s kenguruji in zna v mandarinščini šteti do 50 (če se potrudi, zna šteti tudi do 80, na res dober dan pa celo tudi do 100). Kdo je ta oseba? Vsi jo poznajo, a hkrati nihče. Jaz se lahko pohvalim, da to osebo poznam. Izdam vam še eno skrivnost. Ta oseba je daljnega leta, ko še ni bilo interneta, ko še niso imeli Euro denarja, ko so imeli telefone na žico ... obiskovala tudi to, našo, šolo. Ja, našo šmihelsko šolo. Nekajkrat je bila tudi v tej učilnici in sedela na tistem mestu (pokažem sedež, kjer je oseba res sedela). S to osebo sem se pogovarjal in zaupala mi je, kaj vse se je v tej šoli naučila, kaj je počela in zakaj je igrala košarko proti nekemu, ki mu je ime Yao in ki meri v višino kar ...POZOR ... 229 centimetrov, z obutvijo pa meri neverjetnih 231 cm.

Kdo je ta oseba, vam ne bom povedal, ampak boste odkrili sami. Če vas seveda zanima. Naj vam pa izdam skrivnost, da bodo tisti, ki bodo osebo razkrinkali, dobili vip vstopnico za ogled filma z naslovom "Kitajska košarkarja Yao Ming in Sun Ming Ming skupaj v višino merita 465 cm" in pokovko, ki jo bodo lahko grizljali med ogledom filmčka, ki bo prikazoval merjenje moči med našo skrivnostno osebo in Kitajci. Ta film pa se bo predvajal samo in zgolj enkrat. To bo danes, ob 11.30 v učilnici 4. b. In kaj bo treba storiti, da boš dobil vip vstopnico? Pojesti čokolado, v kateri se bo skrivala vstopnica? Ne, nismo v filmu namreč. Smo v svetu domišljije, za katero pa ne moremo več trditi, da ne obstaja. Pa še kako obstaja. Ime mu je Jiu Jiang-Jiaxi. Prav vsi boste morali natančno slediti navodilom, ki jih boste našli na poti, poročati rezultate učitelju, ki jih bo beležil v razpredelnico in odlično izvesti vse naloge. Delali boste iste naloge, kot jih je ta naša skrivnostna oseba skoraj 40 let nazaj. Hitro pogledajte pod stole

(predčasno pod 4 stole nalepim 4 ovojnice, v katerih so navodila za začetek dela). Učenci, ki bodo pod stolom imeli ovojnice, preberejo na glas ostale sošolce, ki so v njihovih skupinah (skupine naredim na podlagi sociograma) in prvo navodilo (Pozdrav tebi, učenec. Pišem ti jaz, oseba, ki te bo danes popeljala preko ugank, pasti, in skrivnosti do vstopnice za ogled filma. Prva naloga tvoje skupine je, da vzameš plastenko vode, kapo s šiltom (zaščita pred soncem) in brez besed odideš s skupino v garderobo, kjer te pod omarico čaka naslednje navodilo. Srečno. Podpis: Jiu Jiang - JIANXI). Učenci odidejo v garderobe, poiščejo naslednjo kuverto, v kateri piše (Biti košarkar ni lahko. Potrebna sta delo in disciplina. Čestitam. Si na pravi poti. Našel si navodila. Preobuj se, nadeni si čepico. Čas je za trening. Nova navodila vas čakajo pod rumeno klopco na šolskem igrišču, desno od koša. PS: ne pozabi na plastenko vode).

Pod klopco učenci najdejo navodilo (Moč. Hitrost in natančnost. Vsak član skupine mora zadeti 3 proste mete. Ko to naredite, vas čakajo kamikaze. Učitelj vam pove, kaj je to. Hitro, začnite!). Učenci mečejo na koš toliko časa in poljubne razdalje, dokler vsak član ne zadane 3 koše. Učitelj jim razloži vajo po imenu kamikaze. Ko jo izvedejo, jih čaka merjenje dolžine in širine košarkarskega igrišča. Merijo ga z nestandardiziranimi enotami (koraki). Vse rezultate poročajo učitelju, ki jih zapisuje v preglednico. Ko vsak učenec izvede vse naloge, se iskanje nadaljuje.

Slika 1: Merjenje šolskega igrišča z nestandardnimi enotami (koraki).

Vsaka skupina dobi papirnato vrečko, da bo sproti tudi pobirala smeti. Skupina, ki jih bo nabrala največ, bo dobila bonus točko. Učenci se zberejo in v spremstvu učitelja odidejo v po poteh Jiu Jianga-Jianxija. Najprej pred Baragov zavod, kjer je JIANXI obiskoval 5. razred. Na cvetličnem lončku bodo učenci zagledali kuverto v kateri bo pisalo: tukaj sem obiskoval 5. razred. Bil sem odličen učenec. Najbolj pa sem obvladal matematiko. Bi znali rešiti tole nalogo? Vsaka skupina dobi list, na katerem sta 2 matematična oreha. Ko ju pravilno rešijo, rezultat sporočijo učitelju. Ta jim namigne, da se pod cvetličnem lončku nahajajo nadaljnja navodila. Preberejo jih: Kitajci so izumili ogromno pripomočkov, brez katerih si ne moremo predstavljati življenja. Npr.: toaletni papir, seizmometer (napravo za merjenje potresov, zobno ščetko, vžigalico, dežnik, zobne plombe in tudi kompas. Ravno kompas te bo sedaj usmeril v pravo smer. Učitelj jim razdeli kompase. Ponovijo navodila za delo s kompasom. JIANXI pravi: pot nadaljujte v smeri jugo-vzhoda ... po pločniku proti nasadu jagod. Na desni strani boš kmalu zagledal mostiček, ki vodi pot čez potoček Težka voda. Se vidimo tam. PS.: pazi, kako prečkaš cesto. Hodi po pločniku.)

Slika 2: Orientacija s kompasom.

Na mostičku jih čaka kuverta z navodilom. Pred natanko 20imi leti sem tukaj meril temperaturo vode tega potočka. Vzel sem meter in ga pazljivo spustil v vodo, da se je potopil. Vodo sem meril 3 minute. Ko izmeriš temperaturo, jo povej učitelju. Pazi, da ne čofneš v vodom saj si rokavčke pozabil doma. Termometer na vrvi spustijo v potoček in po treh minutah odčitajo temperaturo.

Slika 3: Merjenje temperature vode potoka.

Ponovimo, kolikšna je temperatura, človeka, lastnosti sesalcev (stalna telesna temperatura). Učitelj nadaljuje. Da postaneš odličen košarkar, se moraš znati tudi brati in umiriti. Usedi se na most, zapri oči in poslušaj žuborenje potoka in šum vode. Ko to izvedejo jim učitelj namigne, da bodo nadaljevali pot proti jugu, po poti belega peska.

Slika 4: Element nepričakovane skrivnostnosti: hrošč rogač.

Ko prispejo do tretje klopce, pod njo najdejo športni copat, v njem pa sporočilo. Nikoli ne bom pozabil moje najboljše tekme. Dosegel sem 28 točk, 9 skokov in 6 asistenc. Igral sem v teh teniskah. Košarka je igra naporov, treningov in težkih tekem. Večkrat po tekmi bolijo stopala in mišice.

Slika 5: Športna oprema, v kateri je skrivnostna oseba igrala košarko.

Zelo pomembna je masaža stopal. Sezuj se, da boš bos. Hodi po belem pesku, po travi, po zemlji. Pusti kamenčkom/travi/zemlji, da ti masirajo stopala. Uživaj. Smej se. Žgečkalo te bo.

Slika 6: Bosa hoja po pesku. Za nekatere učence prvič med poukom.

Učitelj vsaki skupine pove navodila: bosi boste odgovarjali na vprašanja. Razdelim jim kartončke, na katerih so črke a, b in c. Z vsako črko sporočijo odgovor. Namig: četrta klopca. Pod njo kuverta in v njej listi z anagrami. Vsaka skupina poskuša razvozlati poved, ki jim bo sporočila navodilo zadnje naloge. Dobili bodo razrezano skupinsko fotografijo košarkarske ekipe Duchang 3 middle school, ki jo bodo morali sestaviti. Manjkal bo le obraz naše iskane osebe. Medtem ko učenci sestavljajo razrezano sliko, jim učitelj predvaja tradicionalno kitajsko glasbo. Kdo bi lahko bil naša iskana oseba? Kdo je Jiu Jiang – JIANXI? Vse to je točno tukaj, počel tudi on? Neverjetno. Vendar je. Vse je res. Točno te naloge, na točno tem mestu je izvajal tudi on.

Slika 7: Košarkarska ekipa učiteljev šole Duchang.

Pred vami je še zadnja naloga. Po vseh izzivih, po vseh nalogah še zadnja ovira. Skupaj bomo zapeli najbolj znano pesem "5 minut tišine". Ali poznamo besedilo? Izziv je ogromen. Komur uspe, bo dobil vip vstopnico in možnost ogleda filma, kjer bo spoznal skrivnostno osebo, ki nam je pripravila te zanimive naloge. Učenci si poiščejo udoben prostor na travniku, v bližini potoka in so 5 minut popolnoma tiho. IZZIV SPREJET.

Slika 8: 5 minut tišine.

Učitelj pove: čas je, da razdelimo vip vstopnice. Le kdo jih je zaslužil? Izvedeli boste na blagajni, pred kinodvorano (pred 4. b razredom). Na poti v šolo se ustavimo pri ekološkem otoku in odvržemo morebitne nabrane smeti. Ko se učenci preobujejo, jih učitelj že čaka pred razredom. Vsakemu čestita in izroči unikatno vip vstopnico. Učenci se usedejo, dobijo pokovko in veliko razkritje iskane osebe ter ogled filma, se začne. Torej, kdo je Jiu Jiang – JIANXI? To je ... naš učitelj.

Slika 9: Vip vstopnica "SKRIVNOSTNOSTI" in pokovka.

Zaključek:

Kot elemente skrivnostnosti smo uporabili poster, avtobiografija (izkušnje učitelja), glasbeni posnetki, filmček, žoge, dres in obutev. Učenci so si prislužili vip vstopnico za ogled filma "Kitajska košarkarja Yao Ming in Sun Ming Ming skupaj v višino merita 465 cm" in pokovka. Dejavnosti smo načrtovali kot orientacijo v šoli in v okolici šole, merjenje (pretvarjanje), met na šok (koš), kamikaze, utrjevanje časa, čudenje, občutek stika bosa noge na pesku, zemlji, travi in izpolnjevanje delovnega lista. V skupini je bilo 16 učencev, ki sta jih spremljala 2 učitelja. Dejavnosti smo izvajali v OŠ Šmihel, igrišče, travniku in pred samostanom Friderika Barage, na mostu, ob potoku Težka voda, na travniku, na peščeni poti in v učilnici. Učitelj je sproti poslušal odzive, mnenja in komentarje učencev ter preverjal čas (pretvarjanje minut v sekunde), merjenje razdalje (koraki), temperaturo potoka, smeri neba (orientacija) in odzive podlago (bosa hoja).

Viri:

- Umek, M., (2004): Družba in jaz 1. Priročnik za učitelje. Ljubljana: Modrijan.
- Cotič, M (2005): Svet matematičnih čudes 4 – Priročnik. Ljubljana: DZS.
- Krnel, D., Bajd, B., Oblak, S., Glažar, S. A., Hostnik, I. (2006): Od mravlje do Sonca 1. Priročnik za učitelje. Ljubljana: Modrijan.
- Hribar, B.: fotografije.

3.5 GOZDNI INTERNET oz. GOZDNI SVET POD NAŠIM NOGAMI

SABINA ŠPAREMBLEK
PODRUŽNIČNA OŠ »11. MAJ« GRAHOVO

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 4. in 5. razreda na taboru za nadarjene

Standardi znanja:

- prepoznajo in poimenujejo najpogostejše rastline, živali in glive v neposrednem okolju
- vedo, da so živa bitja prilagojena okolju, v katerem živijo

Cilji:

- vedo, zakaj se živa bitja z obliko in zgradbo telesa prilagodijo določenemu življenjskemu območju, opredelijo vrsto, kot osnovno enoto za razvrščanje in da so glavne skupine živih bitij kraljestva, prepoznajo najpogostejše vrste gliv v neposrednem okolju, utemeljijo pomen gliv v življenjskih okoljih, vedo, da so nekatere glive uporabne, druge neuporabne in tudi strupene

Elementi skrivnostnosti:

- skrivno pismo Butalcev in čarovnic, ki jih popelje na pohod z nalogami v okolici lovske kočice Zelše
- trhel štora z glivami ob poti, na katerega so opozorjeni v pismu
- postaja z nalogami, ki je skrita za drevesom obrnjenim na »glavo«

Dejavnosti učencev:

- pot po opisu do 6. postaj z različnimi nalogami
- skiciranje trhlega štora z glivo
- igra vlog: drevo- gliva

Organiziranost: na taboru za nadarjene ob poti v gozdu, prilagajanje na minimalne pogoje dela

Nagrajevanje učencev: Zbiranje nalepk na vsaki postaji

Pripomočki: šotorsko krilo, vrvice, tulci, klobuk, srajca

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci s pomočjo razgovora ob igri vlog preverijo učne dosežke

Medpredmetno povezovanje: naravoslovje, gospodinjstvo, družba, šport

Kratka vsebina:

V mesecu maju bomo izvedli dvodnevni tabor za nadarjene učence 4. in 5. razredov v lovski koči v Zelšah. Pripravila sem skrivnostno pismo Butalcev in čarovnic, ki so rdeča nit letošnjega tabora. To pismo bo učence v skupinah po 5 popeljalo po okolici lovske kočice in vasi. Ustavili se bodo na šestih postajah, kjer jih bodo čakale različne naloge. Na eni izmed postaj bom dejavnost vodila jaz in na tej postaji se bodo učenci ubadali s vprašanjem o gozdnem internetu. Predstavila jim bom skrivnostni svet gliv. Razvozlali bomo, zakaj uvrščamo glive v svoje kraljestvo in ne v kraljestvo rastlin ali živali, jih opomnila na velik pomen gliv za naš planet. Razvozlali bomo besedno zvezo gozdni internet- SOŽITJE ali MIKORIZA. To bom ponazorila s prepletom debelejši in tanjših vrvic na šotorskem krilu, ki bodo predstavljale podgobje in drevesne korenine. S pomočjo igre vlog (učenec drevo oblečen v rjavo srajco) in učenec goba (pokrit z rjavim klobukom) si bosta po napetih vrvicah podajala tulce, na katerih bodo napisali MINERALI, VODA, GLUKOZA, ENERGIJA. S tem bomo prikazali gozdno komunikacijo oz. svetovni živi splet.

Ob zaključku bodo dobili nalepko in nadaljevali pot po opisu do druge postaje.

3.6 RAZSTAVA V GOZDU

SONJA RUDOLF
OŠ GRADEC

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: 3., 4., 5. razred	Predmet: LUM	Število ur: 3 šolske ure	Število učiteljev: odvisno od števila učencev	Avtor: Sonja Rudolf OŠ Gradec, Bevkova ulica 3
Razstava v gozdu				
Potek ure: Z učenci se odpravimo v gozd. S seboj vzamemo potrebščine za risanje Na jasi učencem naročim: »Zaprte oči in prisluhnite zvokom v gozdu!« Nato jih prosim: »Odprite oči in povejte, kaj ste slišali.« Učenci poročajo, kaj so slišali (npr.: petje ptic, glasovi ljudi, ki se sprehajajo, rahel vetrič,...). Nato iz vrečke vsak posebej vzame en listek, kjer piše gladko, ostro, zaobljeno, zeleno,... Vsak učenec poišče tak predmet/rastlino/žival v gozdu in ga pokaže nato še ostalim sošolcem. Skupaj občudujemo pestrost oblik ter barv v gozdu. Učencem predstavim svojo zamisel: »Učenci, včeraj sem v lokalnem časopisu zasledila novico, da je fotograf imel nesrečo in žal ni uspel dokončati razstave o skrivnostih v gozdu. Sama sem pomislila, da bi mi lahko pomagali. Kaj pravite?« Pokažem jim tudi izrezek iz časopisa z novico. »Ker gre naš razred večkrat v gozd, mislim, da smo pravi za pomoč.« Učenci so začudeni nad idejo, čez čas pa že predstavljajo svoje ideje: »Lahko bi si sposodili fotoaparata in posneli zanimive fotografije. Lahko bi slikali v gozdu.« »Ker pa je fotograf posnel črno bele slike, sem pomislila, da bi tudi mi narisali črno bele umetnine narave. Kako bi lahko to naredili?« Učenci odgovorijo: »S pomočjo barvic in svinčnika.« Dodam še: »Na list papirja narišite nekaj, kar vas pritegne v gozdu.« Učenci predstavijo svoje skrivnostne motive v gozdu: »Stopinja v blatu, razvejane veje, manjši kamen, pisan metulj,...«				

Pokažem jim še nekaj slik avtorjev, ki so si za svoj motiv izbrali detajle iz narave. Slike si skupaj ogledamo. Pozorni smo, kako so avtorji razporedili risbo, ogledamo si, kakšne motive iz narave so upodobili, ...

Nato se učenci razporedijo po gozdu in najdejo kotichek, kjer čutijo, da so povezani z naravo in začne z ustvarjanjem.

RAZSTAVA

Po koncu risbe razobesimo na vrv med drevesi in pripravimo manjšo razstavo. Skupaj si nastala umetniška dela ogledamo ter opazujemo domiselne likovne rešitve.

V primeru lepega vremena pustimo razstavo še nekaj časa obešeno v gozdu.

NAČIN NAGRAJEVANJA

Učence pohvalim za ves trud. Vsakemu učencu odtisnem skrivnostni pečat na roko z detajlom iz narave, ki jih bo spominjal na našo skupno pomoč lokalnemu fotografu.

ELEMENTI SKRIVNOSTNOSTI

Uvodna motivacija, kjer uporabimo vsa čutila, poslušanje narave, opazovanje narave in čudenje nad njeno pestrostjo.

Zgodbica o fotografu in prikaz izrezka iz časopisa.

Samostojno risanje, kjer vsak najde kotichek, kjer se resnično poveže z naravo.

Naša razstava v gozdu.

Nagrada/odtisen pečat po opravljenem delu.

3.7 TIHOTAPČEV ČAROBNI NAPOJ

JANJA ŠTEFANIČ GUŠTIN
OŠ METLIKA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- Učenec se zna orientirati na zemljevidu z narisanimi točkami.
- Učenec razume, da odpadki sodijo v za to primerna odlagališča, ne pa v naravo.
- Učenec se praktično seznani s pomenom in delovanjem čistilne naprave.
- Učenec zna opisati pot vode od izvira do izliva nazaj v naravo.
- Učenec se seznani s potekom vodovoda v izbranem mestu.
- Učenec se seznani s pomenom kloriranja vode.
- Učenec ve, da moramo biti varčni in skrbni s pitno vodo v naravi.

Ciljna skupina: Učenci 4. razreda

Kratka vsebina:

Pri pouku spoznamo vodovodno oskrbo mesta. Skrivnostna zgodba o tihotapcu, ki je skrival svoj zaklad, nas vodi po poti vodovodne oskrbe v našem mestu. Spoznajo izvir potoka Obrh, vodno zajetje, vodohrana in čistilno napravo, ki je postavljena ob potoku. Seznanjeni so z varčno porabo čiste vode, s količinsko porabo vode v gospodinjstvih in s pomenom kloriranja pitne vode. Rešujejo naloge, katerih iztočnice so namenjene reševanju skrivnostnih nalog in jih najdejo ob poti. Sprehod po naravi jim nudi opazovanje rastlin in živali, ki jih srečamo.

Elementi skrivnostnosti:

- Zgodba o tihotapski poti po ozemlju našega mesta
- Pozabljena skrinja pod drevesom
- Zemljevid tihotapcev
- Skrivnostna sporočila na poti
- Skrivnostna stavba, v katero vstopi tekočina umazana, ven odteče očiščena
- Skrivnostno drevo s srčastimi listi
- Tri skrivnostni zvoki narave (voda, veter, živali)
- Skrivnostni oči med drevesi in njegova skrivnostna suknja
- Skrivnostno živo bitje, ki drsa po gladini vode, pa nima drsalk
- Najvišja točka našega mesta s skrivnostnim razgledom po okolici
- Čarobni napoj, ki ti ohranja zdravje

Načini nagrajevanja učenca:

- V tabelo si po opravljeni nalogi pritisnejo štampljko po lastni izbiri.
- Ko rešijo skrivnostno pot po zemljevidu spišejo kozarec čarobnega napoja.
- Ker so našli zaklad, dobijo značko in postanejo tihotapci.

Dejavnosti učenca - osebne izkušnje:

Učenci so prisluhnili skrivnostni zgodbi.

Reševali so naloge ob poti na zemljevidu.

Poslušali so razlago pomena čistilne naprave, vodohrana in vodnega zajetja.

Opazovali so potok in živali ter rastline v in ob njem.

Poslušali so zvoke narave.

Povzpeli so se na hrib nad mestom.

Seznani so se s pomenom čiste, pitne vode v naravi in ohranjanjem le-te.

Organiziranost:

5 učnih ur - naravoslovni dan

20 otrok, dve učiteljici.

- Oblike dela: frontalna, skupinska, individualna, delo v parih
- Metode dela: razlaga, poslušanje, razgovor, opazovanje, zaznavanje, občutenje, delo z zemljevidom, metoda grafičnih del, izkušnjaško učenje

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev:

V razredu: pogovora o dejavnosti

Po poti: fotografiranje in slike uredili na plakate

Doma: opis naravoslovnega dne

3.8 RAZBOJNIŠKA PUSTOLOVŠČINA

ANDREJA JELINČIČ

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: 4. razred

Načrtovani učni dosežki:

Učenci:

- med branjem zgodbe aktivno posluša in se vživlja v zgodbo, tako, da se vmes gibom izraža ob glasbi,
- ločuje zmes na sestavine, pri tem izbere ustrezen postopek ločevanja in način ločevanja beleži v obliki določevalnega ključa na učni list,
- po navodilu pripravi zmes za slano testo in ugotavlja, da snovi ne moremo več ločiti na sestavine,
- s poskusi ugotavlja lastnost slanega testa (gnetljivost, trdoto, prožnost, električno prevodnost, magnetne lastnosti)
- iz slanega testa in naravnih materialov izdelava igračko in ugotavlja, da je lastnost slanega testa, ki omogoča njeno izdelavo, gnetljivost,
- po navodilih pripravi mavčno zmes in vanjo odtisne naraven predmet – izdelava repliko fosila,
- napišejo pesem, ki vsebuje rimane verze, zanimive, nenavadne besedne zveze, zvočno slikanje, lahko pa je tudi likovno oblikovana,
- izdelajo načrt za pisanje dopisa (neuradne prošnje, zahvale ali opravičila) in ga pretvorijo v besedilo, pri tem upoštevajo značilnosti teh dopisov, pravopisna pravila in čitljivost pisave.
-

Kratka vsebina: opis zgodbe (scenarij)

Učenci so po metodi dolgega branja v okviru pouka slovenščine spoznavajo zgodbo avtorice Astrid Lindgren: Ronja, razbojniška hči.

Učenci sedijo v krogu. Začnem brati začetno poglavje zgodbe Ronja, razbojniška hči, avtorice Astrid Lindgren. Med branjem posamezne dele poglavja popestrim z zvočnimi posnetki, ki poudarijo dogajanje v zgodbi, učenci pa ga ponazarjajo gibalno.

Učenci so razdeljeni v skupine in vsaka skupina izvaja naloge na določeni postaji. Ko skupina opravi nalogo, prinese rešitev oz. izdelek na dogovorjeno mesto in za nagrado dobi skrivnostni razbojniški rebus, rešitev rebusa pa zapiše v križanko. Geslo križanke je končno skrivnostno sporočilo.

- 1. naloga – MATTISOVA razbojniška zmes** (postopki ločevanje snovi).
- 2. naloga – BORKOVA razbojniška zmes** (izdelava slanega testa).
- 3. naloga – Razbojniški kruh** (ugotavljanje lastnosti slanega testa).
- 4. naloga – Razbojniške igračke** (oblikovanje figure iz slanega testa – gnetljivost)
- 5. naloga - Skrivnosti v kamenčkih** (izdelava mavčne zmesi in odtiskovanje naravnih materialov vanjo)
- 6. naloga – Razbojniška poezija**
- 7. naloga – Vljuden razbojniški dopis** (neuradno opravičilo, prošnja ali neuradno zahvala).

Elementi skrivnostnosti:

- okvirna zgodba, ki povezuje naloge (poustvarjanje in naravoslovne dejavnosti ob pustolovski zgodbi Astrid Lindgren Ronja, razbojniška hči),
- preizkušanje

- nenavadni glasovi, šumi, posnetki iz narave ter masaža, s katero popestrimo branje dela prvega poglavja iz knjige,
- skrinjice, v katerih so spravljena navodila z nalogami,
- rebusi, kot nagrada za opravljeno nalogo in geslo v križanki, opisi za gesla v križanki, skrivno sporočilo, kot geslo križanke.

Način/i nagrajevanja učenca: rebusi, kot nagrada za opravljeno nalogo, geslo v križanki

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje:

Skozi zgoraj opisane dejavnosti, ki so potekale na prostem, so učenci izvajali preproste eksperimente ter likovno in literarno ustvarjali. Učenci so z vsemi čuti raziskovali snovi in odkrivali njihove lastnosti, pri literarnem in likovnem ustvarjanju pa razvijali domišljijo. Vse dejavnosti so bile povezane v zgodbo in zavite v skrivnost. Tudi nagrada je bila po svoje skrivnost, dokler se niso dokopali do rešitve. Učenci so bili nad delom zelo navdušeni. Že ko smo se odpravili ven mimo oken učilnic, v katerih so sedeli učenci, sem slišala pogovor: »Oni morajo cel dan sedeti notri, mi bomo pa cel dan zunaj. Juhuhu!« Že sam premik dejavnosti iz učilnice na prosto, je učence motiviral za delo. Dela so se navdušeno lotili in člani skupine med seboj sodelovali in si pomagali, saj jih je gnala želja, da pridejo do nagrade in odkrijejo skrivnost.

Ko smo po zaključeni dejavnosti delo analizirali, se je pokazalo, da so učenci najbolj uživali pri pisanju pesmi, saj so se lahko pustili domišljiji prosto pot in ustvarjali nagajive in zabavne rime. Predvsem pa so bili navdušeni nad gnetenjem slanega testa, saj so ga občutili v rokah in uživali v gnetenju. Navduševali so se nad reševanjem križanke in rebusov, saj jim je to predstavljalo izziv, pravilna rešitev pa jim je dala občutek uspeha.

Ko sem jih vprašala, kaj jim je bilo najbolj všeč, in zakaj, so zapisali:

«Ker sem delal slano testo in fosile, ker prej tega nisem znal.»

»Ko sem delala testo, zato ker je bilo zelo zabavno gnetenje testa v rokah.«

»Narediti slano testo in ga okrasiti, ker mi je bilo všeč gnesti testo in ga okrasiti.«

»Super mi je bilo, ko je na listku pisalo, naj poskusimo testo, ki je bilo res slano, saj mi je bilo zabavno. Zelo se mi je dopadlo tudi reševanje križanke.«

» Reševanje rebusov – zaradi zabave, pisanje razbojniške pesmi – zaradi izmišljanja rim, delanje testa – zaradi sestavin in mešanja, oblikovanje figuric iz testa – zaradi gnetenja.«

Ko sem jih vprašala, kaj jim ni bilo všeč in zakaj, sem dobila naslednje odgovore:

»Ni mi bilo všeč, da sem zamudila nekatere delavnice, ker sem morala k zobarju.«

»Ni mi bilo všeč, da je bilo tega konec, ker je bilo vse zelo zabavno.«

»Poskušanje testa – zaradi okusa.«

»Ni mi bilo všeč, ko je bilo treba prebirati fižol, papirčke, bucike in žito. Zato ker so bile bucike na dnu in magnet ni prijel, zato sem šla z roko in sem se zbodla.«

Izjave učencev pričajo, da si učenci veliko več zapomnijo, če znanje pridobijo preko dejavnosti ki razvijajo domišljijo, čudenje, ter pri katerih ostrijo čute in občutke. Vzdušje skrivnostnosti pa predstavlja veliko notranjo motivacijo in učence žene k raziskovanju, odkrivanju, vztrajajo pri dejavnosti, rešitev naloge pa jim da potrditev, da so uspešni.

Organiziranost: Trajanje v PU: 5 PU, Učilnica, drevesni nasad in igrišče ob šoli; do 25 otrok, 2 učitelja

Oblike dela: frontalna, individualna, skupinska

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: Po opravljeni nalogi skupina učiteljici pokaže izdelek, rešitev naloge ali pove odgovore na vprašanja.

3.9 MALI MILIJON CEVI

TINA GRAPULIN BAVČAR
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

druženje učencev v naravi po pristopu skrivnostnosti, razvijanje ustvarjalnega mišljenja, razvijanje pozitivnega odnosa do narave, Urjenje mikroskopiranja, spodbujanje k opazovanju, izdelava modela stebela

Ciljna skupina: učenci, stari 12 let

Kratka vsebina

V sklopu izbirnega naravoslovnega predmeta Rastline in človek je po učnem načrtu, med cilji, obravnava zgradbo rastlin. Glede na naslov, so bili učenci prepričani, da se bomo pogovarjali o vodovodnih, kanalizacijskih, izpušnih ceveh....

Učiteljica v tišini odpelje učence na travnik. Učence razdeli v dve skupini in jim poda nalogo, da vsaka skupina nabere deset različnih rastlin. Še vedno v tišini, se učenci zberejo v učilnici na prostem, pred šolo, kjer ima učiteljica dve škatli. Na prvi škatli je oznaka E, na drugi pa D.

Prične se dejavnost po skupinah. Učenci imajo nalogo, da izdelajo kviz o rastlinah, ki so jih nabrali na travniku. Vprašanja v kvizu sestavijo na podlagi predhodnega znanja o zgradbi in delovanju rastlin. Ko učenci pripravijo kviz, si skupini postavljata vprašanja, ena drugi in obratno. Za vsak pravilni odgovor učiteljica skupini podari nagrado, slamico različne barve, na koncu pa še lonček. Na koncu, po razgovoru z učiteljico, morata skupini nabrane rastline ločiti v dve skupini, ter jih pravilno uvrstiti v škatli. Učenci ugotovijo, da je to glede na značilnost ali so enokaličnice ali dvokaličnice. Za pravilno vrstitev dobijo nagrado barvice.

Učiteljica napoti učence v šolsko učilnico z navodilom, da s seboj ponesejo vse nagrade. V učilnici učence čaka mikroskop s skrivnostnim preparatom. Učenci si preparat ogledajo ter narišejo skico na A4 list. Skico tudi pobarvajo. Iz dobljene skice, v prečnem prerezu, učenci izdelajo model s pomočjo slamic in lončka. Učenci ugotovijo, da so izdelali steblo z žilami v katerih so vodovodne in sitaste cevi.

Elementi skrivnostnosti: travnik, kviz, slamice različnih barv, jogurtov lonček, mikroskop, skrivni preparat, barvice

Način/i nagrajevanja učenca: za vsak pravilen odgovor v kvizu učenec prejme elemente za izdelavo modela sitastih in vodovodnih cevi v stebelu

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje: socialne veščine, razmišljanje o raznolikosti rastlin, razvijati sposobnost za opazovanje in spretnosti za učinkovito in varno raziskovanje, razviti sposobnost za preučevanje naravnih procesov in pojavov

Organiziranost: 3 šolske ure, 1 učitelj, cca 12 učencev

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci samostojno preverijo svoje znanje s kvizom, pregled skice narisane preparata in končnega izdelka - modela stebela z žilami (sitastimi in vodovodnimi cevmi)

3.10 S ČASOVNIM STROJEM V PRAZGODOVINO

ANITA BAJEC

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenci začutijo svojo okolico, povezanost z njo in razvijejo globlji odnos z naravo. S samostojnim raziskovanjem z osredotočeno pozornostjo odkrivajo in prepoznajo elemente življenja prazgodovinskih ljudi. Z medsebojnim sodelovanjem in z znanjem, do katerega pridejo predhodno pri pouku, v okolici Mrzle jame odkrijejo in spoznajo, kako so živeli naši daljnji predniki. Učni cilji se navezujejo na UN iz družbe ter naravoslovja in tehnike za ta 5. razred. Ob druženju v naravi po pristopu skrivnostnosti rešijo načrtovane naloge.

Ciljna skupina: učenci 5. razreda

Kratka vsebina: Na začetku vzpodbudim domišljijo s skrivnostnimi verzi, ki nas spremljajo na vseh učnih postajah. Ob verzih se učenci vživljajo v prostor in čas ter skušajo prepoznati elemente življenja v prazgodovini. Iz šole se odpravimo v vas Lož, ki je od šole oddaljena 1 km.

Nekoč je bilo v vasi vaško perišče. Na izviru opazimo človeško ribico. Zanima nas, kako je jamska žival prispela do perišča. Po suhi strugi nadaljujemo pot do drugega neznanega kraja, Mrzle jame. Jama je znan le domačinom, ki živijo v neposredni bližini. Učencem preberem zgodbo o naselitvi Loške doline. S pomočjo domišljije in časovnega stroja se vrnemo v obdobje

»mislečega človeka«, v leto 13.000 pr. n. š.. Skupina ljudi se zbere ob vhodu v Mrzlo jamo, ki jim nudi zatočišče.

Učenci na samem kraju dobijo naloge. Razdeljeni so v dvojice oz. trojice. V določenem času opravijo naloge in uprizorijo utrinke iz življenja »mislečih ljudi«. Bližnja okolica jame in sam vhod sta izjemen kraj za uprizoritev le tega.

Predvidene so naslednje dejavnosti: lov na velike živali, nabiralništvo, poslikava sten s preprostimi motivi, igranje na koščeno piščal, priprava ognjišča in ognja, izdelava preprostega nakita.

Elementi skrivnostnosti:

skrivnosten kraj, skrivnostna žival, skrivnostna zgodba, skrivnostne naloge, skriti elementi (plodovi, zelišči, primerne palice, ki jim služijo kot sulice, skrita ovčja in telečja koža, material za izdelavo preprostega nakita), skrivnostnost komuniciranja, skrita nagrada.

Način/i nagrajevanja učenca:

Učenci so ob končani izvedbi nagrajeni s piščalkami iz leskovih vej. Piščalke imajo vžgana imena učencev. Nagrado si poiščejo na vhodu v jamo.

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje: Z dejavnostmi, ki imajo pridih skrivnostnosti in čudenja spodbudim željo po raziskovanju narave, v našem primeru odkrivanju življenja naših daljnih prednikov.

Organiziranost: Dejavnost izvedem za en oddelek učencev 5. razreda v obliki ekskurzije (3 šolske ure) s primernim številom spremljevalcev. Zagotoviti je potrebno varnost na terenu, določiti poti, omejiti raziskovalna področja.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: V naravi pridobljeno znanje in veščine prikažejo v obliki igre vlog na samem kraju. Možnost predstavitve staršem ali učencem iz paralelke. Za predstavitev v šoli uporaben tudi slikovni material (fotografije), ki nastane kot foto zgodba.

3.11 VLADARJEV ZAKLAD

BARBARA LETONJA
OŠ ŽIROVNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Štampiljke, kartončki, tenis žogice, koš, škatla, ključ, jenga, oblika trobentice, pikapolonice, listi, barvice, jajčka, skrinja

Pred vami je pot do skrivnostnega zaklada. Vaš cilj je najti skrivnostni zaklad do katerega pa lahko pridete le, če uspešno rešite vse naloge, ki so vam zastavljene po poti. V pomoč in pri namigih vam bodo pomagali palčki. Oni vam bodo podajali navodila kaj morate storiti pri posamezni nalogi in kam morate iti naprej. Pozorno preberite naloge, če nalogo uspešno opravite, dobite nagrado. Pri nalogah boste potrebovali svoj glas, roke, noge, glavo in še kaj ... Sedaj pa hitro poiščite prvega palčka, ki se skriva nekje v učilnici. Pot pod noge in obilo zabave pri iskanju.

1.

Pozdravljeni otroci, pred vami je prva naloga. Našteti morate znanilce pomladi. Vem da to za vas ne bo težko... Vsak pri sebi naj razmisli, kdo to so...

Super, sem vedel, da to za vas ne bo pretežko. Pot nadaljujte mimo spodnjih garderob na parkirišče, tam vas že čaka moj prijatelj.

2.

O dober dan otroci, ali ni danes lep dan. Malo prej ste mojemu prijatelju našli kdo so vsi znanilci pomladi, mene pa zanima, če poznate o tej rumeni rastlinici ki trobi zapeti kakšno pesmico.

Odlično, kako lepo ste zapeli...sedaj pa brž pogledajte na oranžno igrišče, tam vas že čaka palček z naslednjo nalogo.

3.

To ste bili hitri, kot strela. Na oranžnem igrišču vas čaka naslednja naloga, vendar so vrteča vrata pokvarjena, zato morate vstopiti skozi druga vrata, ki pa niso odklenjena... Poiskati morate ključ, ki se nahaja v bližini. A nikar ne hodite predaleč in nikakor ne na cesto oz. pločnik....tudi v šoli se ne skriva...poglejte na okrog...če ga slučajno ne najdete pa vprašajte našo pomočnico Barbaro za pomoč.

4.

Bravo, našli ste ključ. Sedaj pa imam problem... zjutraj sem nabral trobentice, vendar sem jih pozabil odnesti notri in ker tu v Kašariji večkrat piha veter mi jih je sedaj raznosil po celem igrišču. Prosim poberite jih in jih vrzite v škatlo. Vendar na enkrat lahko nesete samo eno trobentico.

Hvala za pomoč....na zelenem igrišču vas že čaka naslednja naloga, vendar imamo problem... tudi zeleno igrišče je zaklenjeno... ključ sem imel skupaj s trobenticami, tako da mora biti nekje v bližini na igrišču...

5.

Veter je prav tako podrl mojo »sestavljanko« trobentico, na listu imate približek kako jo sestaviti. Mi boste pomagali ponovno postaviti trobentico...delajte vsi in se ne prepirajte, če se slučajno kaj podre...s skupnimi močmi vam bo uspelo.

Ste videli, v slogi je moč. Čestitam! Naslednja naloga vas čaka pri zelenih vratih poleg telovadnice, saj veste pri tistih mimo katerih tečete po pouku, ko morate preteči veliki krog. Še prej pa morate nekje na zelenem igrišču poiskati ključ, da boste lahko šli skozi.

6.

Pa za vas nobena ovira ni problem☺ Vaša naslednja naloga je, da vsak izmed vas vzame pri moji pomočnici Barbari eno sličico in jo skrije pred ostalimi. Sedaj, ko imate vsi sličice morate poiskati svoj par. Ko to storite se v paru pogovorita kaj predstavlja sličica in kako mislita, da jo povezujemo z letnim časom pomlad. Skupaj v paru predstavita sličico ostalim sošolcem.

Vaša naslednja naloga vas čaka za ovinkom, poiščite mojega prijatelja, ki vas že nestrpno pričakuje.

7.

Pred vami je ravnotežnostni izziv.

Na koncu ravnotežnostne poti vas čaka naslednja naloga. Poizkusite jo premagati brez da stopite na tla. Ne prerivajte se in počakajte lepo v koloni, da pridete na vrsto.

Uspelo vam je... sedaj pa poiščite palčka nekje za hiško mojih prijateljic, ki nabirajo cvetni prah... pazite, da jih ne razjezite, bodite uvidevni, ko se potikate okrog njihove hiške.

8.

Razdelite se v skupinice po 4 in vsaka skupina dobi svojo škatlo pri Barbari. Ko odprete škatlico, so notri stvari katerim morate poiskati pare.

Naslednja naloga vas čaka pri palčku v naravoslovni učilnici.

9.

Vaša naloga je da poiščete čim več deteljic na katerih so pikapolonice. A nikar ne odidite predaleč.

Sedaj ko ste našli vse pikapolonice je vaša naloga da jih narišete. Pri tem se zelo potrudite, saj bomo risbice dali Vladarju. Le ta vam bo dal zaklad, če ste opravili vse naloge...

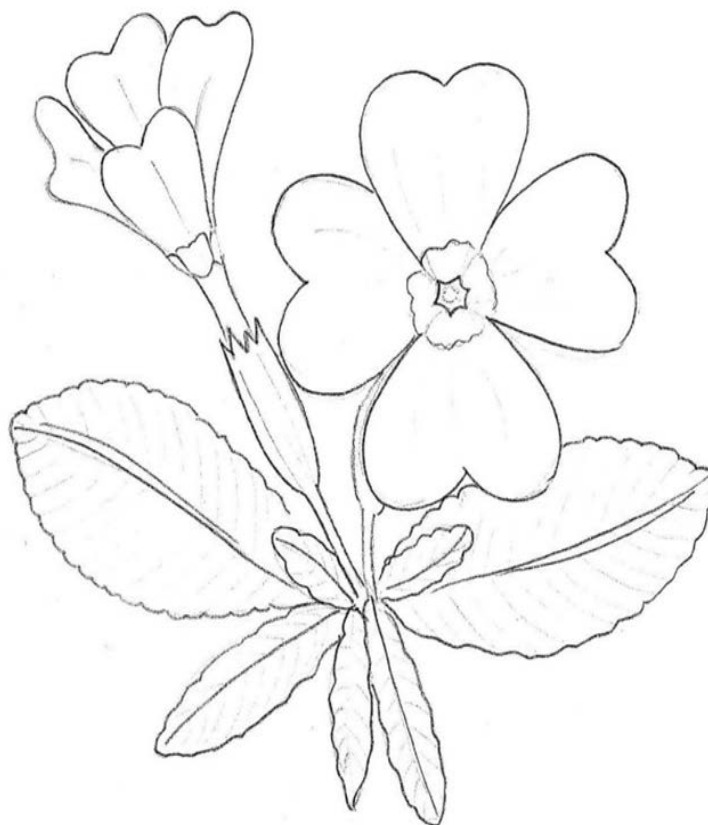
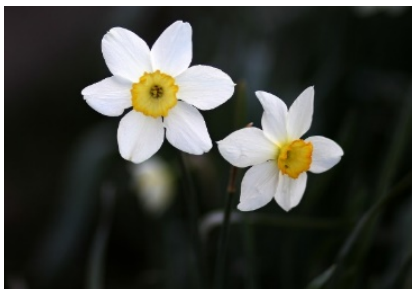
Pred vami je samo še zadnja ovira, najti morate ključ, ki odpira zadnja vrata... Kje pa je vladarjev brlog pa veste? Če ne, vprašajte Barbaro za pomoč...

10.

Bravo, uspelo vam je! Sedaj pa le uživajte v zasluženi nagradi.

3.12 LESNATE RASTLINE

NINA KUMP PAPIĆ
OŠ STIČNA, PŠ MULJAVA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- prepoznati najpogostejše drevesne in grmovne vrste, ki rastejo v ožjem okolju (po listih, cvetovih in plodovih),
- prepoznati les najpogostejših drevesnih vrst v ožjem okolju,
- (izvedeti, kakšna je uporabna vrednost lesa različnih drevesnih vrst).

Ciljna skupina: učenci 4. razreda

PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI

Na začetku ure na plakat narišem črtice za besedo, ki jo bomo skupaj poiskali (_ _ _ _ _ rastline). Učence seznanim, da bomo skupaj, preko nalog, prišli do imena učne enote današnje ure. Povem jim, da je nekje v razredu skrita vrečka iz recikliranega papirja, v kateri se skrivajo številni zanimivi predmeti. Napotim jih, da to vrečko poiščejo (odpirajo lahko tudi omare). Štejem od dvajset proti nič. Če vrečke v omenjenem intervalu ne najdejo, jim podam napotek. Ko najdejo vrečko, prejmejo prvo črko sestavljanke (L).

Vrečko prinesejo v krog in skupaj si jo od zunaj ogledamo. Le kaj se skriva v njej? Z vrečko potujem do vsakega učenca. Posameznik pomoli obe roki v vrečko in tipa predmete v njej, glavo pa ima obrnjeno v stran, saj želim, da je tip tisto čutilo, ki mora pri tej nalogi priti do izraza. Ko pridejo vsi učenci na vrsto, se pogovorimo o tem, kaj je v vrečki. Naštevajo predmete, ki so jih otipali. Če naštejejo vse predmete, dobijo novo črko sestavljanke (E). Zanima me, kaj je vsem tem predmetom skupnega? Preko pogovora pridemo do rešitve: izvor – vse je narejeno iz lesa (dreves). S pridobljenim novim odgovorom dobijo novo, tretjo črko sestavljanke (S).

Kam pa se moramo odpraviti, da lahko vidimo različne vrste dreves? V naravo, gozd. Za odgovor prejmejo naslednjo, četrto črko (N). In tja se bomo tudi odpravili. Sedaj. Učence napotim v garderobo, kjer se preobujejo in v koloni počakajo pri vhodnih vratih. (Plakat nesemo s seboj.)

Odpravimo se na šolsko igrišče, od koder imamo prelep razgled na bližnji travnik, ki preide/se nadaljuje v gozd. To sta dve različni življenjski okolji. Razdelim jih na dve skupini. Ena skupina se odpravi na travnik, druga v gozd. Vsaka skupina dobi škatlo in poišče tipične značilnosti posameznega življenjskega okolja. Po prihodu nazaj, si ogledamo obe škatli in analiziramo nabrane značilnosti. Z učenci se pogovorim o bistvenih razlikah med tema dvema življenjskima okoljema. Vsaka skupina za svoje delo prejme po eno črko (A) (T).

Zadnjo črko sestavljanke pa bomo dobili z rešitvijo naslednje uganke. Zanima me prva črka besede, ki pravi, da je to *sposobnost telesa, da opravi neko delo. (Energija).*

Dobili smo naslov naše današnje učne enote. Lesnate rastline. Kaj so lesnate rastline? Skupaj pridemo do ugotovitve, da so to drevesa in grmi. Kako so te rastline sestavljene? Imajo olesenelo in odebeljeno steblo – deblo, korenine, veje, liste, cvetove – plodove. Ozremo se po okolici in poiščemo te rastline.

V enakih skupinah kot poprej pošljem učence v gozd. Vsaka skupina dobi enaka navodila, vendar pa skupini med seboj tekmujeta, katera bo prinesla več stvari. Vsaka skupina dobi nahrbtnik s pripomočki (nožek, vrečka, prozoren plastičen lonček, lupa ...).

1. Prinesejo čim več različnih listov dreves.

2. Prinesejo čim več različnih vrst lubja.
3. Naberejo različne plodove.
4. Naberejo različne cvetove.

Po prihodu iz gozda pregledamo in analiziramo nabrano (barve, oblike, strukture listov, lubja, cvetov, plodov ...). S pomočjo knjig poiščemo imena dreves in grmov. Za kaj bi lahko uporabili nabrano? (čaje ..., herbarij) Drevesa ločimo na iglavce in listavce. Sortiramo nabrano v dve skupini.

Nabrano shranimo, saj bomo cvetove in liste posušili in naredili herbarij. Poleg bomo dodali tudi lubje.

S seboj imam tudi primere lesa posameznega drevesa. Primerjamo z nabranim. Uporabimo vid, tip. Razmišljamo, kateri les je uporaben za kaj. Spomnimo se tudi predmetov iz uvoda ure v razredu.

Naslednja naloga je individualna. Čas za poistovetenje z naravo, saj smo del nje. Vsak si bo poiskal svoj kotiček v gozdu, tako daleč, da me še vedno v vsakem trenutku vidi in jaz njega ter sliši. Vodim vodeno vizualizacijo za umiritev. Ob koncu povem, da vsak stopi do drevesa, ki mu je všeč in ga objame. Naj energiji prehajata.

Elementi skrivnostnosti: katera je skrita beseda, kje je skrita vrečka, kaj je v vrečki, kaj bomo počeli v naravi ...

Opis uporabe pristopov učenja na prostem: Učenci opazujejo, iščejo, raziskujejo, preizkušajo, nabirajo, primerjajo, sodelujejo drug z drugim, so strpni drug do drugega in do narave.

3.13 LES JE ČUDO NARAVE

DAMIR PIRC
OŠ VAVTA VAS

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- spozna različne vrste lesa,
- se uri v uporabi različnega orodja,
- se uči sodelovanja v skupini,
- se uri v razvijanju ročnih spretnosti.

Ciljna skupina: Učenci 5. razreda pri OIZ Tehnika in tehnologija (10-15 učencev)

Kratka vsebina:

Ura poteka 2. šolski uri v bližnjem gozdu ob šoli. Z učenci se peš odpravimo do izhodiščne točke. Predhodno se pri pouku pogovarjamo o vrstah lesa, kako jih med sabo ločimo, kakšne so lastnosti različne vrste lesa, za kaj uporabljamo katero vrsto lesa in podobno. Ob začetku ure ponovimo nekaj osnovnih stvari, da si učenci osvežijo spomin. Učenci morajo uspešno opraviti delo na treh postajah. Za uspešno opravljeno delo na vsaki točki prejmejo čokoladni kovanec.

Na začetni točki učence pričaka sporočilo: **Tudi slepa kura zrno najde.** Zraven sporočila so rutice, s katerimi učencem zavežemo oči. Njihova naloga je, da sledijo vrvici, ki je napeljana med posameznimi drevesi. Na vrvici so privezani različni kosi lesa, ki so tudi različnih vrst. Naloga učencev je, da brez vida ugotavljajo razlike med posameznimi kosi. Učitelj jih spodbuja z napotki (potrkaj po lesu, povonjaj ga, potipaj ga ...).

Ko pridejo do konca vrvice, imajo še vedno zavezane oči. Učitelj jih vodi do treh različnih dreves. Vsakega posebej otipajo, povonjajo, potipajo podrast, morebitne izrastke vej in opišejo razlike. Drevo tudi objamejo in glede na debelino ocenijo, katero drevo je najstarejše. Na koncu snamejo prevezo in stvar ponovijo v obratni smeri, z odprtimi očmi. Učitelj jih vpraša:

- Katera tri drevesa mislite, da ste opazovali?
- Kakšne so bile razlike med njimi?
- Kakšno je njihovo lubje?
- Kaj pa listi?
- Katero drevo mislite, da raste najbolj počasi?

Ko pridejo do vrvice, na kateri so navezani kosi lesa, jih učitelj spodbudi, da še s pomočjo vida ocenijo razlike med njimi (opazujejo barvo, gostoto letnic). Ponovno potipajo in povonjajo.

Učence učitelj odpelje do naslednje točke, kjer učence pričaka napis: **Kateri kos lesa bo zmagovalec?**

Učence na začetku pričakajo trije listi, na katerih je napisano: hrast, bukev smreka. Naloga učencev je, da razvrstijo vrste lesa od najtršega do najmehkejšega, po lasti presoji. Učence razdelimo v skupine po 4 učence. Vsaka skupine odide do ene točke, na kateri je približno pet minut.

1. Skupina: Učence pričakajo trije kosi lesa (bukev, hrast in smreka) štoparica ter baterijski vrtalnik. Naloga učencev je sledeča: *Z vrtalnikom v vsak kos lesa izvrtaj luknjico. Sošolec naj štopa, koliko časa potrebuješ, da posamezen kos prevrtaš. Rezultat zapiši v tabelo.*
2. Skupina: Učenci dobijo tri kose lesa, žago lisičji rep in štoparico. Njihova naloga je: *V skupini prežagajte vse tri kose lesa. Štopajte, koliko časa potrebujete, da prežagate posamezen kos. Označite, kateri kos ste najtežje prežagali.*

3. Učenci dobijo 3 kose lesa, kladivo in točkalno. Naloga je: *Na posamezen kos lesa nastavi točkalno in s kladivom enkrat močno udari, tako da nastane udrtina. Oцени, katera udrtina je najbolj globoka. Kaj nam to pove o lastnosti lesa?*

Po petih minutah skupine zamenjajo postajo, tako da vsaka skupina poskusi vse. O ugotovitvah se na kratko pogovorimo. Skušamo ugotoviti, katero lastnost lesa smo na posamezni točki preverjali. Kose lesa nato razdelimo po trdoti od najtršega do najmehkejšega. Učenci popravijo prvotno razvrstitev, če so se pri razvrščanju v začetku dela morda zmotili.

Učenci se odpravijo do tretje točke: **Robotek Lesko želi si tvojo obrazno fresko.** Učenci ponovno delajo vsi skupaj. Dobijo opise treh različnih dreves, ki jih morajo poiskati. Drevo vedno začnejo iskati iz iste izhodiščne točke, ki jim je v pomoč pri orientaciji. Na izhodiščni točki imajo tudi nekaj pripomočkov (kompas, lepilo mekol, alkoholni flomaster, brezbarvni lak v pršilu).

Naloga učencev je, da glede na navodila poiščejo opisano drevo. Pri opisanem drevesu so skriti sestavni deli robotka za vsakega učenca po eden (glava, trup, roke in noge). Ko skupine uspešno najdejo vse tri točke in zberejo vse sestavne dele, na izhodiščni točki sestavijo robotka. S flomastrom mu narišejo obraz in ga po želji pobarvajo in okrasijo ter prelakirajo. Preden robotka pobarvajo, ugotavljajo ali so vsi sestavni deli iz iste vrste lesa. Cilj je, da ugotovijo, da je glava hrastova, trup smrekov in okončine smrekove.

Robotkom ob koncu na glavo privežejo še vrvice, tako robotek postane obesek za ključce.

Elementi skrivnostnosti:

V pripravi na učno uro načrtujem naslednje elemente skrivnostnosti:

- delo z zavezanimi očmi,
- iskanje s pomočjo vrvice,
- zbiranje kovancev,
- iskanje delov robotka,
- tekmovanje na posameznih točkah.

Način/i nagrajevanja učenca:

Učenci na vsaki postaji prejmejo čokoladni kovanec, ob koncu prejmejo robotka, ki je uporabni izdelek (obesek za ključce).

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Delo pri tehniki v veliki meri poteka v učilnici. Predvidevam, da bo izkušnja, ki je drugačna od običajne, za učence zanimiva in pestra. Učenci so zaposleni skozi celotno učno uro. Delajo s konkretnim materialom ter orodjem. Opazujejo les in drevesa v naravnem okolju. Nekateri učenci morda niso pogosto v gozdu, tako da bodo nekoliko spoznali tudi ta življenjski prostor.

Organiziranost:

Glede na to, da je skupina pri izbirnem predmetu manjša (10-12 učencev), bo delo potekalo tudi v eni skupini. V delu, kjer je potrebno delo z orodjem, bodo učenci razdeljeni v manjše skupine. Delo bo potekalo v neposredni bližini šole in glede na število, je dovolj en učitelj, ki zadosti normativom. Delo bo potekalo 2 šolski uri, v okviru rednega pouka.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učni dosežki učencev se preverjajo sproti, ob samem delu. Učitelj jih na točkah spremlja in preverja njihovo znanje in razumevanje s pomočjo vprašanj. Snov nato preverjamo tudi v učilnici in ob uporabi posamezne vrste lesa pri nadaljnjem delu v delavnici.

3.14 SKRIVNOSTNE SLEDI ZNAMENITIH ROJAKOV POLJANSKE DOLINE

KATARINA MEZEG
OŠ IVANA TAVČARJA GORENJA VAS

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: Učenci spoznajo znane osebnosti iz domače pokrajine. Seznanijo se z njihovi deli in dosežki.

Ciljna skupina: Učenci 5. razreda.

Kratka vsebina:

Skozi celotno dejavnost učence vodi pismo skrivnostnega vodiča. Vodi jih do sledi znamenitih rojakov in razkritja njihovih imen. Aktivnosti potekajo na prostem v bližnji okolici šole. Učenci rešujejo praktične in miselne naloge, ki jim jih v pismu posreduje skrivnostni vodič. Med samo aktivnostjo učencev poteka tudi nagrajevanje (lepljenka in sličice ptic). Na koncu pride do nepričakovanega razpleta, saj lepljenka ptic ponudi učencem presenečenje, razkrije skrivnostnega vodiča, ki je tretji znameniti rojak Poljanske doline.

Dežurni učenec šole posreduje sporočilo, da učence v najbolj slikovitem delu šole čaka presenečenje.

Učenci ugotovijo, da jih presenečenje čaka pred vhodom šole, kjer je freska s ptičjo abecedo.

Na tem mestu najdejo pismo skrivnostnega vodiča, ki jih popelje na raziskovanje sledi znamenitih mož Poljanske doline.

1. Na križišču pri športni dvorani poišči namig, ki te bo pripeljal do prve sledi enega izmed znamenitih mož (čopič in opeka).
2. V bližini poiščite slikarsko umetnino, ki sta jo ustvarila zidar in slikar.
3. Za kakšno poslikavo gre:
  - akvarel,
  - fresko,
  - oljno sliko.
4. Rešite rebus. Z rešitvijo dobite ime in priimek umetnika, ki je prvi skriti znameniti rojak (Ive Šubic).
5. Učenci z opazovanjem freske rešijo štiri vprašanja.
6. Neposredno ob šoli poteka sprehajalna pot. Ob njej je velika smreka. Tam vas ponovno čaka presenečenje (skrivnostno glasbilo).
7. Učenci zaprejo oči in prisluhnejo nenavadnemu travniškemu orkestru (oglašanju murnov).
8. Rešijo rebus. Z rešitvijo dobijo ime znanstvenika, ki je drugi znameniti rojak (Ivan Regen).
9. Učenci dobijo napisanih več trditev o življenju murnov in kobilic. Pravilne rešitve jim prinesejo zadnjo nagrado (sličico ptice).

Elementi skrivnostnosti:

- skrivnostni vodič,
- skrivnostni znameniti rojaki,
- skrivnostni glasbeni inštrument,
- nenavadni orkester.

Način nagrajevanja učencev: Učenec dobi za vsako opravljeno nalogo sličico ptice, ki jo nalepi v svojo lepljenko.

Dejavnosti učenca-osebne izkušnje: opazovanje, reševanje nalog in rebusov, igranje na nenavadno glasbilo, umirjeno poslušanje petja murnov, sodelovanje, čutno dožemanje umetniških del.

Organiziranost:

- lokacija: neposredna okolica šole in bližnji travnik,
- trajanje: 3 šolske ure,
- število učencev: 25,
- število učiteljev: 2.

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: Sprotno preverjanje pravih rešitev nalog in rebusov so merilo za preverjanje učnih dosežkov. Učenci ob rešitvah prejmejo sprotno povratno informacijo.

3.15 KAKO JE SVETLOBA SREČALA ČEVELJ? (2)

MARIJA MAJA GRENKO
OŠ FRANA ROŠA, CELJE

POVZETEK

V članku predstavljam delavnico, pri kateri sem uporabila dva didaktična pristopa: skrivnostnost in tekoče učenje. Oba pristopa globlje delujeta na učenčevo doživetje in razumevanje narave. Učenci so v delavnici s pomočjo skrivnostnega predmeta (čevljarstva svetilka) ugotavljali, kako deluje svetlobni žarek (lom svetlobe na prehodu skozi različno goste prozorne snovi) in kako je človek v zgodovini ta pojav praktično uporabil za svojo dobrobit. V nadaljevanju delavnice smo spoznavali vrste leč in delovanje lupe. V zaključku delavnice so učenci podali logičen in povsem razumljiv odgovor na v naslovu zastavljeno vprašanje: Kako je svetloba srečala čevlj? Delavnica je bila izvedena v dveh ponovitvah za nadarjene učence od 4. do 7. razreda.

Ključne besede: učenje na prostem, skrivnostnost, tekoče učenje, čevljarstva svetilka, svetloba, leče

ABSTRACT

The article is about two didactic approaches (the mystery method and the flow learning method), which have been used in my workshop. Both approaches have a deep effect on pupil's perception and understanding of the nature. In the workshop pupils used a mysterious object, a shoemaker lamp, to find out how light wave functions – the refraction of the wave at the boundary between two transparent materials with different densities. Pupils also learned how man in the past used the phenomenon of refraction in practice. The workshop continued with learning about types of lenses and functioning of magnifying glass. At the end of the workshop pupils were able to give a logical and completely clear answer to the question stated in the title: How the light met the shoe? The workshop was held twice for talented pupils from fourth to seventh grade.

Key words: outdoor learning, the mystery method, the flow learning method, shoemaker lamp, light, lenses.

1. UVOD

Po udeležbi seminarja Skrivnostnost sem se odločila za izvedbo delavnice z nadarjenimi učenci. Delavnico sem si zamislila kot presečišče dveh didaktičnih pristopov:

- **skrivnostnost,**
- **tekoče učenje.**

Skrivnostnost je "didaktični pristop, pri katerem so čarobne dejavnosti ključni element učnega procesa. Vsebujejo elemente skrivnostnosti, s katerimi dosežemo aktivacijo domišljije, ponotranjenje, vpetost in stopnjevanje radovednosti" (Petrov et. al v Zborniku 2. nacionalne konference Didaktika učenja na prostem, 2018, str. 4).

Tekoče učenje je didaktični pristop, ki ga je s sodelavci razvil Joseph Cornell, ameriški vzgojitelj in ljubitelj narave, poteka pa v 4 stopnjah:

1. Vzбудitev navdušenja: ustvarjanje posebnega vzdušja (radovednost, zabava, osebno zanimanje).
2. Usmeritev pozornosti: osredotočenje na eno izmed svojih fizičnih čutil. Tako postanejo učenci mirnejši, opazujoči in odprti za okolico.
3. Neposredna izkušnja: učence globlje poveže z naravo in omogoča globlje razumevanje.
4. Delitev navdiha: s tem, ko učencem omogočimo, da delijo svoje izkušnje, se poveča učenje celotne skupine, prav tako dosežemo večjo povezanost skupine.

(Povzeto po: Železnik v Priročniku za učenje in igro v gozdu, 2016, str. 16, 17.)

S pomočjo teh dveh pristopov so učenci bolj poglobljeno dojemali lom svetlobe in delovanje leč ter praktično uporabo te lastnosti svetlobe na zgodovinskem predmetu (čevljarska svetilka). V nadaljevanju članka bom predstavila potek delavnice, ki je bila izvedena za nadarjene učence od 4. do 7. razreda. Ena izvedba delavnice je trajala dve šolski uri.

2. IZVEDBA DELAVNICE

Dejavnost obsega delavnico v časovnem obsegu dveh šolskih ur, ki se izvaja večinoma zunaj, pa tudi v zatemnjenem prostoru.

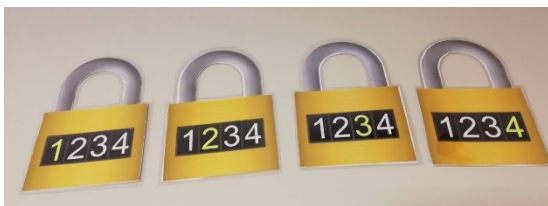
Delavnica je namenjena manjši skupini (do 10 učencev), lahko kot del naravoslovnega dne, naravoslovnega krožka, delavnica za nadarjene ... Manj primerna je za izvedbo v času rednega pouka s celim razredom. Sama sem delavnico izvedla v okviru programa nadarjenih učencev, ki ga izvajamo na naši šoli, in sicer z dvema skupinama učencev: 4., 5. razred in 6., 7. razred.

1. ura:

UČILNICA NA PROSTEM		
1.	Socialna igra: kateri čevelj sem jaz?	VZUDITEV NAVDUŠENJA (1. nalepka)
2.	Pogovor o naslovu delavnice in kaj bi ta naslov lahko pomenil	SKRIVNOSTNOST
3.	Odklepanje skrinjice: skrinjica je zaklenjena s ključavnico na šifro, katero morajo ugotoviti učenci s pomočjo nalog (glej fotografije)	VZUDITEV NAVDUŠENJA SKRIVNOSTNOST (2. nalepka)
3.	Ugotavljanje, kaj je skrivnostni predmet v skrinjici (čevljarska svetilka)	USMERITEV POZORNOSTI SKRIVNOSTNOST (3. nalepka)
V UČILNICI (ZATEMNJEN PROSTOR)		
4.	Prikaz delovanja čevljarske svetilke	NEPOSREDNA IZKUŠNJA (4. nalepka)

2. ura:

V UČILNICI (ZATEMNJEN PROSTOR)		
1.	Reševanje DL: 1. naloga (raziskovanje leč)	NEPOSREDNA IZKUŠNJA (5. nalepka)
UČILNICA NA PROSTEM		
2.	Reševanje DL: 2. naloga (raziskovanje delovanja lupe)	VZBUDITEV NAVDUŠENJA (6. nalepka)
3.	Zaključni pogovor (Kako je svetloba srečala čevelj?)	DELITEV NAVDIHA (7. nalepka)

Slike 1–3: Šifre za odklepanje ključavnic

SOBOTNICE: Delavnica za naštete, 11. 5. 2019 Ime in priimek: _____

KAKO JE SVETLOBA SREČALA ČEVELJ?

Prozorni snovi, kakršni sta steklo in voda, svetlobne žarke lomita. To lastnost izrabljamo pri izdelovanju leč. Različimo leče!

➤ Pojasni razliko med lečo in lupo!

1. Naloga:

- Pripravi:
  - lističa z dvema rebrama
  - žepna svetilka
  - lasarec z vodo
  - različni modeli leč.
- Priporočilo: Poskus izvajaj v zatemnjeni učilnici.
- Izvedi eksperiment, kot je prikazan na spodnji sliki:

Preveriti lahko, ali svetlobni žarki potujejo naravnost. Za to potrebujemo svetilko, ki izloča svetlobne žarke, ki potujejo naravnost.

RAZMISLI, PREIZKUSI, POIŠČI, VPRAŠAJ...

- Kaj se zgodi z žarkom, ki potuje skozi kozarec z vodo? Zakaj?
- V kateri točki je svetloba najmočnejša? Kako imenujemo to točko zgoraj fotografiji.
- Kaj se zgodi z žarkom, če kozarec vode zamenjamo z modelom?
- Kako **oblika** modela leče vpliva na potek žarkov?
- Kje v vsakdanjem življenju uporabljamo leče? Katera leča je za najpomembnejša?
- Ustrezno **razvrsti** modele leč in nariši skice:

Model leče, ki poti žarka ne spremeni:	Model leče, ki žarke zbere:	Model leče, ki žarke razširi:

2. Naloga:

- Pripravi:
  - 2 enaka kosčka mrzlega masla
  - lupa
- Priporočilo: Poskus izvajaj na prostem ob sončnem vremenu.
- Kaj misliš, da se bo zgodilo s kosčkom masla, če nanj usmerimo sončne žarke z lupo?

Kaj se bo zgodilo z maslom, na katerega ne usmerimo žarkov z lupo?

➤ Pravilnost svoje **hipoteze** preveri z eksperimentom!

➤ Nariši skice pred, med in ob koncu poskusa in jih označi:

1. Skica pred poskusom   2. Skica med poskusom   3. Skica ob koncu poskusa

Slike 4–6: Delovni listi za učence

Sliki 7, 8: Učenci s pomočjo rešenih šifer odpirajo skrinjico in ugotavljajo, kaj je skrivnostni predmet

Sliki 9, 10: Učenci raziskujejo delovanje lupe

Elementi skrivnostnosti, ki so bili uporabljeni v delavnici:

1. Kako je svetloba srečala čevljev? – *Kaj se skriva za tem vprašanjem? Kaj pomeni ta uganka oz. "detektivski" primer?*
2. Škatla, zaklenjena s ključavnico na šifro – *Poiskati in razvozlati šifre ter odkleniti ključavnico.*
3. Ugotoviti, kaj je skrivnostni predmet v škatli. *Neznani predmet.*

3. PRIČAKOVANI UČNI REZULTATI

Učenci:

- razumejo, da se svetlobni žarek ob prehodu skozi različno goste prozorne snovi lomi;
- razumejo razliko med zbiralno in razpršilno lečo in leče ustrezno razvrščajo;
- pojasnijo pojem gorišče oz. fokus;
- razlikujejo med lupo in lečo;
- razlikujejo med lečo in modelom leče;
- naštejejo uporabo leč, spoznajo delovanje leče v očesu;
- razumejo in z eksperimentom dokažejo, da zbiralna leča v gorišču ne zbere samo svetlobnih žarkov, temveč tudi toploto;
- spoznajo delovanje čevljarke svetilke in pojasnijo njeno delovanje.

Poleg učnih dosežkov učenci urijo in razvijajo naslednje spoznavne postopke, veščine in spretnosti ter oblikovanje stališč in vrednot:

- sistematično opazovanje, poimenovanje, opisovanje predmetov in pojavov;
- načrtovanje in izvajanje poskusov ob upoštevanju varnosti pri delu;

- izvajanje osnovnih eksperimentalnih tehnik (uporaba lupe);
- napovedovanje eksperimentalnih rezultatov;
- oblikovanje hipotez in ugotavljanje, ali dokazi, zbrani z opazovanji in poskusi, podpirajo njihovo veljavnost;
- razvijanje odgovornosti za varovanje zdravja, sposobnosti prepoznavanja nevarnosti.

4. NAGRAJEVANJE UČENCEV

Za vsako opravljeno nalogo – etapo – učenec dobi nalepko izbranega čevlja oz. obuvala. Ob koncu dejavnosti je kartonček z nalepkami poln.

Nalepke:

5. ZAKLJUČEK

Delavnica je bila izvedena za nadarjene učence od 4. do 7. razreda. Izvedla sem jo v dveh ponovitvah: za 4. in 5. razred skupaj in za 6. in 7. razred skupaj. Cilji delavnice so izhajali predvsem iz ciljev za naravoslovje v 7. razredu. A ker je vendar šlo za nekoliko sposobnejše učence, so bili cilji zlahka doseženi. Kar me je kot učiteljico nemalo presenetilo, je bila razlika v kreativnem mišljenju pri reševanju praktičnih problemov (odklepanje ključavnice, ugotavljanje, kako deluje čevljarska svetilka ...). Mlajši učenci so namreč bili v svojih idejah bolj izvirni, neobremenjeni, našli so več rešitev. Starejša skupina pa je bila pri oblikovanju hipotez previdnejša in bolj zadržana.

Tako priprava kot tudi izvedba delavnice je bila zame zelo pozitivna in lepa izkušnja. Pristop "skrivnostnost" se je izkazal kot neverjeten motivator učencev. Le-ti so bili več čas polno aktivni in kreativni v razmišljanju. V zaključku delavnice so učenci zlahka podali logičen in povsem razumljiv odgovor na v naslovu zastavljeno vprašanje: Kako je svetloba srečala čevelj?

Zame kot učiteljico naravoslovja je še posebej pomembno, da delavnica ni bila zgolj še ena zabavna urica, ampak da so učenci na zabaven, skrivnosten način razvijali veččine znanstvenega pristopa. Pomembno je tudi, da so ob koncu delavnice delili vtise z ostalimi člani skupine.

Metodo tekočega učenja sem pri dejavnostih na prostem do sedaj uporabila že večkrat, predstavila sem jo tudi sodelavcem na vertikali za naravoslovje in moram reči, da me ta pristop do zdaj še ni razočaral. Takšen način dela poskušam vplesti tudi pri pouku v učilnici, zlasti pri eksperimentalnem delu. Pristop "skrivnostnost" sem na takšen način izvedla prvič in bila navdušena nad rezultatom. Delavnico bom vsekakor ponovila še večkrat, prav tako bom nadaljevala z modelom "skrivnostnost".

6. VIRI IN LITERATURA

1. ARDELEY, N. 1996. *Spoznavajmo znanost. Svetloba*. Ljubljana: Slovenska knjiga.
2. *Čevljarska svetilka*. [online]. [uporabljeno maj 2019]. Dostopno na URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Adim48HURtE>

3. Čevljarska svetilka. [online]. [uporabljeno maj 2019]. Dostopno na URL:

<http://www.dedi.si/dediscina/489-cevljarska-svetilka>

4. Didaktika učenja na prostem: Uporaba didaktičnega pristopa "skrivnostnost" za učinkovito učenje na prostem. Zbornik 2. nacionalne konference. 2018. Bohinj. Center šolskih in občolskih dejavnosti.

5. Muzej Tržič. [online]. [uporabljeno maj 2019]. Dostopno na URL:

<http://www.trziski-muzej.si/?wpsc-product=cevljarska-svetilka>

6. Priročnik za učenje in igro v gozdu. 2016. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica.

7. Učni načrt za naravoslovje 6. in 7. r

3.16 V KRALJESTVU RASTLIN IN ŽIVALI

MAJA VEGLJ ŽAKELJ
OŠ SPODNJA IDRIJA, POŠ LEDINE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenci spoznajo razvrstitev živih bitij v skupine po skupnih značilnostih.

Učenci spoznavajo pestrost živih bitij v določenem življenjskem okolju.

Učenci spoznavajo posamezna živa bitja preko določevalnih ključev.

Ciljna skupina: Učenci 4. razreda

Kratka vsebina:

V okolici šole se je potikala neznana oseba in nam pustila pismo, v katerem nam je sporočila, da smo postali raziskovalci - pripravniki. Preko namiga v pismu nas je vodila do skrivnostne škatle, v kateri je bila raziskovalna oprema. V škatli pa so bila tudi dodatna pisma, v katerih so bila navodila za reševanje raziskovalnih nalog. Učenci v okolici šole (omejen prostor) izvedejo dane naloge in ob uspešno opravljenih, dobijo štampljko v kontrolno knjižico. Ko opravijo vse naloge, dobijo naziv raziskovalec – mojster. Svoje znanje in spretnosti dokažejo v kvizu in igri spomin.

Elementi skrivnostnosti:

- Pisma z namigi;
- Skrivnostna škatla z raziskovalno opremo.

Način nagrajevanja učenca:

Za vsako uspešno rešeno nalogo, dobi skupina štampljko v kontrolni knjižici.

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Učenci odkrivajo živa bitja z določenimi skupnimi lastnostmi in jih med sabo primerjajo.

Učenci s pomočjo določevalnih ključev razvrščajo živa bitja v ustrezno skupino.

Organiziranost:

Delo v petih skupinah. V vsaki skupini so trije učenci.

Način preverjanja učnih dosežkov učencev:

Igra spomin – učenec odkrije **sliko** živali/rastline in **poimenovanje** živali/rastline.

Kviz – preko opisa živega bitja spozna ustrezno.

3.17 MERJENJE DOLŽINE IN ČASA

MAJDA ŠKRABEC

OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci stari 9 in 10 let z **dodatno strokovno pomočjo**

Čas: 3 ure

Cilji:

- druženje učencev v naravi po pristopu skrivnostnosti
- razvijanje predstav o velikosti časovnih in dolžinskih enot
- razvijanje pozitivnega odnosa do narave, sošolcev in soljudi
- izdelava svojega metra
- seznanitev z uporabo štoparice

Elementi skrivnostnosti: iskanje modelčkov za 1mm, 1cm, 1dm in 1m, skrivnostni predmeti različnih dolžin (1 mm, 1 cm, 1 dm, 1m), lokacije predmetov, štoparica, oznaka razdalje 1 km

Nagrajevanje učencev: modeli za različne dolžine

Dejavnost učencev: razvijanje predstavnosti dolžinskih in časovnih enot, razmišljanje o dolžinah in času, razvijanje natančnosti predvsem pri manjših enotah (dolžinskih in časovnih), uporabnost v vsakdanjem življenju, poglobljanje prijateljskih vezi

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci s pomočjo razgovora in usmerjanja učitelja in staršev samostojno preverjajo učne dosežke

Pripomočki: štoparica, modeli za različne dolžine (1 mm, 1 cm, 1 dm in 1m), torbica za najdene predmete, oznaka za 1 km

Medpredmetno povezovanje: naravoslovje, matematika, športna vzgoja, astronomija, tehnika in tehnologija

Kratka vsebina:

V mesecu septembru se bom dogovorila s starši 3. in 4. razreda, kateri imajo dodatno strokovno pomoč, da se udeležijo spremstva pri urah skrivnostnosti. Zelo verjetno je, da so ti učenci pozabili pretvarjanje dolžinskih in časovnih enot, ker imajo zelo slabe predstave o enotah, kaj v resnici pomeni 1 mm, 1cm,..., 1 km, in časovne enote. Staršem na kratko razložim, zakaj gremo v naravo in kakšna bo njihova vloga. S seboj bomo vzeli štoparico. Najprej razložim, kaj se štoparica, zakaj se uporablja in kako se uporablja. Vključili jo bomo pri prihodu iz garderobe vsi hkrati. Napotili se bomo do prve lokacije. Poiskali bomo prvo nagrado. Prva nagrada bo model, narejen za 1 mm. Vsak učenec poišče svoj modelček enega milimetra in ustavi štoparico. Ko vsi učenci poiščejo svoje modele, primerjamo čase. Ugotavljamo, kdo je porabil najmanj časa in kdo največ. Pri iskanju modelov lahko pomagajo starši. Navodilo ki sledi je, da bodo imeli 15 minut časa, v katerem skušajo poiskati čim več različnih predmetov, kateri se točno prilegajo modelčku za 1 mm. Ponovno vključimo štoparice. Po preteku petnajsti minut se pogovorimo o času, ali se jim je zdel to dolg ali kratek čas. Primerjamo ga z eno uro, da je potrebno štirikrat toliko časa, da je to ena ura, oziroma trikrat toliko, da je to ena šolska ura. Nato natančno pregledamo predmete, ki so dolgi ali lahko široki 1 mm. Pogovorimo se o enoti 1 mm, kako se nam zdi majhna, kaj lahko z njo merimo v vsakdanjem življenju. Pri tem nam pomagajo starši s svojimi idejami. Pri odgovorih lahko usmerjajo svoje otroke. Vse ustrezne predmete preštejemo in shranimo v torbico v vrečko za 1 mm. Zapišemo število najdenih predmetov.

Potem se podamo na drugo lokacijo, ki je že nekoliko oddaljena od šole. Ponovno vključimo štoparice in začnejo z iskanjem drugega modela, to je modela za 1 cm. Ponovno tekmujejo pri iskanju. Po najdenih modelih najprej primerjamo čase. Model za 1 cm primerjamo z modelom za 1mm. Pogovorimo se o tem, kakšna razlika se jim zdi, povejo, za kolikokrat se jim zdi dolžina 1 cm večja od 1mm. Ponovno vključimo štoparice za 15 minut. Med tem iščejo predmete, ki se prilegajo v ta model. Po petnajstih minutah izključimo štoparice. Ponovimo o razmerju 15 minut in ena ura. Pregledamo predmete, ki so jih med tem nabrali. Vsakega preizkusimo in povemo svoje mnenje, ali je ustrezen, ali se prilega natančno ali samo približno. Vse ustrezne predmete preštejemo in jih shranimo v vrečko za 1 cm in v torbico. Poudarjamo, da moramo biti pri merjenju ali risanju dolžin zelo natančni in zakaj. Na tem mestu se skupaj pogovorimo o tem, kaj bi bilo, če bi vsi risali samo malo približno. Spomnim jih na primere gradenj, pohištva, svoje ideje prispevajo pa tudi starši in učenci.

Podamo se spet na pot. Na tretji lokaciji iščejo modele za 1 dm. Ponovno tekmujejo z vključenimi štoparicami. Ko imajo vsak svoj model, pogledamo čase, čestitamo najhitrejšemu in pogledamo razliko med modeli za 1 mm, 1 cm in 1 dm. Ugotavljajo, kolikokrat je kakšen večji. Lahko si pomagajo tudi z najdenimi predmeti. Na modelu, ki je iz lesa, lahko delajo črtice in preštevajo enote, tako dobivajo predstave o velikostih, za katere pravimo 1 mm, 1 cm in 1 dm. Ponovno uvedemo tekmovanje v iskanju ustreznih predmetov, ki traja spet 15 minut. Na kratko ponovimo pojem 15 minut. Pogledamo predmete, ki so jih med tem časom poiskali. Vsakega preizkusimo z modelom. Najdene predmete preštejemo. Pogovorimo se o tem, kako poteka iskanje predmetov v naravi z naraščanjem dolžine – ali je lažje, ali je težje poiskati več predmetov. Lahko tudi primerjamo števila med seboj. Ponovno jih shranimo v vrečko in v torbico

Čaka nas še model za 1 m. Podamo se še dalj od šole. Poiščejo vsak svoj model. Sedaj že vedo, da bodo imeli 15 minut časa za iskanje predmetov v naravi. Vsakič bolj pazijo, da se predmeti bolje prilegajo modelu. Vsakič je težje poiskati take predmete. Pri pripravljanju lokacije jim nekoliko pomagam tako, da jim nastavim nekaj vej, ki so dolge ravno 1m. Po petnajstih minutah iskanja, imajo vsak svojo palico in mogoče še kakšen predmet. Ugotovimo, da sedaj ni noben predmet tako širok, so samo tako dolgi. Skušamo poiskati primere iz vsakdanjega življenja, ki so tako dolgi ali široki, kot je naš model za 1m. Zopet pomagajo starši s svojimi idejami ali usmerjanji učenca.

Podamo se še naprej po poti. Že prej sem izmerila 1 km oddaljenost od šole. Na tej točki postavim oznako 1 km. Ugotavljamo, koliko je to v primerjavi z modeli, ki jih imamo pri sebi. Skušajo ugotoviti, koliko kilometrov so sami oddaljeni od šole. Pri tem zopet sodelujejo starši. Primerjamo še druge razdalje, da dobijo občutek razdalje 1 km v primerjavi z manjšimi časovnimi enotami.

Za nazaj ponovno vključimo štoparice. Stopamo, koliko časa potrebujemo, da prehodimo 1 km.

Po prihodu v šolo se o tem času pogovorimo tako, da jih primerjamo med sabo, povem nekaj primerov športnikov, kako hitro vozijo avtomobili, vlaki, letala,....

Na koncu si iz veje, ki je dolga 1m izdelamo vsak svoj meter. Pri tem pomagajo starši, da so učenci res natančni. Najprej vejo razdelimo na deset enakih delov. Ugotovijo, da je to enako modelu za 1 dm, nato vsak decimeter razdelimo spet na deset enakih delov, ugotovijo, da je to 1cm, nato pa še 1 cm na deset enakih delov. To jim bo verjetno predstavljalo težavo, zato jim je potrebno pomagati. Najprej rišemo črtice s svinčnikom, ko pa ugotovim, da je razdelitev natančna, pa lahko uporabijo barvaste svinčnike. 1m označimo z rdečo barvo, decimetre z modro, centimetre z zeleno in milimetre s črno barvo.

Na koncu ima vsak učenec svoj meter in boljše predstave o dolžinah in času. Pokazali jih bomo ostalim sošolcem v razredu.

Ostane skrivnost: Koliko takih palic bi potrebovali za razdaljo do Lune?

3.18 POHOD NA Blegoš

MILDA MACKEVIČUTE
EVROPSKA ŠOLA LJUBLJANA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: učenec se nauči prepoznati užitne rastline, prepozna kako v stresu mirno odreagirati in najti pravo smer proti 'domu', kako narediti bivak, ki so ga uporabljali tudi vojaki v času vojn in se naužiti teh vojaških izkušenj.

Ciljna skupina: 4. – 7. razred

Kratka vsebina: Pohod do Blegoša. Z otroci se zjutraj opravimo na pohod do Blegoša.

Okolica je krasna za učenja različnih predmetov, saj se v bližini nahaja Partizanska bolnica Franja (zakaj je bila nedosegljiva za nemške vojake? Zakaj je niso našli?), številni bunkerji in ostanki (uganite, kaj se je dogajalo znotraj, katere vojske so uporabili te bunkerje, kaj so lahko uživali vojaki v takšnih oddaljenih krajih? (naredimo jedilni list iz časov vojne in razmišljamo, kaj smo videli na poti do vrha, kaj je užitno?)

Učno enoto lahko uporabljamo za:

- a) biologijo,
- b) angleščino (ali kateri koli drugega tujega jezika),
- c) slovenščino,
- d) zgodovino.

Elementi skrivnostnosti: nabiranje užitnih rastlin – katere so užitne? (uporaba svojih čutil in čustev), ugibanje kdo in kako se je skrival v bunkerjih, zakaj bolnico Franja niso našli tuji vojaki? Kdo je skrivnostni gospod H.A?

Scenarij

Pot nas popelje po sledih nekdanje mogočne partizanske bolnišnice, kjer poskušamo doživeti tudi vsaj malo tistega, kar so med vojno doživljali vojaki. Izmed številnih tujih vojakov, ki so bili oskrbovani v partizanski bolnici Franja, je bil tudi Harold Adams – ameriški pilot. Osnovni namen projekta je učenje angleščine, zato z otroki 'najdemo' njegov dnevnik napisan v angleščini, in sicer v enem izmed številnih bunkerjev iz druge svetovne vojne v neposredni bližini "Alpske Perle". V mojem primeru je gospod Harold Adams "prišel" v Slovenijo za svoj 70-ti rojstni dan, saj je želel obiskati kraj, kjer so mu rešili življenje. V kolikor se ne bi zdravil v partizanski bolnici Franja, verjetno ne bi preživel vojne. Gospod se odpravi do bunkerja, v katerem se je bojeval skupaj z prijateljem in tam je menda pustil tudi svoj dnevnik. Vanj je beležil svoje spomine in občutke v času 2. svetovne vojne. Otroci bodo našli nekaj nastavljenih stvari v bunkerju. Namen naloge je ugotavljanje, katere stvari so lahko iz časa II. svetovne vojne, katere pa so morda nove.

Zgodaj zjutraj se učenci in učitelji dobijo v jedilnici Alpske perle. Tam učiteljica prebere prvi del dnevnika, podpisanega le s črkami H.A. Iz prvega dela dnevnika je očitno, da je gospod tukaj že bil med 2. svetovno vojno in je zelo hvaležen. Omeni, da je najprej pogledal iz balkona in je opazil najvišjo goro (otroci, seveda, odgovorijo, da je to Triglav in pol ga tudi pokažejo, povedo koliko je visok, če so že bili

gori).

Pol se odpravimo na pot. Sledimo dnevniku, najdemo 'pravo pot' gor in na poti tudi kaj 'skrivnostnega', kar je ostalo v spominu H.A. Največ najdb bo na "gori" v bunkerju. Od vrha se tudi vidi kraj, kje je padel z letalom. V bunkerju bomo našli še en zel 'star' dnevnik, katerega HA je šel iskati, saj je obljubil svojemu prijatelju, da se bo potrudil ga najti. Na poti nazaj bomo nabirali meto, lisičke, borovnice, timijan, maline – saj to so jedli tudi vojaki in celo omenili v dnevniku. Na poti proti izhodišču, če bo dopuščal čas, bomo zgradili bivake.

Ob koncu poti, t.j. v Alpski Perli, skuhamo zeliščni čaj in gobovo omako (če na poti najdemo tudi gobe, po navadi jih ☺) ali naredimo malinin smoothie. V dolini tudi preberemo kateri tujci so bili v bolnici Franja, tam je omenjan tudi gospod Harold Adams in učenci morajo ugotoviti, kateri iz med omenjenih bolnikov lahko bi bil naš 'heroj'.

Način/in nagrajevanja učenca: ker je pohod kar utrujajoč, nagrajujemo z hrano (energijska ploščica ali podobno) in v dolini tudi z diplomo (na primer, najboljši zgodovinar, najboljši pohodnik, najboljši ...).

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje: učenci se bodo sprehajali v naravi, nabirali čaj, ponavljali znanje zgodovine (ali se tudi naučili), ugibali kako so tukaj preživel vojaki, kaj so lahko jedli in iz česa so lahko zgradili bivake. Na koncu še bodo skuhal čaj in napisali kako so preživel dan v svojem dnevniku.

Organiziranost: celodnevni izlet ali en dan šola v naravi, nad Alpsko Perlo, Črni vrh, max. št. otrok je 30, št. učiteljev: 3

Način/in preverjanja učnih dosežkov učencev: Pogovor ob čaju, priprava plakata (v manjših skupinah), zbiranje najbolj zanimivih zgodbic za 'skupni dnevnik', kateri bo razstavljen na hodniku v šoli.

3.19 OGRAJICA ALI POLAGANJE KOŠČKOV TRAVICE

MILKA HUDOKLIN
OŠ ŠMIHEL

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenec opazuje značilnosti, pojave v naravi, uporablja in poišče naravni material.

Učenec razvija ekološko ozaveščenost, ločuje odpadke.

Učenec spozna merjenje obsega in ploščine površin v naravi z nestandardnimi in standardnimi enotami.

Učenec spoznava sam sebe.

Ciljna skupina: 5. razred

Kratka vsebina:

Učenci ob začetku pouka, pred 1. uro, pred vstopom v učilnico, vidijo, da je pri vratih pritrjena plomba, na vrvi visi pismo s skrivnostno vsebino. To pismo je sestavljeno iz skrivne abecede. Da bodo lahko ugotovili, kaj piše, morajo nato v učilnici poiskati majhne listke, ki pojasnjujejo posamezne znake skrivne abecede.

Pismo se glasi: **V avli šole. Čez 5 min. Bodi obut. Pojdi z mano gradit ograjico ali polagat koščke travice.**

Ko se z učenci dobim v avli šole, jih najprej odpeljem na šolsko igrišče in bližnji travnik. Opazijo in povem jim, da nas tam čakajo razpršene smeti (karton, papir, plastenke ...). Učenci ugotovijo, da bo potrebno poskrbeti za naravo, saj le mi lahko poskrbimo za čistejši svet. Poberejo smeti in jih znesijo v ustrezne zabojnike.

S tem so dobili vstopnico v današnje čarobno potovanje **Ograjica ali polaganje koščkov travice**. V roke dobijo **poseben kartonček**, ki ga bodo morali zapolniti z različnimi stvarmi, ki bodo zahtevane (npr. kamenček, risbo, rastlino, vejico ...). Ob koncu potovanja bo njihova zapolnjena vstopnica povedala veliko in bo hkrati služila kot povratna vozovnica za v učilnico, kjer jih bo čakala časovna kapsula leta. Z igro **Ali je kaj trden most?** se skupina prisotnih učencev razdeli na dve skupini. Skupini učencev se lotita nalog izmenjaje (po postajah).

Ograjica (na travniku je s štirimi palicami nakazan prostor/površina štirikotnika)

1. postaja VEJICA

V naravi poišči čim več tankih vejic, s polaganjem vejic ogradi svoj prostor.

Preštej vejice in njihovo število zapiši na kartonček. Prilepi tudi eno vejico.

2. postaja TO SEM JAZ

S pomočjo svojega telesa na kakršenkoli način izmeri in ogradi prostor.

(lahko bodo to stopala, roke, celo telo). Ob tem prisluhni zvokom in nariši na kartonček kar slišiš.

3. postaja POIŠČI ME

Orientiraj se po kazalcih ročne ure in na severovzhodu poišči vrstico, ki se skriva. Z njo ogradi svoj prostor. Toliko dolgo kot jo potrebuješ, jo odreži. Majhen košček pa prilepi na kartonček.

4. postaja SAM SVOJ MOJSTER

S papirnatimi metri iz trgovin pohištva izmeri, koliko m ograje bi potreboval za svoj prostor. Meter prepogni in ga prilepi.

Polaganje koščkov travice (na travniku je s štirimi palicami nakazan manjši prostor/površina štirikotnika)

1. postaja LISTJE, LUBJE ALI LJUBEZEN

Ozri se okrog sebe, poišči kakršenkoli naravni material, s katerim bi lahko prekril površino svojega štirikotnika.

2. postaja SRAJČICA ALI VIDEK

S pomočjo svojih oblačil prekrij površino/ploščino štirikotnika. Zapiši na kartonček, katero oblačilo je prekrilo največ.

3. postaja REŠI ME

Iz papirnatih listov format A₄ naredi ploščinske enote, ki prikazujejo 1 dm². Uporabi škarje, če je potrebno.

Tako boš lahko rešil nalogo na 4. postaji.

4. postaja SEDAJ VEM

S polaganjem ploščinskih enot izdelanih pri 3. postaji boš videl, koliko znaša ploščina tvojega štirikotnika. Mogoče pa že znaš in še pretvori v m² in cm².

Delo na postajah je časovno omejeno, ob koncu jih presenetijo zvonček. Ob njem pa nikogar, le zemljevid, zviti v roli. Na njem je označena pot nazaj do učilnice, ki ni ista kot tja.

Pred učilnico jih počakam, pogovorimo se o opravljenih nalogah, pregledam njihove posebne kartončke. Če so izpolnjeni, lahko vstopijo v učilnico. Na mizi pa čaka časovna kapsula leta.

Nedotaknjena, prašna, saj je od 3. 9. 2018 stala na posebnem mestu v učilnici. V njej so skriti zapisi učencev. Dogovorili smo se, da jih preberemo zadnji šolski dan. Ker pa bodo uspešno opravili naloge (ne dvomim), jih bomo prebrali že takrat. Čarobno potovanje se bliža koncu, tako kot šolsko leto. Ob tem začitijo, da ima vse svoj čas, da so se spremenili, da rastejo, da so njihovi interesi mogoče drugačni ...

Elementi skrivnostnosti: Skrivno pismo, dešifriranje skrivne abecede, poseben kartonček, ki navdušuje in nagrajuje, skrivnostna imena nalog postaj, iskanje vrvice, reši nalogo, da lahko napreduje na naslednjo postajo, zvonček, zemljevid.

Način/i nagrajevanja učenca:

časovna kapsula kot nagrada (to izvedo na koncu)

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Ločevanje odpadkov, iskanje naravnih materialov, poslušanje zvokov, uporaba lastnega telesa in oblačil, orientacija, iskanje vrvice, ročne spretnosti (polaganje, rezanje, lepljenje ...)

Organiziranost: 13 učencev 5. razreda, učiteljica, v šoli in na prostem, na igrišču in bližnjem travniku ob gozdu

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Z opazovanjem učencev pri delu, ob pogovoru in nadaljnjih aktivnostih pri urah MAT.

Pravilno ločuje odpadke.

Ustrezno polaga vejice ob obliki štirikotnika, ozavešča in uporabi svoje telo za merjenje obsega, prav tako napne vrstico ob obliki štirikotnika.

Poišče naravne materiale v okolici, uporabi oblačila, izdelava merske enote za merjenje ploščine.

Prehaja iz uporabe nestandardnih merskih enot na standardne merske enote za merjenje dolžine in ploščine.

3.20 KDO JE OBISKAL MENIŠIJO?

MOJCA MELE

OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- opazovanje naravnih značilnosti domačega kraja,
- vrednotenje urejenosti domačega kraja,
- širjenje angleškega besedišča,
- ugotavljanje pomenov dogovorjenih znakov in legende,
- orientacija v domačem kraju.

Ciljna skupina: učenci 4. in 5. r

Elementi skrivnostnosti: avtor pisma, listek z opombo, izgubljena čepica, skrivnostno plovilo, bidon za vodo, nahrbtnik z izgubljeni pripomočki za raziskovanje in ostanki hrane, denarnica z osebno izkaznico in sporočilom.

Učenci bodo skozi različne naloge povezane z njihovim domačim krajem preko različnih namigov ugotavljali, kdo je obiskal njihov domači kraj in kaj ga navdušilo. Naloge jih bodo vodile v spoznanje, da je bil to član ekipe mladih raziskovalcev, ki ga poznajo iz učbenika za angleščino (Young Explorers).

Način nagrajevanja učenca: nalepke

Dejavnosti učencev: opazovanje, vrednotenje, izražanje občutkov, orientiranje

Organiziranost: skupine

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: oblikovanje raziskovalčeve beležke

Medpredmetno povezovanje: naravoslovje, družba, angleščina, šport

VSEBINA DEJAVNOSTI Z NALOGAMI

Učenci prejmejo pismo neznanega avtorja, v katerem opisuje svoj obisk njihovega domačega kraja. V času bivanja na Menišiji je izgubil pomembno beležko z ugotovitvami, ki jih mora posredovati kralju države, v kateri živi.

Pismo jih vodi v opravljanje posameznih nalog, s katerimi učenci pomagajo neznanemu obiskovalcu do informacij, ki jih je izgubil. Za vsako opravljeno nalogo prejmejo nalepko, na kateri je pripomoček za raziskovanje. Na posameznih postajah z nalogami je element skrivnostnosti, ki usmeri učenca k naslednji nalogi (izgubljeno oblačilo, pozabljen pripomoček za raziskovanje).

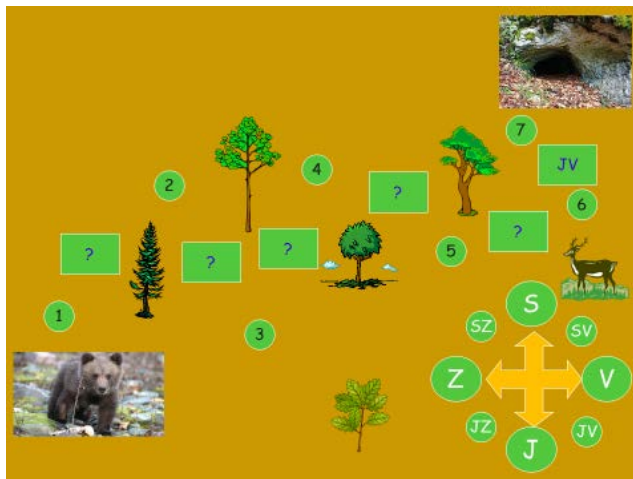
Neznanec zgodbo zaključí z navedbo, da je v Menišijo poslal pomoč (vesoljčka iz učbenika), s katero pa je na žalost izgubil vsak stik. Na koncu je v ovojnici fotografija vesoljskega plovila. S pomočjo fotografije in najdenih predmetov ob posameznih nalogah morajo učenci ugotoviti, kdo je skrivnostni avtor pisma. Ker je neznanec iz tujine, mu učenci pomagajo tudi s svojim znanjem tujega jezika.

Ob pričetku vsaka skupina dobi beležko, v katero bo z reševanjem nalog zapisovala ugotovitve. Beležko oblikujejo zato, da jo bodo lahko po končanem delu poslali skrivnostnemu obiskovalcu.

1. Naloga

Planota Menišija je znana tudi po tem, da se v njej pogosto sprehajajo medvedi. Naš obiskovalec je opazil mladiča, ki je iskal pot do svojega brloga ter ga opazoval. Zabeležil si je njegovo pot. S pomočjo enostavnega zemljevida zapišite, v kateri smeri se je premikal, da boste lahko dopolnili podatke, ki jih je izgubil. Ker ne vemo, od kod prihaja popotnik, smeri neba zapišemo tudi v angleškem jeziku.

Element skrivnostnosti, ki učence vodi k naslednji nalogi: Bidon z vodo, na katerem je nalepka zastave Združenega kraljestva ter zraven zapis United Kingdom. Pod nalepko je napis *Name:* ki mu sledijo zabrisane črke (tako, da učenci še ne morejo razbrati imena).

- Čigav je bidon?
- Kje bi ga lastnik lahko napolnil?

2. naloga

Popotnik se je ustavil ob vaškem vodnjaku, da bi se odžejal. Iskal je pot do izhodišča zanimive turistične točke Špičasto stražišče. S pomočjo zemljevida Begunj zapišite, v katero smer se je premikal.

Element skrivnostnosti, ki učence vodi k naslednji nalogi: Ob vodnjaku je listek, na katerem je zapisano ime trgovine v Begunjah. Na listku piše: Buy some breakfast and snack!

Kam je skrivnostni obiskovalec odšel potem, ko se je odžejal?

- Kaj mislite, da si je privoščil za zajtrk?

3. Naloga

Učenci na poti proti vznožju Špičastega stražišča najdejo nahrbtnik. V njem je v plastični vrečki košček sendviča, na katerem se je že pojavila plesen. V nahrbtniku je tudi lupa in kompas. V beležko, ki jo dopolnjujejo za skrivnostnega obiskovalca učenci s pomočjo nalog razložijo kaj je na kruhu in kako nastane. Nahrbtnik odnesejo s seboj v šolo, kjer si pod mikroskopom plesni ogledajo in zapišejo najpomembnejše ugotovitve:

- Ali so to živi organizmi?
- S čim se prehranjujejo?
- Kaj bi storili z najdenim sendvičem?

Element skrivnostnosti, ki učence vodi k naslednji nalogi: Čepica na veji drevesa, na kateri je napis Liverpool – Fly with the wind. Pogovorimo se o pomenu zapisa na čepici in nadaljujejo pot.

4. Naloga

Učence pot vodi proti Špičastem stražišču, kjer na tleh najdejo vremenskega dele za izgradnjo vremenskega petelina ter zraven zmečkan načrt. S pomočjo navodil ga sestavijo ter rešijo. Iz najdenega nahrbtnika učenci vzamejo kompas ter najprej poiščejo smer sever. Podlogo za določanje smeri vetra dajo na tla in v sredino postavijo vremenskega petelina. Označijo smer iz katere piha veter ter veter poimenujejo. V beležko zapišejo imena vetrov, ki so jih zasledili na poti k cilju.

Element skrivnostnosti, ki učence vodi k naslednji nalogi: denarnica z osebno izkaznico vesoljčka iz učbenika za angleščino ter pismo neznanega popotnika, ki je namenjeno vesoljčku.

5. Naloga

Učenci v ovojnici najdejo fotografijo vesoljskega plovila in ob njej zapis.

I'm afraid to say but my space ship has some problems with the engine. I managed to land it between some trees. The trees had a special form of leaves, that I have never seen before. I tried to draw some. Do you recognize it?

Učenci raziščejo, med katera drevesa je vesoljsko plovilo pristalo ter svoje ugotovitve zapišejo v beležko. Drevesne vrste poimenujejo tudi v angleškem jeziku.

Zaključek:

Učenci si pogledajo pismo, ki ga je vesoljčku poslal naš skrivnostni obiskovalec. Nanj se je podpisal le s svojo začetnico ter poleg narisal stvari, ki jih je izgubil. Učenci si jih ogledajo ter se poskušajo spomniti, ali so jih že kje videli (predmeti so v učbeniku za angleščino). Kot nadaljnji namig skrivnostni obiskovalec zapiše, da je med svojim bivanjem v Menišiji poslal razglednico svojim prijateljem Sophie, Nicku in Carli. Na koncu odgovorijo še na ključno vprašanje:

Kdo je torej obiskal Menišijo?

Skrivnost, ki ostane pa je: **Kje je neznančeva beležka in potnik iz vesoljskega plovila?**

3.21 ZMEDENČEK POSTANE POZNAVALČEK

MOJCA PIRC
OŠ ŠMIHEL

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenec:

- spozna različne vrste ur,
- zna opisati časovni potek pojavov,
- zna deliti dan na ure in ure na minute,
- zna brati enostaven načrt,
- zna opisati položaj predmeta v prostoru in na ravnini,
- se zna orientirati na uri in prepozna posamezne elemente ure.

Ciljna skupina: Učenci 3. in 4. razreda

Kratka vsebina:

Ura se prične z zgodbo o palčku Zmedenčku, ki ni poznal na uro. Zaradi tega je vedno zamujal na igro k prijateljem, ni vedel, kdaj mora domov na večerjo, prepozno je hodil spat in bil zjutraj zato utrujen in podobno. Nekega dne mu je čarodej Točnik, ki ga je dlje časa opazoval predlagal, da je skrajni čas, da se nauči uporabljati uro. Zada mu nalogo, da mora zbrati 4 značke in opraviti 4 naloge, nato pa se vrniti k njemu, da preveri njegovo znanje in vidi, če lahko postane palček Poznavalček. Zmedenček se poda na pot in sledi navodilom na štirih postajah.

Vsak učenec dobi plastificirano sliko palčka, na kateremu je prostor, da se pritrdijo 4 značke. Na vsaki postaji spozna eno vrsto ure (stenska ura, budilka, ročna ura, štoparica).

1. Postaja: POLNA URA – PREPOZNA ME TUDI SLEPA KURA

Učenci spoznajo stensko uro. Ogledajo si jo in preberejo kratek opis na listku zraven nje. Na tleh šolskega igrišča je narisana velika ura s številkami in brez kazalcev. Kazalci so postavljeni na tleh zraven ure. Čarodej Točnik razloži, kako razberemo polne ure. Naloga skupine je, da pravilno namesti kazalce, glede na naloge, ki jih ima zapisane na listu. Če pravilno nastavijo ure, dobijo prvo značko.

2. Postaja: POZNAM URE POLOVICO, DA NE ZAMUDIM ZMENKA S KRALJICO

Učenci spoznajo budilko. Poskusijo nastaviti alarm in preberejo opis. Skupina pride do točke, na kateri je na drevo z vrvjo pritrjena škatla, v kateri je punčka (kraljična). Pod drevesom je lesena ura in zraven besedilo. Čarodej Točnik jim razloži, kako na uri razberemo polovične ure. Učenci sledijo navodilom v besedilu in na leseni uri pravilno nastavljajo kazalce. Ko pridejo do konca, jim Točnik spusti škatlo s kraljično. V škatli se skrivajo tudi značke za udeležence.

3. Postaja: PETNAJST ČEZ ALI PETNAJST DO

Učenci spoznajo štoparico. Izberejo dva učenca, ki med sabo tekmujeta v teku. Eden od učencev ju štopa. Po želji aktivnost ponovijo z drugimi učenci. Nato sledi delo na postaji, na kateri so potrebni pripomočki za izdelavo svoje lesene ure (okvirji, kazalci, spojke, flomastri, model lesene ure). Učenci si morajo sestaviti svojo uro. Točnik jim razloži, kaj pomeni petnajst čez in petnajst do. Učenci nastavljajo ure in pokažejo Točniku. Za lično izdelano uro in pravilno nastavljanje, prejmejo značko.

4. Postaja: URE IN MINUTE

Učenci spoznajo ročno uro in si ogledajo eno izmed njih. Spoznajo, da poznamo digitalne in analogne ure. Učenci s pomočjo izdelane lesene ure vadijo nastavljanje ur in minut na svoji uri. Dobijo besedilo,

v katerem so narisane ure brez kazalcev. Glede na zapis v besedilu morajo pravilno narisati kazalce. Za pravilno izpolnjen list dobijo zadnjo značko.

Čarodej Točnik pove, da je zadovoljen z delom palčka Zmedenčka, vendar ga do končne zmage in naziva Poznavalčka loči še test. Če ga pravilno reši, pride do naziva palček Poznavalček in si prisvoji skriti zaklad.

Skupina prejme skriti načrt. Na zemljevidu so narisane točke, kjer so na drevesih in o njih pritrjene (skrite) ure. Učenci dobijo list, na katerega vpisujejo čase, ki so prikazani na urah. Ko pridejo do zadnje ure, jih tam čaka navodilo, da se vrnejo do igrišča, kjer je narisana ura na igrišču. Kazalci so nastavljeni točno na 12.00. Naloga učencev je, da sledijo smeri kazalcev in pridejo do zaklada (vrečka bonbonov in plastificirane slike ročnih ur, ki jo pritrduje palčku na roko). Palček postane Poznavalček, ki pozna na uro in svoje znanje širi med druge ljudi. Točnik vsem palčkom podeli priznanje, saj so uspešno prestali naloge.

Elementi skrivnostnosti:

V pripravi na učno uro načrtujem naslednje elemente skrivnostnosti:

- zgodba o palčku Zmedenčku,
- čarobne osebe (palček, čarodej, kraljična),
- nabiranje značk in pritrjevanje na aplikacijo,
- reševanje kraljične,
- ure skrite okoli dreves,
- skriti načrt in skriti zaklad,
- priznanje.

Način/i nagrajevanja učenca:

Učenci bodo nagrajeni skozi celotno izkušnjo:

- nabiranje značk,
- izdelava svoje ure,
- skriti zaklad (vrečka s sladkarijami),
- priznanje.

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Učenec ves čas dela s konkretnim materialom, išče pot od točke do točke, išče skrite predmete, skuša prebrati skriti načrt, izdelava svoj izdelek, ki mu je v pomoč pri učenju in utrjevanju snovi. Na postajah so tudi športne aktivnosti ter različne miselne naloge. Premika se na različne točke, delo ves čas poteka zunaj. Za motivacijo nabira značke za palčka in jih pritrudi palčku na majico. Na koncu dobi zaklad in priznanje, ki celotno izkušnjo zaključita.

Organiziranost:

Za izvedbo učne ure je potrebno veliko priprave. Delo bo potekalo v šolskem okolju podružnice (igrišče, gozd, travnik). Točke je potrebno pripraviti pred pričetkom pouka. Načrtujem izvedbo v treh šolskih urah strjeno. Delo bo potekalo v dveh skupinah, v vsaki je maksimalno 8 otrok.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učni dosežki učencev se preverjajo sproti, na posamezni točki in s pomočjo delovnih listov. Izdelek (lesena ura) je namenjen tudi uporabi in utrjevanju v prihodnjih učnih urah in samoučenju doma.

3.22 PO JANKOVIH SLEDEH

MOJCA KRISTAN
OŠ PRESTRANEK

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: ustvariti skrivnostno izkušnjo, prek katere bodo otroci utrdili znanje o značilnostih pravljice, o pravljicarjih in njihovih delih, prepoznavali pravljичne osebe; aktivirati čutila

Ciljna skupina: 5. – 6. razred

Kratka vsebina: Učitelj učencem prebere pismo. Otroci izvejo, da ga je napisal Janko. V pismu Janko prosi za pomoč, da ga pravočasno rešijo, saj ga hoče čarovnica skuhati. Čarovnica bi se rada spremenila v prijazno čarovnico, vendar za to potrebuje dve stvari: čudežni napoj, ki si ga sama ne zna pripraviti, in čudežni izrek, ki ga ne pozna. Tako potrebuje čarovnica pomoč prijaznih otrok – sicer se ne bo rešila zlega uroka in bo primorana skuhati Janka. Janko v pismu pove, da je ob poti puščal bele kamenčke in tako označil pot. Otrokom da tudi zemljevid, na katerem je označenih pet preizkušenj, in kartonček za čarovniški izrek, ki ga morajo izpolniti.

Učitelj nato razdeli skupinam otrok vrečice. V vsaki vrečici je zemljevid, steklenička, kartonček in pisalo. Otroci sledijo belim kamenčkom in zemljevidu. Na vsaki od petih postaj morajo otroci poiskati škatlo z navodili in premagati preizkušnje. Če jih uspešno premagajo, dobijo geslo za čarovniški izrek. Na vsaki postaji otroci nabirajo v stekleničko tudi rastline ali predmete iz narave za čudežni napoj. Ko otroci dobijo geslo čarovniškega izreka in napolnijo stekleničko za napoj, dajo oboje v skrinjico na drevesu, ki jih čaka na končni postaji. Tam jih čaka tudi čarovničino sporočilo, v katerem se otrokom zahvali za pomoč in jih povabi na sladkanje s sladkarijami z njene hišice.

Elementi skrivnostnosti: Jankovo nenavadno sporočilo; pot, označena z belimi kamenčki; zemljevid poti; preizkušnje, prek katerih pridejo otroci do čarovniškega izreka in čudežnega napoja

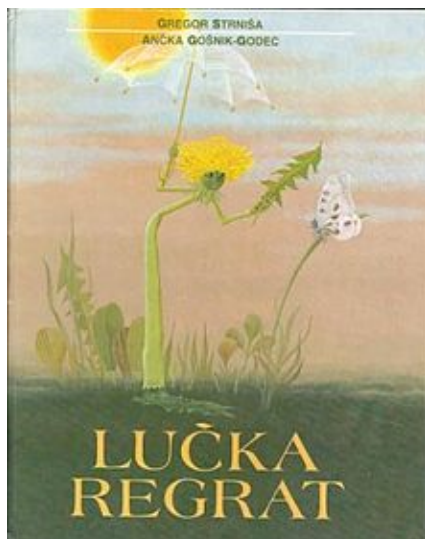
Način/i nagrajevanja učenca: otroci rešijo Janka in čarovnico ter smejo pojesti sladkarije s čarovničine hišice

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje: sprehod po gozdu, nabiranje materiala za čudežni napoj, premagovanje preizkušenj, sodelovanje otrok, zaznavanje okolice s čutili

Organiziranost:

- trajanje: 3 šolske ure
- št. otrok: cel razred (skupine 3–5 otrok)
- št. učiteljev: 2
- oblike dela: individualna, skupinska
-

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: sprotno preverjanje in usmerjanje otrok, pomoč pri iskanju poti in reševanju preizkušenj

3.23 REGRAT – SKRIVNOSTNA RASTLINA

POLONCA PEČEK
OŠ LOG- DRAGOMER

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Uvod

Učencem sem prebrala pravljico Gregorja Strniša: Regratova Lučka. S tem so učenci vstopili v svet domišljije in se prepustili razmišljanju o življenju regrata.

Vsebina pravljice

Lučka Regrat je regratova lučka, ki je rasla na robu travnika. Nekoč je sanjala, kako je odšla v deželo ljudi. Zjutraj se je zbudila in si zaželela videti to deželo. Predvsem pa se je želela pogledati v ogledalo. Pogovarjala se je z želvo, ki jo je srečala na travniku, in ta ji je pripovedovala o tem, kako je lepo na morju – saj je tam nekoč živela. Zapela ji je pesmico in zaigrala na orglice. Nato ji je rekla, naj se odpravi v deželo ljudi, če se želi pogledati v ogledalo. Lučka je šla tako v mesto, kjer se je najprej ustavila pred izložbo s sadjem in zelenjavo. Tam je srečala deklici Tinko in Erno, ki sta se igrali z žogo. Ko sta ugotovili, da se Lučka želi pogledati v ogledalo, sta jo povabili domov. Vendar si Lučka ni upala v kopalnico, ker je v njej ropotal pralni stroj. Nato ji ponudita sodo in slatino. Ko je pojedla in popila, se je začela tanjšati in tanjšati, na koncu pa jo je odneslo skozi okno in razletela se je v nešteto Lučk Regrat. Veter jih je nosil, vsako s svojim dežnikom. Ena lučka je prišla tudi na travnik, kjer jo je opazila želva. Ta jo je vprašala, če je že prišla z morja, a lučka je imela tako tanek glas, da ga stara želva ni slišala. Po travniku je nato prišla deklica z ogledalom. Ogledalce ji je padlo na tla in tako se je lahko majhna lučka končno pogleda v njem.

Opazovanje travnika

Kasneje so šli na travnik opazovat regratove cvetove. Kot čebelice so letali iz cveta na cvet in raziskovali so travnik. Začeli so nabirati cvetove in jih povezovali v šopke. Kasneje se eden od učencev spomni, da so oni lahko čebele, ki nabirajo med. Razlika bo le v tem, da bodo oni nabrali regratove cvetove in iz njega naredili regratov med.

Regratovi cvetovi

Nabrane regratove cvetove so učenci natančno ločili od stebela in v kozarec dajali samo rumene cvetne liste. Izmenjaje so dajali v kozarec regrat in sladkor. Ko se je kozarec napolnil, so ga zaprli s pokrovčkom in postavili na okensko polico.

Sedaj pa se pot skrivnostnosti začne. V začetku ni bilo nobenih sprememb. Učenci niso navajeni čakati, zato mislijo, da si tega ne bo nič. Vendar čarovnija je začela delovati. Sonce je segrel kozarec, zato se je sladkor počasi topil.

Kakšno navdušenje, ko je po enem tednu res nastal regratov sirup. Učenci so ga z veseljem poskusili in ugotovili, da nima posebnega okusa, malo je grenko. Vendar mi vemo, da to ni pravi regratov med, saj pravega naredijo le čebele.

Učenci povedo, da regrat uživajo tudi doma v solati, ampak samo zelene liste, ne cvetov.

Zdravilna rastlina

Ugotovimo, da je regrat zdravilna rastlina. V knjižnici si izposodimo knjige o regratu in odkrivamo njegove skrivne značilnosti.

Vsa rastlina je bogata z vitaminom C in minerali.

CVET-nabiramo v sončnem vremenu med cvetenjem.

LISTI- svež regrat se uporablja kot solata, ki krepi organizem, olajšuje [presnovo](#) ter pomaga pri čiščenju [krvi](#).

KORENINE-pripravki iz korenin pomaga pri težavah z želodcem, slabem teku, saj deluje blago odvajalno.

Grenčine v regratu spodbujajo delovanje bronhialnih žlez in pomagajo pri izkašljevanju.

To zdravilno moč in skrivnostnost regrata smo želeli prenesti tudi domov staršem, zato smo skuhali tudi nekaj litrov regratovega sirupa.

Priprava regratovega sirupa

Sestavine za regratov sirup

- 300 cvetov regrata (lahko tudi kakšnega več)
- 3 litra vode
- 3 kg sladkorja
- 3 limone

Postopek priprave regratovega sirupa

Regratove cvetove (isti dan kot smo jih nabrali) najprej očistimo in pregledamo. Odstranimo morebiten mrčes, smeti. Nato jih damo v večjo posodo za kuhanje primerne velikosti in jih zalijemo s hladno vodo (3 litra) in dodamo 2 narezani limoni. Postavimo na štedilnik in počakamo, da vsebina zavre. Ko zavre, temperaturo zmanjšamo in vse skupaj ob zmernem vretju kuhamo približno 10 minut.

Nato vse skupaj precedimo in pri tem ujamemo vso tekočino, ki jo vlijemo nazaj v posodo za kuhanje. 1 limono dobro ožamemo in sok limone dodamo tekočini, ki smo jo dobili pri kuhanju regratovih cvetov. Dodamo tudi sladkor. Vse skupaj postavimo nazaj na štedilnik in počakamo, da zavre. Pri tem ves čas mešamo, da se sladkor lepo stopi. Ko zavre, temperaturo zmanjšamo in med mešanjem kuhamo toliko časa, da nastane gosta tekočina. Regratov sirup je tako pripravljen. Le še vlijemo ga v (najbolje več manjših) steklenih kozarcev za vlaganje, ki jih dobro zapremo. Regratov sirup pustimo, da se počasi ohladi (jaz ga pokrijem z odejo), nato pa ga hranimo v hladnem in temnem prostoru. Po tem, ko se posamezni kozarček regratovega sirupa odpre, ga hranim v hladilniku.

Regratov sirup

Zdravilni učinki regratovega sirupa

Regratov sirup velja za staro ljudsko zdravilo, ki pomaga pri urejanju in pospeševanju prebave. Pomaga izboljševati kri in nasploh poskrbi za naše boljše počutje. Regratov sirup je primerno zdravilo tudi v času prehladnih obolenj in kašlja ter pomaga tudi pri bolečem in vnetem grlu – v tem primeru nerazredčen regratov sirup uživamo po žličkah (do nekaj žličk na dan).

Regratov sirup pa lahko uporabimo tudi za sladkanje čaja ali pa iz njega pripravimo okusen napitek – regratov sirup. V poljubni koncentraciji regratov sirup razredčimo z vodo (lahko tudi mineralno, če imate radi mehurčke) in napitek je pripravljen! Regratov sirup pa je tudi odličen dodatek pri pripravi smutijev.

Regratove lučke

Vsi učenci so si želeli pihati regratove lučke, vendar rumeni cvetovi so se trdno držali stebela. Učenci so nekaj tednov opazovali travnik in čakali na regratove lučke. Spraševali so se v čem je finta, da nekateri regrat prej posvetli kot drugi. Spet nova skrivnost.

Ker smo bili tako navdušeni nad močjo narave, smo tudi pri likovni umetnosti slikali regrat.

Nekaj regrata smo tudi posušili, saj smo želeli ugotoviti, kje so semena za naslednjo rast regrata.

Tako smo prišli do kroženja v naravi. Regrat vsako leto zraste, cveti, odcveti. Veter raznese semena regrata in naslednje leto ponovno zraste.

Literatura: K. Toplak Galle: Zdravilne rastline na Slovenskem, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2003.4

SKRIVNOSTNO PISMO NAŠIH PRABABIC IN PRADEKOV

DRAGI UČENCI!

POŠILJAM VAM ČAROBNO ZDRAVILO NAŠIH PRADEKOVOV IN PRABABIC. V KOZARCU JE SKRIVNA SESTAVINA, KI VAM BO POMAGALA, DA NE BOSTE ZBOLELI.

VENDAR POZOR! NE PRETIRAVAJTE Z ZDRAVILOM. VSAK DAN LAHKO ZAUŽIJETE SAMO ENO VELIKO ŽLICO, NAJBOLJE SKUPAJ Z VODO.

KER JE ZDRAVILO ZADNJE TE VRSTE, PROSIM SLEDITE NAVODILOM, DA GA BOMO LAHKO PREDALI NASLEDNJI GENERACIJI.

1. SKRIVNOST: ZELENİ LISTI

NAJPREJ POIŠČITE TRAVNIK, KI ŠE NI BIL POKOŠEN. NAJBOLJŠI ČAS ZA NABIRANJE JE V SONČNEM VREMENU OD MARCA DO APRILA. POIŠČITE RASTLINO ZELENE BARVE Z NAZOBČANIMI LISTI. POSKUSITE, ČE SO LISTI ŽE MALO GRENKI. TO POMENI, DA ŽE VSEBUJEJO ČAROBNE SNOVI.

VČASIH JE BIL NADLEŽEN PLEVEL, DANES PA VEMO, DA JE OKUSEN IN ZDRAV. NAJ Povem, DA IMA SKRIVNOSTNA RASTLINA VEČ IMEN. JAJČAR SE IMENUJE ZATO, KER GA NAJVEČKRAT JEMO V SOLATI S TRDO KUHANIMI JAJCI IN KROMPIRJEM. IME MLEČEC JE DOBIL PO BELEM, RAHLO LEPLIVEM SOKU, KI PRITEČE IZ STEBEL IN KORENIN. LEVJI ZOB MU PRAVIJO FRANCOZI, KER JIH NJEGOVI PODOLGOVATI IN SULIČASTI LISTI SPOMINJAJO NA OSTRE ČEKANE KRALJEVSKEGA MAČKONA.

2. SKRIVNOST: RUMENI CVETОВI

ZDRAVILNOST SE POVEČA, KO MU ZRASTEJO RUMENI CVETОВI. **ČE RUMENI CVET VZDOLŽNO PREPOLOVIMO, LAHKO VIDIMO, DA JE TO PRAVZAPRAV SOCVETJE.** TO POMENI, DA JE CVET SESTAVLJEN IZ VELIKO MAJHNIH CVETOV. CVETОВI SO NA KUPU, DA JIH ČEBELE LAŽJE OPRAŠIJO.

BODITE KOT ČEBELA IN NABERITE RUMENE CVETOVE ZA ČAROBNI NAPITEK. CVETOVE DAJTE V STEKLEN KOZAREC, DODAJTE PLAST SLADKORJA IN TO PONAVALJAJTE DO VRHA. KOZAREC TESNO ZAPRITE.

3. SKRIVNOST: SONCE

KOZAREC POSTAVITE NA SONCE, SAJ ZARADI NJEGA SKRIVNOST ZAČNE DELOVATI. OPAZUJTE, KAJ SE DOGAJA. MISLITE, DA NIČ? BODITE POTRPEŽLJIVI. ZA ČAROVNIJO JE POTREBEN ČAS. PUSTITE KOZAREC NA SONCU 1 TEDEN.

NATO PONOVRNO POGLEJTE V KOZAREC. KJE JE SLADKOR? KAM JE IZGINIL? TO JE PRAVA UGANKA, SAJ JE BIL KOZAREC TESNO ZAPRT. SKRIVNOST SE SKRIVA V SONČNIH ŽARKIH, KI STOPIJO SLADKOR IN S SEBOJ VZAMEJO ZDRAVILNE UČINKOVINE IZ REGRATA. NASTANE REGRATOV SIRUP, KI JE ODLIČNO ZDRAVILO ZA MNOGE BOLEZNI.

4. SKRIVNOST: REGRATOVA LUČKA

KO ČEBELE OPRAVIJO SVOJE DELO, SE CVET ZAPRE. LISTI, KI SO BILI PREJ POD RUMENIM CVETOM, SE DVIGNEJO IN OBDAJO CVETOVE. V CVETU, OBDANEM Z LISTI, SE ZAČNE ZORENJE. RAZVIJE SE MLADA RASTLINA, KALČEK. DELI RASTLINE, KI JIH TA NE POTREBUJE VEČ, ODPADEJO. **Ko so plodovi skoraj zreli, se regratovo socvetje spet odpre - listi se zavihajo navzdol, padalca plodov se razpnejo in nastane regratova lučka.** Plodovi imajo obliko padala, da lahko poletijo, ko zapiha veter.

POIŠČITE REGRATOVO LUČKO IN PIHNITE VANJO. POGLEJTE, KAKO LETIJO NAOBKROG. S TEM DEJANJEM STE PRISPEVALI, DA REGRAT NE BO IZUMRL. Če padalo pristane na primernem mestu, se tam naslednjo pomlad iz mlade rastlinice, ki se skriva v njem, rodi nov regrat. Prava pravcata čarovnija, kajne?

ZAPOMNITE SI VSE SKRIVNOSTI IN PRENESITE SPOROČILO NAPREJ, DA SE BO OHRANILA NAŠA ČAROVNIJA.

3.24 NE VIDIM, NISEM SLEP (I CAN'T SEE, I'M NOT BLIND)

VERONIKA ŠVIGELJ
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

Povzetek:

V okviru usposabljanja učiteljev za didaktiko učenja na prostem in za uporabo IKT pri učenju na prostem sem ugotovila, da oba pristopa lahko učinkovito povežem v eno učno enoto oziroma več učnih ur, ki zasledujejo skupne vzgojno izobraževalne cilje. Ker sem učiteljica biologije in gospodinjstva, sem to učno enoto tudi medpredmetno povezala. Ne le pri biologiji in gospodinjstvu, ampak tudi pri izbirnih predmetih.

V današnjem času se z vse večjim zanašanjem na tehnologijo oddaljujemo od narave in izgublamo neposreden stik z njo. Ravno zato sem želela izkoristiti prednosti metod dela obeh pristopov: IKT in »skrivnostnosti«. Tema, ki je zimezelena in sem jo želela predstaviti na nov način je t.i. rastlinska slepota. Žal vedno znova ugotavljam, da učenci večinoma rastlin sploh ne opazijo oz. ne opazujejo, jih posledično ne poznajo (prepoznajo). Zato sem se odločila, da pri gospodinjskem delu uporabim sveže uporabne rastline - dišavnice in začimbnice ter za vzgojno izobraževalno delo pri bioloških vsebinah tudi pouk na prostem. Pred vhomom v šolo imamo eko visoke grede, ki so opremljene z naključnimi QR kodami, v katerih se skriva opis lastnosti rastlin. V aplikaciji CŠOD Misija učenci izberejo ekspedicijo, ki sem jo ravno tako ustvarila z namenom opazovanja in spoznavanja rastlin in njihovih lastnosti ter rastišč. Celotna izkušnja take učne enote je opisana v spodnjem segmentu kot predlagan dialog med učiteljico in učenci na igriv način, saj se učiteljica prelevi v vlogo Tete Pehte (znane zeliščarice iz filma Kekec) in učenci skupaj z njo eklektično spoznavajo rastlinske vrste. Vodila, ki jih pri delu zasledujem so:

- Srce: imejmo radi rastline in delo na prostem;
- Roke: čutila, čuti (zaznavam torej sem), priprava in zaužitje zeli ter jedi iz njih;
- Znanje (možgani): spoznamo rastline, odpravimo rastlinsko slepoto.

Zgornja vodila so podlaga za številne aktivnosti, v katerih se prepletajo vse tri »skrivnostnosti«:

- učitelj kot igralec v vlogi Tete Pehte;
- poučevanje na prostem;
- uporaba IKT metod;
- uporaba interaktivnih kvizov;
- določevanje rastlin s pomočjo QR kod;
- senzorno kognitivni poizkusi, s katerimi učenci spoznajo lastnosti rastlin;
- uporaba aplikacije CŠOD Misija za nadgradnjo znanja o rastlinskih vrstah;
- zaužitje zeli in preprečevanje prehranske neofobije;
- preverjanje znanja in morebitno ocenjevanje znanja preko spletne aplikacije Kahoot.

Za vse predvidene aktivnosti sem namenila 5 šolskih ur, vendar lahko učitelji glede na potrebe predmeta in njihove učne cilje samo časovnico prilagodijo.

Abstract:

As part of the training of teachers for outdoor learning didactics and for the use of ICT in outdoor learning, I found that both approaches can be effectively combined into one learning unit or more lessons that pursue common educational goals. As a biology and home economics teacher, I also gave this teaching unit a cross-curricular use. Not only in biology and home economics, but also in optional subjects.

Today, with increasing reliance on technology, we are moving away from nature and losing direct contact with it. That's why I wanted to take advantage of the work methods with both approaches: ICT and "mysteriousness". The theme that is evergreen and I wanted to present it in a new way is the so-called plant blindness. Unfortunately, I repeatedly notice that most pupils do not even see the plants since they do not observe, consequently they do not know (recognize). That is why I decided to use fresh usable plants at home economics classes for preparing food - aromatic and spice plants, and outdoor lessons for educational work at biology classes. In front of the school entrance we have eco high beams equipped with random QR codes in which the descriptions of plant properties are hidden. In the CŠOD application Mission pupils select an expedition that I also created with the purpose of observing and understanding plants and their properties and habitats. The entire experience of such a learning unit is described in the lower segment as a proposed dialogue between the teacher and pupils in a playful way, as the teacher turns into the role of Aunt Pehta (the famous herbalist from the film Kekec) and the pupils together with her eclectically get to know the plant species. Guidelines I follow in this process are:

- Heart: let's have a plant and work outdoors;
- Hands: senses, hear (I perceive it here), prepare and eat the cabbage and eat them;
- Knowledge (brain): we recognize plants, eliminate plant blindness.

The above guidelines are the basis for a number of activities in which all three "mysteries" are interwoven:

- teacher as actor in the role of Aunt Pehta;
- outdoor teaching;
- use of ICT methods;
- use of interactive quizzes;
- plant identification using QR codes;
- sensory cognitive experiments with which pupils learn about the plant properties;
- using the CŠOD application Mission to upgrade knowledge of plant species;
- ingestion of herbs and prevention of nutritional neophobia;
- knowledge testing and potential knowledge assessment via Kahoot online application.

For all planned activities, I devoted 5 school hours, but teachers can adjust the timetable according to the subject's needs and their learning goals.

Ključne besede: rastlinska slepota, Teta Pehta, zelišča, Misija, IKT, skrivnostnost

Keywords: plant blindness, Aunt Pehta, Herbs, Mission, ICT, mysteriousness

Uvod in učni dosežki:

- Učenci postopoma v smiselnem zaporedju na kognitivno senzoričen način spoznajo zeli, ki rastejo v ti. učilnici na prostem
- Učenci krepijo opisne pridevnike za opisovanje svojih zaznav (**glej prilogo**)
- Učenci spoznajo nove vrste zeli in njihove lastnosti
- Učenci preverijo svoje znanje z »ekspedicijo« ali »lovom« na rastline s tabličnimi računalniki ali analognim kvizom DRŽI/NE DRŽI«

Ciljna skupina: 6.-7. razred; BI, GO in izbirni predmeti: KID, SPH; 2 x 2 šolski uri + 1 ura za preverjanje znanja, delo na prostem maj-junij; v primeru slabega vremena v učilnici gospodinjstva- delo s suhimi zelišči.

Uvod v učno enoto: Učiteljica igra vlogo Tete Pehte znane zeliščarice iz otroškega filma Kekec. Teta Pehta pove, da je slišala, da imajo vsi učenci v Cerknici bolezen, ki je nevarna za Zemljo in bitja na njej. Gorenjski naglas ...

Učenci dobijo navodilo, da bojo čez uro in pol ozdravljeni te bolezni, ki se ji reče _____????(GLEJ TOČKO 10)_____ Kako si vi razlagate ta moj haiku: Ne vidim, nisem slep. Poteka diskusija, kaj so čutila in kaj čuti ... Naštejemo ... Postavimo smiselni vrstni red zaznave rastlin ... Delo poteka v parih, ne več kot 12 učencev.

Najprej vprašamo po obstoju morebitnih alergij na hrano ali travo ... Se prepričamo, da ni učencev z alergijo na dana živila/rastline.

Okviren potek VI dela:

1. najprej učencu povežemo oči,
2. nato mu učenec v paru v roke položi zel, ki jo je vzorčil iz eko visoke grede 1/2/3/4 ... učenec poda tri pridevnike za tip,
3. nato zel ovoha, poda tri pridevnike;
4. nato zel okusi; poda ti pridevnike, ta čas učenec v paru nariše grimaso obraza 😊 / :s/ 😞 IPD. Pehta: Zakaj taak fris??? _____ (evolucija ...)
5. Nato učenec uporabi tri pridevnike za zvok, ki nastane ob tem, ko zel zaužije, ali pomenca ...
6. Učenec v paru odstrani prevezo za oči in sošolca povpraša, ali prepozna rastlino ... Če jo prepozna, ali pa morda prepozna že veliko prej jo zapiše v »detektivski blokec« - dobi žig s pozitivno podobo, žige zbira tudi sošolec, ta se v paru zamenjata (ponovi postopek).
7. V primeru, da katere rastline niso določili jo poiščemo s pomočjo QR kod, ki so neenakomerno in naključno pritrjene na stranice gred (skeniramo jih s tabličnimi računalniki). Izpiše se povezava z opisom, zdravilnimi lastnostmi in fotografijo rastline; s pomočjo teh informacij učenca v paru določita vse zeli.
8. Več pravilno določenih rastlin prinese več žigov (dodelim v detektivske beležke). Zmaga par, ki jih zbere največ. Za nagrado par pripravi analogni kviz »drži ali ne drži« Začne se tako, da Teta Pehta pojasni, da je dobra misel drugo ime za peteršilj .... Čas je omejen na 5 s; ustno odštevanje; stop tablice gor; sošolec beleži točke v beležko; ...
9. Učenec ali skupina učencev, ki se najboljše izkaže na kvizu, lahko nabere in se posladka z jagodami, ki rastejo v šolskem jagodnjaku.
10. Rima:
*sedaj pa Teta Pehta GREEEE,
ker VEEE,
da bolezen ozdravljena JEEEEE,
saj učenci VSIIII
so njen preizkus **ODLIČNO opraviliiii** in
z RASTLINSKO SLEPOTO odpraviliiii!
Sedaj za VAS me sploh več ne skrbiiviii,
ker vem, da v mislih ZELENO imate VSI!!!*
11. Hvala za pozornost in na snidenje na Misiji Popotovanje od Cerknice do Rakeka in nazaj, ko se bomo nahodili in obstoječe znanje nadgradili, dobre sosede na vrtu zasadili nato boste še Kahoot kviz izpolnili ter fejest ocene pridobili.

Elementi skrivnostnosti:

- Srce: imejmo radi rastline in delo na prostem
- Roke: čutila, čuti (zaznavam torej sem), zaužitje zeli
- Znanje (možgani): spoznamo rastline, odpravimo rastlinsko slepoto

Način/i nagrajevanja učenca:

- Zbiranje žigov
- Pozitivna potrditev – verbalno, rima na koncu
- Misija ČŠOD, aplikacija oz. ekspedicija: Popotovanje od Cerknice do Rakeka in nazaj – pridobitev značke za opravljeno IKT misijo
- Jagode, sladka nagrada, po potrebi tudi ocena...

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

- Učencem je vedno znova všeč. Odlična motivacija za delo in učenje.

Organiziranost:

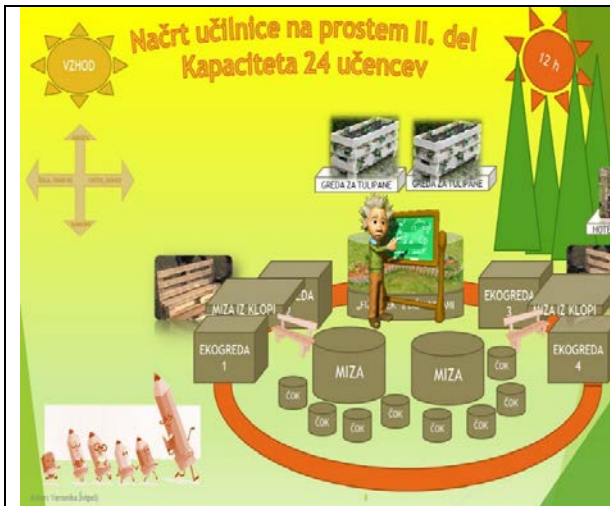
- Delo v skupinah, delo v parih, preveze za oči 6x, blokci, pisala 6 x, tablični računalniki 12 x, Aplikacija CŠOD Misija – naložena na tablični računalnik; aplikacija za branje QR kod; aplikacija Kahoot, kartončki z napisom 1. str. DRŽI, 2. str. NE DRŽI, Klobuk in odprava za Teto Pehto

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

- Kviz: digitalni Kahoot ali analogni DRŽI/NE DRŽI, QR > Spletni viri; kritično mišljenje; ekspedicija na rastline; CŠOD Misija; ustno ocenjevanje (način FS) ipd.

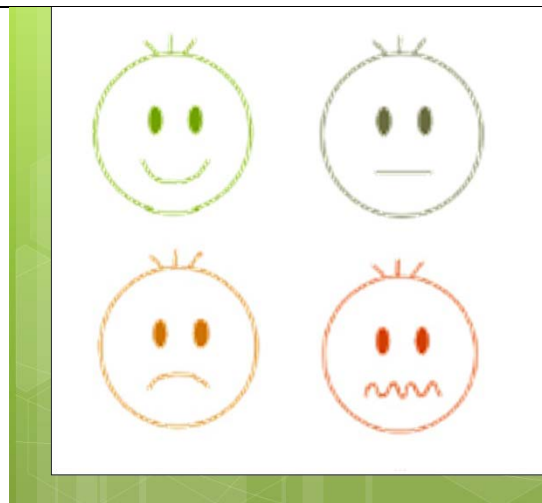
Realizirane ure

- **Kognitivnosenzorični poizkusi in Rastlinski QR izziv**
Realizirana: 28. 3. 2019 - 7 .ura
Realiziral/a: Švigelj Veronika
- **Kognitivnosenzorični poizkusi in Rastlinski QR izziv**
Realizirana: 28. 3. 2019 - 6 .ura
Realiziral/a: Švigelj Veronika
- **Zasaditev in setev dobrih sosedov v visoke grede, skrivnost**
Realizirana: 16. 5. 2019 - 7 .ura
Realiziral/a: Švigelj Veronika
- **Zasaditev in setev dobrih sosedov v visoke grede, skrivnost**
Realizirana: 16. 5. 2019 - 6 .ura
Realiziral/a: Švigelj Veronika
- **IKT kviz in zaključna ura**
Realizirana: 20. 6. 2019 - 7 .ura
Realiziral/a: Švigelj Veronika

SEZNAM PRIDEVNIKOV ZA OPISOVANJE OBČUTKOV

TIP/DOTIK		TEMPERATURA	PROPRIOCEPCIJA		
trdo, trdno, mehko, hrapavo, gladko, permato, komasto, svnilato, lomljivo, hrustljivo, kašnato, grobo, ostro, lepljivo, mastno, oljnat, mlačno, žicnato, bodičasto, žametno, nežno, vlačno, mekro, muko, vlažno, peskasto, zrnato, luskaato, usnjato, vlaknato, volnato, puhasto, vlaknasto, težko, lahko, tekoče, pekoče (v smislu začimb), pridelovski za oblike (okroglo, kvadratno, zaobljeno ...)		toplo, hladno, vroče, mrzlo, mlačno, vrolo, ledeno, pekoče (v temperaturnem smislu) ...	elastično, trdo, mehko, mešan gumijasto, spužvasto, hrustljivo lepljivo, težko, lahko, debelo, ti široko, veliko, majhno, hitro, pridavski za oblike (okroglo, zaobljeno ...)		
SLUH					
glasno, tiho, nizek, visok, neudilen, pokanje, žestetenje, žumenje, brnenje, klohotanje, piskanje, zvonjenje, cvrčanje, širpanje, bučanje, hrupno, trkanje, odhajajoče, poveljno, hrupno, rjovenje, mlajenje, treskanje, ropotanje, bobnenje, zasovlilo, prasketanje, kreščanje, škrtnje, sikanje, melodično, pridrušeno, puhanje, sopihanje, pljuskanje, briganje, hrustanje, cmokanje, zavjanje, tul tleskanje ...					
VOH					
dišeč, sardljiv, močen, blag, šibek, nežen, nasičen, prijeten, neprijeten, slašek, cvetlični, jedek, svež, oster, gnil, zatohel, gusen aromatičen, pekoč, postan, grenak, medicinski, zažgan, klapljiv, plesniv, vlahen, pokvarjen, slasten, zažigjen, pikanten, odslavljen, trpek, slan, surov, masten, dimljen, odvrten ...					
OKUS					
sladko, slano, kislo, grenko, umami (slastno), mastno + vsi pridelovski/opiteniki pri vohu (če voh ni onemogočen)					
VID					
BARVA IN SVETLOST	OBLIKA: 2D IN 3D	VELIKOST	TEKSTURA	ORIENTACIJA	OPIS C POSAME
vsa imena barv, temno, svetlo, svetleče, bleščeče, prosojno, mat, prozorno ...	geometrijske oblike (okroglo, kvadratno, stožčasto ...), ravno, krivo, zavito, koničasto, zaobljeno, spoginjeno, vbočeno, izbočeno, ploščato, valovito, pravokotno, podolgovato ...	majhno, veliko, pritrlikavo, ogromno, dolgo, visoko, ozko, široko, debelo, tanko ...	(ne)homogeno, pikastno, črtasto, karstasto, rožnato, nagubano, resasto ...	vodoravno, navpično, poševno, nagnjeno ...	število (kolikoli) kadalni so, o delov: v. na, spredaj, zad spodaj ...

Spoznajmo začimbe in arome

3.25 LASTNOSTI SNOVI

MARTINA PETERLIN
OŠ LESKOVEC PRI KRŠKEM

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Splošni cilji:

- uporaba osnovnega strokovnega izrazoslovja pri opisovanju predmetov, pojavov, procesov in zakonitosti;
- vrednotenje in interpretacija ter povezovanje informacij in podatkov;
- razvijanje razumevanja.

Operativni cilji:

- učenci spoznajo lastnosti snovi;
- razumejo povezanost lastnosti snovi z njihovo uporabo.

Ciljna skupina:

- 6. razred pri uri naravoslovja.

Kratka vsebina: Učence na začetku ure nagovorim, da bo današnja ura drugačna, da bomo naredili risbo, ki bo krasila našo učilnico. Prinesem sveče iz voska in iz parafina ter jih postavim pred njih. Vsakemu učencu izročim risalni list. Ponudim jim sveče iz parafina, ki sem jim očistila obarvani sloj, in pozovem naj z njo narišejo poljuben motiv. Povprašam jih kako gre, morda povedo, da je vosek prozoren in da ne vidijo dobro, kje so že risali. Morda ob tem kdo izrazi željo, da bi risal z neočiščeno svečo ali s svečo iz čebeljega voska. Pogovorimo se o razliki. Poudarimo, da je parafin snov, ki jo lahko obarvamo, da jo pridobiva človek v rafineriji, da je vosek naravna snov, parafin pa pridobljena. Z radovednostjo pogledujem kaj so narisali. Iznajdljivi učenci bodo morda na list pogledali pod kotom in tako zaradi odseva videli kaj so narisali. Če ne, naredim to sama. Poprosim naj mi pomagajo premagati radovednost in pokažejo izdelek, tako da najprej v celoti premažejo risalni list z razredčenimi vodenimi barvami. Ob tem ugotovijo, da je parafin netopen v vodi in ga razredčena barva slabo prekrije. Vpijejo pa se vodene barve v risalni list, čeprav so bile močno razredčene, in tako razkrijemo skrivnostne risbe.

Učencem razdelim koščke mase Uhu patafix (z njo bomo nato izdelke pritrdili po stenah razreda), ki jim bodo ob gnetenju pomagali razmišljati in odgovarjati na vprašanja povezana z opisovanjem snovi in njihovih lastnosti (zaradi gibanja rok sta dejavni obe možganski polovici in učenje je intenzivnejše).

Elementi skrivnostnosti: risanje s svečo, premaz z razredčeno barvo.

Način nagrajevanja učenca: koščki gnetljive mase.

Dejavnosti učenca kot osebne izkušnje: pozorno poslušanje, sledenje navodilom, likovno ustvarjanje, seznanjanje s snovjo, raziskovanje in spoznavanje snovi, opazovanje, gledanje, tipanje, kreativno razmišljanje in iskanje odgovora, vzpostavljanje socialnih interakcij.

Organiziranost: ena šolska ura.

Oblike dela:

- frontalna, individualno delo.

Metode izkustvenega učenja:

- problemska razlaga, neposredno in posredno opazovanje, praktično delo.

Pripomočki za delo: risalni listi, sveča iz voska, sveče iz parafina, nož, čopiči, lončki z vodo, vodene barvice.

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: sprotno preverjanje ob dejavnosti kot pogovor, razlaga.

Viri:

Predmetna komisija, mag. M. Skvarč in sod. Program OŠ; Naravoslovje, Učni načrt, elektronski vir; Ministrstvo za šolstvo, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana, 2011

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_naravo_slovje.pdf

Viri fotografij, ki niso delo avtorice:

<https://www.sosoitaly.com/colla-e-vinavil-scotch/14333-uhu-patafix-white-80-gommini-adesivi-4026700373714.html>

3.26 SKRIVNOST MUMIJE

MARTINA ŠAJN
OŠ JELŠANE

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

Učenci spoznajo začetke medicine v obdobju starega veka in se seznanijo z načinom balzamiranja trupel v Starem Egiptu.

Ciljna skupina: 6. razred zgodovine

Kratka vsebina:

Učenci se pri učni uri prelevijo v arheologe, ki raziskujejo skrivnost najdene mumije. V uvodnem delu najdejo pismo in sarkofag z mumijo. Nepoznani arheolog H. C. iz Egipta v pismu navaja, da je našel pomembno odkritje, ki ga želi bolj temeljito raziskati, vendar mora neprestano bežati pred roparji piramid, ki se želijo z odkritjem okoristiti. Ker se arheologu zdi, da je v nevarnosti, pošlje paket z mumijo v Evropo. Neznanege prejemnika, to so šestošolci, prosi, naj njegovo delo nadaljujejo in do konca raziščejo skrivnost mumificiranega trupla.

Predmet raziskovanja je sarkofag z mumijo in različnimi pridatki (doma narejena okrašena kartonasta škatla z mumijo iz papirja, lepilnega traka, povojev in začimb). Učenci raziskujejo in ugotavljajo, čemu so določeni predmeti služili, pri tem pa spoznavajo postopek balzamiranja in znanje medicine starega veka. Pomagajo si z različnimi knjigami, učbenikom in spletom. Cilj učne ure je odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja. Učencem so v pomoč vprašanja in razmišljanja, ki jih je v pismu navedel arheolog.

Učitelj usmerja delo učencev in jim pomaga z dodatnimi vprašanji.

V zaključku učne ure, ki poteka v frontalni obliki, učenci povzamejo svoja spoznanja.

Učenci preverijo svoje znanje v obliki križanke, kjer v končnem geslu dobijo ime mumificiranega kralja – Tutankamona.

Še vedno ostaja skrivnost ime arheologa.

Elementi skrivnostnosti:

Kdo se skriva v sarkofagu? Kdo je poslal pismo? Čemu služijo vsi ti predmeti? Kako in zakaj so trupla v Egiptu mumificirali?

Način/i nagrajevanja učenca: Učenci dobijo diplomo, ker postanejo pravi arheologi.

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Učenci iščejo odgovore, sklepajo o rešitvah, so neučakani, ker si želijo čim prej priti do odgovorov. Učenci so rahlo vznemirjeni, ker začutijo skrivnostnost.

Organiziranost:

Dejavnost je predvidena za eno šolsko uro. Raziskovanje se lahko nadaljuje še naprej v obliki pisem, ki jih pošilja skrivnostni arheolog H. C.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev: Preverjanje dosežkov se lahko preveri v obliki križanke, kjer so gesla spoznanja, ki so jih tekom raziskovanja spoznali. Končno geslo jim pove ime kralja, ki je mumificiran.

4 POVZETKI UČNIH ENOT ZA 7., 8. IN 9. RAZRED

4.1 »KLINCFABRIKA«

NUŠA PONIKVAR
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- druženje učencev v naravi po pristopu skrivnostnosti,
- razvijanje ročnih spretnosti,
- spoznavanje starih običajev,
- razvijanje pozitivnega odnosa do narave in starih običajev,
- prepevanje ljudskih pesmi,
- ohranjanje kulturne dediščine.

Ciljna skupina: učenci 7. razreda (skupina 5 – 8 učencev)

Elementi skrivnostnosti: avtorica pisma - teta Milka, skrivnostno pismo, košček lesene palice

Na Dan druženja in gibanja treh generacij, ki ga vsako leto organiziramo na šoli, bo potekala delavnica »Klincfabrika«. V delavnico bo vključenih 5 – 8 učencev 7. razreda. Na delavnico bomo povabili zunanjo sodelavko ga. Milko Peček, ki bo otrokom pokazala izdelovanje zobotrebcev na star način. Ob izdelavi bo tudi prepevala ljudske pesmi.

Način nagrajevanja učenca: narezek

Dejavnosti učencev:

- pripravijo material, razvijajo ročne spretnosti, razvijajo pozitiven odnos do starih običajev, prepevajo ljudske pesmi, izdelajo zobotrebce.

Organiziranost: 5 šolskih ur, skupina 5 – 8 učencev

Načini preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci s pomočjo razgovora in usmerjanja učitelja samostojno preverijo učne dosežke

Medpredmetno povezovanje: zgodovina, slovenščina, glasbena umetnost

Kratka vsebina:

Z učenci se dobimo v razredu. Stoli so postavljeni v krog. Na sredi kroga je košara, v katerem je skrivnostno pismo in košček lesene palice. V pismu imajo učenci navodilo, da se odpravijo v okolico šole do leskovega grmovja, kjer morajo nabrat šopek rož. V pismu je podpisana teta Milka.

Tam jih čaka vrečka, v kateri je sekira in navodilo, da naberejo leskove palice. Nato naj se odpravijo v gospodinjsko učilnico.

V gospodinjski učilnici je na mizi košara s suho salamo in kruhom. Poleg je navodilo, da narežejo salamo in kruh in jo shranijo v hladilnik.

Nato odidejo nazaj v razred, kjer jih pričaka neznana oseba (teta Milka). Gospa poje ljudske pesmi in izdeluje zobotrebce. Otroci prisedejo in opazujejo.

Košček lesene palice je za mero, na katero morajo otroci narezati leskove palice. Gospa jim vse pokaže, nato pa sami poskušajo izdelati zobotrebce. Na koncu sledi narezek v gospodinjski učilnici, kjer si seveda pomagajo z zobotrebci.

Skrivnost, ki ostane pa je: *Za koga je šopek?*

4.2 SPREHOD MED ZVEZDAMI

ALBINA PONIKVAR

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 8. razreda OŠ

Čas: 2 uri

Načrtovani učni dosežki:

V naravi želim doseči in utrditi nekaj učnih ciljev iz učnega načrta za fiziko po pristopu skrivnostnosti. Učenci: si privzgajajo spoštljiv odnos do okolja in narave, pridobivajo zavest o neločljivi povezanosti posameznika, družbe in okolja, razložijo pojme zvezda, planet, satelit, komet, meteor, galaksija ipd., razložijo, da so razdalje do zvezd zelo različne in ugotovijo, da zvezde sijajo v različnih barvah, poimenujejo osnovna ozvezdja, opazujejo nočno nebo in se s pomočjo zvezdne karte orientirajo na nebu, pri opazovanju uporabljajo več čutil, se čudijo, izražajo svoje občutke in čustva.

Kratka vsebina:

Vesolje, večerno in nočno nebo je že samo po sebi zelo skrivnostno. Raziskovanje večernega in nočnega neba s pomočjo zgodb in ročne zvezdne karte še vedno skrivnostno in privlačno, budi domišljijo in daje posebno notranje veselje in zadovoljstvo.

Učenci dobijo skrivnostno povabilo na potovanje med zvezdami.

Na izbranem kraju učence povabim, da si vsak najde svoj kotiček in umiri svoje telo. Vsak sam v tišini opazuje, kako se spreminjajo barve večernega neba, Zemljino senco na atmosferi, prisluškuje zvokom in šumom večera. Ko začutim prvi nemir, se zberemo skupaj in podelimo vtise.

Nato se zazremo se v nebo in počakamo, da se »prižge« prva zvezda«. Medtem ko čakamo, da se stemni, vodim pogovor tako, da upoštevam znanje in izkušnje učencev in hkrati zajamem zgoraj navedene kognitivne učne cilje.

Ko se stemni, najprej Veliki voz poiščemo v ogledalu. Nato pa ga poiščemo še na nebu. S pomočjo legend od Velikega voza potujemo do ozvezdja Volar in Devica, nato pa preko zgodb spoznamo še poletni trikotnik. Ob opazovanju Rimske ceste vodim pogovor o videnem, vtisih, občutkih.

Učenci na zvezdni karti si v parih poiščejo videna ozvezdja (žepne svetilke) in nato še enkrat na nebu.

Za vsako najdeno zvezdo ali ozvezdje dobijo del sestavljanke Velikega voza z imeni sedmih zvezd.

Skupaj se v tistem pogovoru napotimo proti šoli, kjer na učence čakajo starši.

Elementi skrivnostnosti: skrivnostno nočno nebo, skrivnostno povabilo, spreminjajoče barve, skrivnostni glasovi narave, iskanje zrcalne slike Velikega voza, legende o ozvezdijih, čudenje.

Način/i nagrajevanja učenca: zadovoljstvo ob najdeni zvezdi ali ozvezdju, deli sestavljanke

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje:

pozorno opazovanje, spoznavanje nočnega neba in orientacija po njem, čutno dožemanje

Organiziranost:

Primerna lokacija, podloge za ležanje, ogledala, zvonček, žepne svetilke z rdečim filtrom, zvezdne karte, sestavljanke Velikega voza z imeni sedmih zvezd, zgodbe o zvezdah in ozvezdijih

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

S pomočjo zvezdne karte samostojno poiščejo sedem zvezd ali ozvezdij.

4.3 PAVEL GOLIA: GRAJSKI VRTNAR

DAŠA JOŽELJ KRANJC
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 8. razreda (predmet slovenščina)

Standardi znanja:

- izrazi svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje posameznih prvin besedila,
- sintetizira spoznanja o besedilu, predstavi ter oblikuje vrednostne sodbe; spoznanja in sodbe primerja s sošolci, jih utemelji, ponazori in zagovarja tako, da se sklicuje na besedilo, predstavo, (splošno) znanje in izkušnje
- loči glavno in stranske književne osebe v obravnavanem književnem besedilu; opiše izbrano osebo, našteje značilnosti njenega govora, značaja, ravnanja in do nje vzpostavi kritično distanco, poudari njen socialni položaj, psihološke lastnosti, motive za ravnanje in perspektivo
- upovedi čutnodomišljajske predstave kraja dogajanja; razumevanje kraja in časa dogajanja dokaže tako, da ju poveže s temo in jezikovno rabo v besedilu; upošteva tudi širši kontekst (medpredmetne povezave) (7., 8., 9. razred),
- predstavi dogajanje; kronološko razvrsti dogodke; loči glavno in stransko dogajanje ter dogajanje v različnih časih in prostorih
- obnovi/povzame dogajanje
- izrazi osrednjo idejo (sporočilo) in temo književnega besedila
- v pesmi najde pesniška sredstva in jih poimenuje: primera, stopnjevanje; razloži in presodi njihovo vlogo
- ob izbranih besedilih poudari razliko med lirsko in epsko pesmijo
- razloži bistvene značilnosti balade, romance
- s (po)ustvarjalnim tvorjenjem pokaže/dokaže zmožnost zaznavanja, doživljanja in razumevanja značilnosti besedil

Cilji:

- razumejo in znajo na podlagi besedila razložiti značilnosti balade in romance
- poznajo razliko med lirsko in epsko pesmijo
- prepoznajo socialno in ljubezensko temo
- znajo si ustvariti predstavo dogajalnega časa in prostora
- razložijo vlogo pesniških sredstev v besedilu
- razmišljajo o položaju posameznika v družbi
- povezujejo svoje znanje zgodovine s temo pri slovenščini

Elementi skrivnostnosti:

- izdelovanje izdelka iz papirja (roža), ne da bi vedeli vnaprej vedeli, kaj bo nastalo in kako
- zapisovanje svojih pričakovanj na podlagi slušnega gradiva (srednjeveška glasba)
- dramatisacija dogodka, ki jo naredijo na podlagi rože in glasbenega posnetka (poroka)

Dejavnosti učencev:

- učenci izdelujejo cvet iz papirja, pri čemer niti učenka, ki to vodi, ne ve, zakaj to počne
- učenci na podlagi glasbe na list zapisujejo svoja pričakovanja
- uprizoritev: s pomočjo njihovih rož in glasbe v skupini razmišljajo, kakšna naj bi bila tema besedila, ki jih čaka. To svoje pričakovanje uprizorijo.

Organiziranost: v učilnici, prilagoditev prostora za razne dejavnosti

Nagrajevanje učencev: točke na tabli za vsako pravilno usmeritev

Pripomočki: lepilo, škarje, krep papir, navaden svinčnik, glasbeni posnetek s youtube potala

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci s pomočjo razgovora ob dramatizaciji in pogovoru o besedilu preverijo učne dosežke

Medpredmetno povezovanje: glasbena umetnost, likovna umetnost, zgodovina

Kratka vsebina:

Pred začetkom obravnave novega umetnostnega besedila učencem predvajam zvočni posnetek srednjeveške glasbe. Na lističe napišejo, kakšno besedilo pričakujejo (vzdušje, dogajalni čas in kraj, nastopajoče osebe). Ko to naredijo, enemu izmed učencem (za katerega vem, da to zna) izven razreda podam navodilo, naj vodi izdelavo rože iz krep papirja, pri čemer sošolcem ne razkrije, kar konkretno bodo počeli in kaj bo končni izdelek. Ob izdelovanju rože jim hkrati ponovno predvajam posnetek. Ko končajo z delom, jih razdelim v skupine. Skupaj morajo napisati, kako bi sedaj cvet in glasbo povezali, kakšno bo besedilo, kako bodo ti dve sestavini vpletli v samo vsebino. Njihove zapiske pregledamo.

Naslednji korak je, da to zaigrajo oziroma predstavijo kot dramsko besedilo. Sledi napoved naslova pesmi in branje. Učenci ugotovijo, v kolikšni meri so se njihova predvidevanja uresničila. Samostojno narišejo 4 dogajalne prostore in izpišejo verze, ki jih lahko povežejo s čustvom ljubezni. Skupaj iščemo še pesniška sredstva in razmišljamo o razlikah med svetovoma, v katerih živita glavna junaka. To povežemo s socialno temo. Na koncu dramsko uprizorijo celotno besedilo, kjer uporabijo svoje cvetove in zvočno kuliso z začetka ure.

4.4 ANTON AŠKERC: ČAŠA NESMRTNOSTI

DAŠA JOŽELJ KRANJC
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Ciljna skupina: učenci 8. razreda (predmet slovenščina)

Standardi znanja:

- izrazi svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje posameznih prvin besedila,
- sintetizira spoznanja o besedilu, predstavi ter oblikuje vrednostne sodbe; spoznanja in sodbe primerja s sošolci, jih utemelji, ponazori in zagovarja tako, da se sklicuje na besedilo, predstavo, (splošno) znanje in izkušnje
- loči glavno in stranske književne osebe v obravnavanem književnem besedilu; opiše izbrano osebo, značaja, ravnanja in do nje vzpostavi kritično distanco, poudari njen socialni položaj, psihološke lastnosti, motive za ravnanje in perspektivo
- upovedi čtnodomišljjske predstave kraja dogajanja; razumevanje kraja in časa dogajanja dokaže tako, da ju poveže s temo in jezikovno rabo v besedilu; upošteva tudi širši kontekst (medpredmetne povezave)
- predstavi dogajanje; kronološko razvrsti dogodke;
- obnovi/povzame dogajanje
- izrazi osrednjo idejo (sporočilo) in temo književnega besedila

Cilji:

- na podlagi besedila razmišljajo o nesmrtnosti
- razlagajo motive za ravnanje glavnega knjižnega junaka
- znajo si ustvariti predstavo dogajalnega časa in prostora
- razmišljajo o položaju posameznika v družbi
- povezujejo svoje znanje zgodovine s temo pri slovenščini

Elementi skrivnostnosti:

- izdelava čarobnega zdravila
- razmišljanje/pogovor o trditvi: vsak človek je nesmrten
- biti ali ne biti nesmrten (kako to doseči)
- ogled posnetka plešočih dervišev
- protiturški tabor v Cerknici, plošča na cerkvenem pročelju
- razni pečatniki (slikovno gradivo)

Dejavnosti učencev:

- Povezujejo različne informacije.
- Pripravijo čarobni napitek po receptu.
- Napišejo recept/načrt za to, kako postati nesmrten.
- Na podlagi svojega znanja in izkušenj razmišljajo o obravnavanem. besedilu in svetu, v katerem živijo, ter o pečatu, ki ga pustijo za seboj.
- Narišejo svoj pečat.

Organiziranost: v učilnici, prilagoditev prostora za razne dejavnosti

Nagrajevanje učencev: štampljka na delovnem listu za vsako pravilno usmeritev

Pripomočki:

Barvice, čaša, sestavine, delovni list, štampljka

Način preverjanja učnih dosežkov učencev: učenci s pomočjo razgovora ob pogovoru o besedilu preverijo učne dosežke.

Medpredmetno povezovanje: glasbena umetnost, likovna umetnost, zgodovina, geografija

Kratka vsebina:

Učencem razdelim delovne liste, na katerih je fotografija cerkvenega pročelja v Cerknici, najpogostejše smeri turških vpadov na naše ozemlje, pečat in stara čaša. Podobno čašo (iz katere se kadi) postavim tudi na kateder in s tem ustvarim občutek pričakovanja. Sledi pogovor o slikovnem gradivu. Razmišljajo, kako bi te slike povezali. Svoje rešitve zapišejo na list. Nato odidemo v učilnico kemije, kjer s pomočjo sestavin pripravimo čudodelni napitek. Vprašam jih, kdo bi se ga upal poizkusiti oziroma bi ga popil, če bi potem lahko postal nesmrten. Šele v tem trenutku jim zastavim vprašanje, če bi si želeli biti nesmrtni in zakaj temu tako. Glasno razmišljajo o pojmu nesmrtnosti. Svoja razmišljanja povezujejo z različnimi besedili, ki govorijo o nesmrtnosti, o junakih, ki so po njihovem mnenju nesmrtni (vile, Odisej, razni pravljичni junaki, bogovi ...). Pogovorimo se o tem, kako bi človek lahko postal nesmrten. NAPIŠEJO recept za napitek nesmrtnosti (sestavine in postopek).

Nato jim pokažem posnetek plešočih dervišev. Le tega morajo povezati z informacijami na delovnem listu.

Na tablo zapišem trditev: VSAK ČLOVEK JE NESMRTEN! Učenci jo prepišejo v zvezek in si zraven samo napišejo DA oziroma NE (sami se odločijo).

Nato preidemo na sliko cerkvenega pročelja in razvozlamo napis (govori o Turkih). Tako lahko določimo zgodovinsko ozadje besedila, ki ga bomo obravnavali in tudi čas dogajanja.

Povem jim, da v besedilu nastopa Abduraman, ki o nesmrtnosti sprašuje zdravnika, alkimista in derviša. Ugotavljajo, kakšne odgovore dobi od posameznika, in ali je z le temi zadovoljen.

Preberemo besedilo in se o njem pogovorimo. Karakterno označimo glavnega junaka. Primerjamo njega in derviša. Razvozlamo sporočilo pesmi in ga povežemo s trditvijo o nesmrtnosti. Na koncu še vsak izdelava svoj pečat, kjer predstavi, po čem ga ljudje poznajo oziroma kakšen pečat so že pustili v okolici.

4.5 MI GREMO PA NA TRIGLAV

ANDREJA RAVŠELJ

OŠ HEROJA JANEZA HRIBARJA STARI TRG PRI LOŽU

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki:

- izdelava makete Aljaževega stolpa
- raziskovanje in računanje podatkov, potrebnih za izdelavo makete, po pristopu skrivnosti
- povezovanje znanj znotraj matematike in širše
- po pristopu skrivnosti spoznavanje pomena Aljaževega stolpa za Slovence nekoč in danes
- razvijanje občutka za spoštovanje spomenikov državnega pomena
- spoznavanje uporabnosti matematike v vsakdanjem življenju
- oblikovanje skrivnostnega sporočila naslednji generaciji devetošolcev o delu pri pouku matematike

Ciljna skupina: učenci 9. razreda OŠ

Kratka vsebina:

Uporaba matematike v vsakdanjem življenju je učencem v poseben izziv.

Pri tej dejavnosti se soočijo z nalogo, kako izdelati maketo vsem znanega nacionalnega simbola z vrha Triglava. Končni cilj, maketa, je dovolj močna motivacija, a hkrati skrivnostna pot pri raziskovanju in računanju potrebnih podatkov za njeno izdelavo. S pomočjo povezave različnih matematičnih znanj, so postopoma nagrajani z novimi podatki, ki jim omogočajo izdelavo makete.

V uvodu si učenci ogledajo kratek filmček o Aljaževem stolpu kot ambientu. Spoznajo zgodbo o njegovi postavitvi na vrh Triglava in pomenu za Slovence nekoč in danes.

Skrivnostni list formata A4 je povabilo za izdelavo makete, daljša stranica pa mera njenega obsega. Sledi raziskovanje pravih mer stolpa in odkrivanje vseh skrivnih matematičnih strategij, ki vodijo do ostalih potrebnih podatkov pri sami izdelavi.

Vodilo pri delu je učni list, ki jih usmerja in nakazuje potrebne korake, da spontano povezujejo že usvojena matematična znanja. Ob tem postopoma nastaja makete, pri kateri je potrebno upoštevati konstrukcijske in obdelovalne skrivnosti kartona, da bo trdna in tudi po izgledu čimbolj podobna originalu.

Cilj dejavnosti je spontano odkrivanje skrivnostnosti izdelave in postavitve pravega Aljaževega stolpa na vrh Triglava. Vsaka odkrita podrobnost je iztočnica za nov detajl na maketi.

Ker je ta dejavnost čisto pred zaključkom njihovega osnovnošolskega izobraževanja, jim je še posebej v izziv oblikovanje skrivnostnega sporočila za naslednjo generacijo devetošolcev. To sporočilo zaprejo v stolp, ti pa ga bodo dobili ob začetku naslednjega šolskega leta.

Med dejavnostjo so bili učenci zelo aktivni. Skupne dejavnosti so jih zblíževale, bogatile in jim nudile veliko možnosti za vzpostavljanje socialnih interakcij.

Elementi skrivnostnosti:

pristop skrivnosti; skrivnostna prva postavitve Aljaževega stolpa, skrivnosti izdelave in postavitve Aljaževega stolpa na vrh Triglava, izračun potrebnih podatkov za izdelavo makete, izdelava makete, legende, filmčki, skrivnostno sporočilo naslednji generaciji

Način/i nagrajevanja učenca:

izdelana maketa Aljaževega stolpa s skrivnostnim sporočilom

Dejavnost/i učenca-osebne izkušnje: pozorno posluša in opazuje, raziskuje in izračuna potrebne podatke za izdelavo makete, natančno izdela (v paru) maketo Aljaževega stolpa, uporablja ustrezne obdelovalne postopke in pripomočke, napiše skrivnostno sporočilo naslednji generaciji devetošolcev, empatično dojema pomen Aljaževega stolpa za Slovence nekoč in danes, vzpostavlja socialne interakcije.

Organiziranost:

- 5 PU tehniški dan, ob koncu šolskega leta
- učenci 9. razreda razdeljeni v skupine po največ 20
- učitelji matematike, tehnike in tehnologije
- učilnica
- delo v paru
- učni list
- učbenik za matematiko
- pripomočki za obdelavo papirnih gradiv in ustrezni kartoni
- filmčki o Aljaževem stolpu

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Učenci s pomočjo navodil in učiteljevega usmerjanja samostojno preverjajo svojo uspešnost (ustreznost makete).

4.6 PALICA ME POIŠČE

JASMINA MULC
OŠ NOTRANJSKI ODRED CERKNICA

KRATEK POVZETEK UČNE ENOTE

Načrtovani učni dosežki: Učenec se v naravi orientira, opazuje okolico, rastje in z uporabo domišljije si predstavlja različne predmete.

Ciljna skupina: Učenci 9. razredov

Kratka vsebina:

Učenci so mali čarovniki, razdeljeni v skupine. Vsak član skupine si v naravi poišče palico. Učitelj čarovnik pripravi delovno mizo, kjer so različni materiali, barvni in časopisni papir, vrvice, tempera barvice. Z omenjenimi materiali si palico okraši na poljuben način. Vendar mora palica vsebovati še dva elementa iz narave, to sta kita zmajevega srca in feniksovo pero. Ta dva elementa mora na kakršenkoli način pritrditi na palico. Ko je palica okrašena ter vsebuje oba zahtevana elementa se skupina zbere in se mora skupaj izmisliti čarobni urok. Ta čarobni urok s pomočjo čarobne palice pripelje učence do naslednje skrivnostne sobe, kjer je čarovniški mojster (učitelj). Mali čarovniki morajo izrehati čarobni urok toliko časa, dokler se v dimu ne odpre skrivnostna čarovniška skrinjica. V skrinjici se skriva zaklad. Vsaka skupina iz skrinjice vzame dve sporočili. Ti dve sporočili predstavljata del izgubljene karte zaklada. Ko vse skupine izrečejo čarovniški urok in dobijo delček sporočila oz. zemljevida morajo skupaj sestaviti izgubljeno karto zaklada.

Elementi skrivnostnosti:

V gozdu so številne skrivnosti, ne vedo kakšna palica jih pokliče. V skrivnostni sobi ne vedo, kakšna skrivnost se skriva v skrinji zakladov.

Način/i nagrajevanja učenca:

Učenec postopoma pride do karte izgubljenega zaklada.

Dejavnost/i učenca - osebne izkušnje:

Spoznanje, da je gozd poln različnih zakladov. Učenec izgubi strah pred gozdom.

Organiziranost:

Postopno spoznavajo naravo, poišče in okraši palico, s skupinskim delom pride do zaklada.

Način/i preverjanja učnih dosežkov učencev:

Postopnost – iz individualne palice, do skupinskega uroka in na koncu vsi s skupnimi delčki karte sestavijo karto izgubljenega zaklada.